

**MEZİTLİ MESLEKİ VE
TEKNİK ANADOLU LİSESİ
MÜDÜRLÜĞÜ
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ
İÇ YÖNERGESİ**

ÖNSÖZ

Bilindiği üzere; Kalkınma Planında; “Toplumun tüm kesimlerine insana yaraşır iş fırsatlarının sunulduğu, işgücünün niteliğinin yükseltilip etkin kullanıldığı, toplumsal cinsiyet eşitliği ile iş sağlığı ve güvenliği şartlarının iyileştirildiği ve güvenceli esneklik yaklaşımının benimsendiği bir işgücü piyasasının oluşturulması temel amaçtır.” Denilmektedir. Son yıllarda uygulamaya konulan, özellikle gelişmiş ülkelerin izlediği iş sağlığı ve güvenliği politikaları, çalışanların da görüşlerini alarak bütün ilgili tarafları bir araya getiren, risk önleme kültürünün oluşumunu, meydana gelebilecek risklerin önceden tahmin ederek kontrol altına alınmasını esas alan, koruyucu yaklaşımlara dayanmaktadır.

Dikkate alınması gereken bir diğer husus da, eğitim ve korunma kültürünün, çalışma yaşamında kalite ve verimliliğin sağlanması ve sürdürülmesinde en temel unsur olduğu, bu nedenle küçük yaşlardan itibaren iş sağlığı ve güvenliği konusunda eğitim ve duyarlılığın artırılması ihtiyacıdır.

Kişisel düzeyde kendi sağlığını koruma ve geliştirme bilincinin oluşturulması sonucu edinilen alışkanlıklar gelecekte ülkemizin refah ve gelişmişliğine de olumlu katkı sağlayacaktır. 18-24 yaş arasındaki gençlerin iş kazası geçirme riski ortalamadan 1,4 kat daha fazladır.

Çalışma hayatına atılmadan önce çocuk ve gençlerimizin çalışma hayatına ilişkin riskler hakkında bilgilendirilmeleri, iş sağlığı ve güvenliği açısından doğru davranış modellerini kazanmalarına yönelik beceri eğitimlerinin önemi büyüktür.

Özetle; geleceğin işgücünün sağlıklı ve güvenli olması için iş sağlığı ve güvenliğinin eğitim süreci içerisinde kazanılması artık bir zorunluluktur. Özellikle gençlerin çalışma hayatında eğitim, deneyim, iş sağlığı ve güvenliği bilinci eksikliği, risk almaya meyilli oluşları, dikkatlerinin çabuk dağılması, fiziksel, zihinsel ve ruhsal yönden gelişmelerini tamamlamamış olmaları gibi nedenler göz önüne alınarak, yetişmekte olan nesillerde çağdaş düzeyde bir farkındalık ve davranış bilincinin oluşturulması amacıyla mevzuat çalışmaları da giderek önem kazanmıştır.

Mesleki ve teknik öğretim kurumlarındaki okul müdürleri, atölye ve meslek dersi öğretmenleri ile öğrencilerin güvenli çalışma, sağlıklı yaşam ve iş sağlığı güvenliği konularında doğru davranış modellerini bir refleks olarak öğrenmeleri, gençlerin çalışma hayatına atılmadan önce çalışma hayatına ilişkin riskler hakkında bilgilendirilmeleri önem arz etmektedir.

Okulumuzda İş Sağlığı ve Güvenliği konularında eğitim, birimlerimizde risk değerlendirmesi, ölçüm ve analizlerin doğru yapılması nedeniyle bu iç yönerge hazırlanmıştır.

GİRİŞ

Bu iç yönetmelik Mezitli Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nin uygulama faaliyetlerinde İş Sağlığı ve Güvenliğinin Eğitim ile Bütünleştirilmesi, kullanılan büro malzemeleri, makine, ekipman ve diğer çalışma araçlarını kullanırken, laboratuvarlarda çalışırken veya iş sahası içinde bulunulan zaman içinde çalışanlarımızın sağlık ve güvenlik içerisinde, "İşçi Sağlığı ve Güvenliği" kurallarını bilerek ve bunları uygulayarak çalışmalarını sağlamak için hazırlanmıştır.

Ayrıca bu kitapçık çalışanlarımızın kaza risklerini, meslek hastalıklarını, iş görememezliklerinden doğacak kayıpları en az seviye indirmek ve bunlar hakkında önleyici tedbirleri zamanında almak için ilgili İş Sağlığı ve Güvenliği kanunu, tüzük ve yönetmeliklerine göre hazırlanmıştır.

Bu iç yönerge; iş yerinde çalışan memur, öğretmen, stajyer, çırak, idari ve diğer personelin yürürlükteki İş Yasası ile İş Sağlığı ve Güvenliği konularındaki yasal mevzuat kapsamında iş yerinde düzenli ve verimli çalışmasını sağlamak, üretimi artırmak, toplam kaliteyi arttırarak okulda idari yönetimi ile çalışanların hak ve menfaatlerini dengelemek, karşılıklı iyi niyet ve güvenle iş barışını sağlamak, işyerinin özelliklerine göre taraflar arasında doğabilecek aksaklıkları ve iş yerinde yasa dışı tutum ve davranışları önlemektir.

İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ POLİTİKAMIZ

1. İş güvenliği en önemli önceliklerimizden biridir.
2. Çalışanlarımızı İş Sağlığı ve Güvenliği konularında duyarlı hale getirmek kurumsal sorumluluğumuzdur.
3. Tüm sistem ve uygulamalarımızın, yürürlükteki yasalar, tüzükler ve yönetmelikler ile uyumlu olmasını sağlar ve sürekli geliştiririz.
4. Tüm çalışanlarımız için güvenli ve hedefi sıfır kaza olan bir çalışma ortamı yaratmaya çalışırız.
5. Hizmet ve faaliyetlerimizin çalışanlarımızın sağlık ve güvenliği için oluşturduğu riskleri değerlendirir ve sürekli bu riskleri azaltırız.

BİRİNCİ BÖLÜM

AMAÇ, KAPSAM, DAYANAK VE TANIMLAR

AMAÇ

MADDE 1-(1) Bu İç yönergenin amacı, Mezitli Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Müdürlüğünde sağlık ve güvenlik şartlarının iyileştirilmesi için alınacak önlemleri belirlemektir.

(2) Bu maksatla:

- a) Mesleki risklerin önlenmesi, sağlık ve güvenliğin korunması, risk ve kaza faktörlerinin ortadan kaldırılması,
- b) İş sağlığı ve güvenliği konusunda tüm stajyerlerin, çalışanların ve temsilcilerinin eğitimi, bilgilendirilmesi, görüşlerinin alınması ve katılımlarının sağlanması,
- c) Yaş, cinsiyet ve özel durumları sebebi ile özel olarak korunması gereken kişilerin çalışma şartları ile ilgili genel prensipler ve diğer hususların belirlenmesini sağlamaktır.

KAPSAM

MADDE 2-(1) Bu İç Yönerge, Mezitli Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Müdürlüğünde Hizmet veren tüm çalışanları Stajyerleri , atölye, laboratuvar, derslikler ve okul sınırları içerisinde bulunan tüm alanları kapsar.

DAYANAK

MADDE 3 - (1) Bu Yönerge, 18 Ocak 2013 tarih ve 28532 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik'in 8 inci Maddesinin 1. Fıkrasının (a) bendine göre düzenlenmiştir.

TANIMLAR

MADDE 4-(1) Bu Yönergede geçen;

- a) Asıl İşveren/Kurum : Mezitli Meslek Ve Teknik Anadolu Lisesi Müdürlüğü 'nü,
- b) Çalışan : Statülerine bakılmaksızın işyerlerinde istihdam edilen gerçek kişiyi,
- c) Risk: Tehlikeden kaynaklanacak kayıp, yaralanma ya da başka zararlı sonuç meydana gelme ihtimalini,
- ç) Risk değerlendirmesi: İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek tehlikelerin belirlenmesi, bu tehlikelerin riske dönüşmesine yol açan faktörler ile tehlikelerden kaynaklanan risklerin değerlendirilmesini, derecelendirilmesi ve kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması amacıyla yapılması gerekli çalışmaları,
- d) Önleme: İşyerinde yürütülen işlerin bütün safhalarında iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili riskleri ortadan kaldırmak veya azaltmak için planlanan ve alınan tedbirlerin tamamını,
- e) Sağlık ve güvenlik çalışan temsilcisi (Çalışan temsilcisi): İşyerinde sağlık ve güvenlik konularında çalışanları temsil etmeye yetkili kişiyi,
- f) Tehlike: Bir zarar, hasar veya yaralanma oluşturabilme potansiyelini,
- g) Kişisel koruyucu donanım: Çalışanı, yürütülen işten kaynaklanan, sağlık ve güvenliği etkileyen bir veya birden fazla riske karşı koruyan, çalışan tarafından giyilen, takılan veya tutulan, bu amaca uygun olarak tasarımı yapılmış tüm alet, araç, gereç ve cihazları,
- ğ) Alt işveren: Bir işverenden, işyerinde yürütülen mal veya hizmet üretimine ilişkin yardımcı işlerde veya asıl işin bir bölümünde işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işlerde iş alan, bu iş için görevlendirdiği çalışanları sadece bu işyerinde aldığı işte çalıştıran gerçek veya tüzel kişiyi yahut tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşları,
- h) Acil durum: Afet olarak değerlendirilen olaylar ile dikkatsizlik, tedbirsizlik, ihmal, kasıt ve çeşitli sebeplerle meydana getirilen olayların yol açtığı hâlleri,
  - 1) Acil durum ekibi: Yangın, deprem ve benzeri afetlerde binada bulunanların tahliyesini sağlayan, olaya ilk müdahaleyi yapan, arama-kurtarma ve söndürme işlerine katılan ve gerektiğinde ilk yardım uygulayan ekibi,
  - i) Acil durum planları: Acil durumlarda yapılacak müdahale, koruma, arama-kurtarma ve ilk yardım iş ve işlemlerinin nasıl ve kimler tarafından yapılacağını gösteren ve acil durum öncesinde hazırlanması gereken planları,
  - k) Biyolojik etkenler: Herhangi bir enfeksiyona, alerjiye veya zehirlenmeye neden olabilen, genetik olarak değiştirilmiş olanlar da dahil mikroorganizmaları, hücre kültürlerini ve insan parazitlerini,
  - l) İş güvenliği uzmanı: İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinde görevlendirilmek üzere Bakanlıkça belgelendirilmiş mühendis, mimar veya teknik elemanı,
  - m) İşyeri hekimi: İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinde görevlendirilmek üzere Bakanlıkça belgelendirilmiş hekimi,
  - n) İşyeri sağlık ve güvenlik birimi (İSGB): İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini yürütmek üzere işyerinde kurulan, gerekli donanım ve personele sahip olan birimi,
  - o) Ortak sağlık ve güvenlik birimi (OSGB): İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini sunmak üzere, gerekli donanım ve personele sahip olan ve Bakanlıkça yetkilendirilen kamu kurum ve kuruluşları ile Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre faaliyet gösteren şirketlerce kurulan ve işletilen müesseseleri,
  - ö) Kanserojen madde: Solunduğunda, ağız yoluyla alındığında, deriye nüfuz ettiğinde kanser oluşumuna neden olan veya kanser oluşumunu hızlandıran maddeleri ve 26.12.2003 tarih ve 25328 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Kanserojen ve Mutajen Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmeliğin Ek-I'de belirtilen maddeler, işlemler ve bu işlemler sırasında ortaya çıkan maddeleri,
  - u) Mutajen madde: Solunduğunda, ağız yoluyla alındığında, deriye nüfuz ettiğinde kalıtsal genetik hasarlara yol açabilen veya bu etkinin oluşumunu hızlandıran maddeleri,
  - ü) Sınır değer: Kanserojen ve mutajen maddenin, çalışanın solunum bölgesinde bulunan havadaki, 26.12.2003 tarih ve 25328 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Kanserojen ve Mutajen Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmeliğin Ek-III'de belirlenen referans zaman aralığındaki, zaman ağırlıklı ortalama konsantrasyonunu,
  - t) Muhtemel patlayıcı ortam: Konumu ve işletme şartları nedeniyle patlayıcı hale gelebilen ortamı,
  - u) Patlayıcı ortamlar: Atmosfer şartları altında, tutuşma oluştuktan sonra yanmanın tüm yanmamış karışıma yayıldığı gaz, buhar, sis veya toz halindeki yanıcı maddelerin hava ile karışımını,

ü) Tehlikeli Kimyasal: Patlayıcı, oksitleyici, çok kolay alevlenir, kolay alevlenir, alevlenir, çok toksik, toksik, zararlı, aşındırıcı, tahriş edici, alerjik, kanserojen, mutajen, üreme için toksik ve çevre için tehlikeli özelliklerden bir veya birkaçına sahip madde ve müstahzarları,

v) Patlayıcı Madde / Müstahzar: Atmosferik oksijen olmadan da ani gaz yayılımı ile ekzotermik reaksiyon verebilen ve/veya kısmen kapatıldığında ısınma ile kendiliğinden patlayan veya belirlenmiş test koşullarında patlayan, çabucak parlayan katı, sıvı, macunumsu, jelatinimsi haldeki madde / müstahzarları,

y) Oksitleyici Madde / Müstahzar: Özellikle yanıcı maddelerle olmak üzere diğer maddeler ile de temasında önemli ölçüde ekzotermik reaksiyona neden olan madde / müstahzarları,

z) Çok Kolay Alevlenir Madde / Müstahzar: Çok düşük parlama noktası (0 dereceden düşük) ve düşük kaynama noktasına (35 dereceden düşük) sahip sıvı haldeki madde ve müstahzarlar ile oda sıcaklığı ve basıncı altında hava ile temasında yanabilen, gaz haldeki madde / müstahzarları,

aa) Kolay Alevlenir Madde / Müstahzar: Enerji uygulaması olmadan, ortam sıcaklığında hava ile temasında ısınabilen ve sonuç olarak alevlenen, ateş kaynağı ile kısa süreli temasta kendiliğinden yanabilen ve ateş kaynağının uzaklaştırılmasından sonra da yanmaya devam eden katı haldeki, düşük parlama noktasına (21 oC'nin altında) sahip olan sıvı haldeki, su veya nemli hava ile temasında, tehlikeli miktarlarda, çok kolay alevlenir gaz yayan madde / müstahzarları,

bb) Alevlenir Madde / Müstahzar: Düşük parlama noktasına (21 -55 derece) sahip sıvı haldeki madde / müstahzarları,

cc) Çok Toksik Madde / Müstahzar: Çok az miktarlarda solunduğunda, ağız yoluyla alındığında, deri yoluyla emildiğinde insan sağlığı üzerinde akut veya kronik hasarlara veya ölüme neden olan madde / müstahzarları,

çç) Toksik Madde / Müstahzar: Az miktarlarda solunduğunda, ağız yoluyla alındığında, deri yoluyla emildiğinde insan sağlığı üzerinde akut veya kronik hasarlara veya ölüme neden olan madde / müstahzarları,

dd) Zararlı Madde / Müstahzar: Solunduğunda, ağız yoluyla alındığında, deri yoluyla emildiğinde insan sağlığı üzerinde akut veya kronik hasarlara veya ölüme neden olan madde / müstahzarları,

ee) Aşındırıcı Madde / Müstahzar: Canlı doku ile temasında, dokunun tahribatına neden olabilen madde ve müstahzarları,

ff) Tahriş Edici Madde / Müstahzar: Mukoza veya cilt ile direkt olarak ani, uzun süreli veya tekrarlanan temasında lokal eritem, eskar veya ödem oluşumuna neden olabilen, aşındırıcı olarak sınıflandırılmayan madde / müstahzarları,

gg) Alerjik Madde / Müstahzar: Solunduğunda, cilde nüfuz ettiğinde aşırı derecede hassasiyet meydana getirme özelliği olan ve daha sonra maruz kalınması durumunda karakteristik olumsuz etkilerin ortaya çıkmasına neden olan madde / müstahzarları,

ğğ) Kanserojen Madde / Müstahzar: Solunduğunda, ağız yoluyla alındığında, deriye nüfuz ettiğinde kanser oluşumuna neden olan veya kanser oluşumunu hızlandıran madde / müstahzarları,

hh) Mutajen Madde / Müstahzar: Solunduğunda, ağız yoluyla alındığında veya deriye nüfuz ettiğinde kalıtsal genetik hasarlara yol açabilen veya bu etkinin oluşumunu hızlandıran madde / müstahzarları, ifade eder.

ıı) İşyeri sağlık ve güvenlik birimi (İSGB): İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini yürütmek üzere işyerinde kurulan birimi,

ii) İşyeri sağlık ve güvenlik kurulu (İSGK): İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini yürütmek üzere işyerinde kurulan kurulu,

jj) İş sağlığı ve güvenliği koordinasyon birimi (İSGKB): İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini yürütmek ve koordine etmek üzere işyerinde kurulan koordinasyon birimini,

kk) İş sağlığı ve güvenliği koordinasyon kurulu (İSGKK): İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini yürütmek ve koordine etmek üzere işyerinde kurulan koordinasyon kurulunu, ifade eder. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) sağlık kavramını “Yalnız sakatlık ve hastalığın olmaması değil, fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden tam bir iyilik halidir.” şeklinde ifade etmektedir. 155 ve 161 sayılı ILO Sözleşmelerine göre iş sağlığı tanımı: “Çalışanın çalışma ortamını, koşullarını, ilişkilerini ve çevresini kendisini güdüleyen bir çalışma yürütecek bir biçimde etkileyebildiği; sağlıklı ve güvenli bir üretim ortamının ürünü olan bedensel, ruhsal, toplumsal optimal (en uygun) iyilik halinde olmaktır.” şeklinde ifade etmektedir.

İŞ GÜVENLİĞİ NEDİR?

İş yerinde, işin yürütülmesiyle ilgili olarak, teknik düzenin oluşturduğu özel risklerden ve sağlığa zarar verebilecek koşullardan korunmak için yapılan metotlu çalışmalara “iş güvenliği” denir.

İŞ KAZASI NEDİR ?

İş kazası aşağıdaki hal ve durumlardan birinde meydana gelen ve çalışan sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ve ruhça arızaya uğratan olaydır.

MADDE 5- İŞ KAZASI NE ZAMAN OLUŞUR (yasal olarak bir kazanın iş kazası sayılma nedenleri nelerdir)

1. Çalışan sigortalının iş yerinde bulunduğu sırada,
2. İşveren tarafından yürütülmekte olan iş dolayısıyla,
3. Çalışan sigortalının, işveren tarafından görevle başka bir yere gönderilmesi yüzünden,
4. Asıl işini yapmaksızın geçen zamanda,
5. Çalışan sigortalının işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere toplu olarak götürülüp getirilmesi sırasında meydana gelen olay iş kazasıdır.

MADDE 6- İŞ YERLERİNDEKİ İŞ KAZALARI

1. Yaralanmalar,
2. Güvensiz hareket ve şartlar,
3. İhmal ve insani kusurlar,
4. Kültür ve eğitim eksikliğinden meydana gelmektedir.

MADDE 6-1- GÜVENSİZ HAREKETLER

1. Görev verilmeden veya uyarılara aldırmadan sorumsuzca çalışmak,
2. Tehlikeli hızda çalışmak ya da alet kullanmak,
3. Güvenlik donanımını kullanılmaz duruma sokmak,
4. Yükleme, kaldırma yerleştirme vb. çalışmalarda güvenlik kurallarına uymamak,
5. Şaşırma, kızma, ürkme, her türlü şakalaşma,
6. Güvenliği önemsememek kişisel koruyucu ekipman olmadan çalışmak,
7. Yüksekte, hareketli yerlerde güvenlik önlemlerini almadan çalışmak,
8. Yetkisi olmayan makineyi kullanmak,
9. Makinelerin koruyucularını çıkarmak veya işlevsiz hale getirmek,
10. İş sırasında sarkan kravat, yüzük, kol saati, küpe, sarkan ceket vs. giymek,
11. Topraklama hattı çekilmemiş kablodan beslenen elektrikli alet kullanmak,
12. Tecrübeli çalışan olduğunu düşünerek güvenlik tedbirlerine riayet etmemek güvensiz hareketlerdir.

MADDE 6-2-DÜZENLİ ÇALIŞMA

İşyerimizdeki çalışmaların tüm uygulama faaliyetleri ile uyum içerisinde geçmesi gerekir. Size verilen işleri; istenen günlük hedeflerle uyumlu verimli, kaliteli, kullandığımız alet makine ve tesisatın temiz ve düzenli oluşuna dikkat ederek yerine getirmelisiniz. Görevinizi bu düzenli çalışma içinde sürdürmeniz sizden istenen en önemli unsurdur. Dağınıklığın sizi ve çevrenizdekileri yoracağını, veriminizi düşüreceğini ve amirlerinizce hoş karşılanmayacağını ve hatta bazı durumlarda disiplin suçu teşkil edebileceğini unutmamalısınız.

MADDE 6-3- TUTUMLULUK

Okulumuz çalışanların tutumluluğa önem vermesini ister. Verilen malzemeyi, makine, tezgah ve gereçleri gereğince, zarar vermeden kullanmak ve iyi korumak zorunluluğu vardır. Aletlerin sizin zimmetinizde olduğunu unutmayınız.

MADDE 6-4- İŞBİRLİĞİ VE ARKADAŞLIK

Çalışanların aralarındaki uyumlu işbirliği ve arkadaşlık, kuruluşumuzun başarısındaki payına etkisi büyüktür. Bu nedenle, işbirliği ve arkadaşlığa önem verilmelidir. Amirleriniz size karşı nazik davranmaları gerektiğini yetkilerini kişiliğinize saygı göstererek kullanmak zorunda olduklarını bilirler. Buna karşılık onlar da sizden saygı beklerler. Herkese karşı nazik ve davranışlarınızda ölçülü olmaya dikkat etmelisiniz. İşyerimizde çalışanların birbirleri ile dargın olmamaları en büyük dileğimizdir.

MADDE 6-5- ŞİKAYET VE BAŞVURU

Hepinizi mutlu görmek kurumumuzun dileğidir. Bir sorunuz, derdiniz ya da işle ilgili şikayetiniz olunca ilk başvuracağınız kimse birim amiriniz olmalıdır. Amiriniz, sizi ilgi ile dinleyip sorunuzu çözmeye çalışacaktır. Eğer bu görüşmede bir çözüm sağlamazsa, bir üst amirinize başvurabilirsiniz.

MADDE 6-6- ÇALIŞANLARIN KAZA RİSKİNİ ARTIRAN DURUMLAR

1. Dikkatsizlik,
2. Şaşırma,
3. Endişe,
4. Kızgınlık,
5. Yorgunluk,
6. Umursamazlık,
7. Hayal kurmak,
8. Kendine aşırı güvendir.

MADDE 6-7- ÇALIŞMA ORTAMINDAKİ GÜVENSİZ ŞARTLAR

1. Makinelerde veya çalışma alanlarında yeterli koruyucu önlemlerin alınmamış olması,
2. Kusurlu bozuk aletlerle çalışılması (kaygan-çatlak-sivri vs...),
3. Düzensiz dağınık çalışma ortamı,
4. Uygun olmayan bakımsız güvenlik malzemeleri,
5. Yetersiz veya aşırı aydınlatma,
6. Uygun olmayan hava durumları (karlı, yağmurlu, rüzgârlı vb.),
7. Acil durum eylem planlarının ve ekiplerinin olmayışı,
8. Acil durumlar için tatbikatların yapılmamış olması,
9. Engelliler için asansör ,yaya yolu tadilatları olmayışı,
11. Yaya-Araç yol kesişim yerlerinin işaretli veya silik işaretli olması,
12. Yangın engelleme sistemlerinin olmayışı,

MADDE 6-8- İŞ YERİNDE YAPILAN RİSK DEĞERLENDİRME SONUCUNDA TESPİT EDİLEN TEHLİKELER

1. Okul ve atölye içerisinde şakalaşmalar sonucunda kazaların oluşabilme ihtimalinin olması
2. İş makinaları insan ilişkisi sonucunda kaza,
3. Göze toz veya kimyasal kaçması,
4. Toz veya kimyasal ajanlara karşı gelişen solunum güçlüğü çekilmesi,
5. Yüksekte çalışmalarda elektrik çarpması,
6. Yüksekte çalışmalarda yüksekten düşme,
7. Yüksekte çalışmalarda malzeme çarpması, düşme,
8. Kapalı spor salonunda kenarların korunaksız olması
9. Depolama sırasında malzemelerin düzgün istiflenmemesi sonucu devrilmesi
10. Koridorlarda koşma sonucu düzüp yalanma
11. Elektrik arızası sonucunda ehil kişilerin dışında müdahalede bulunulması
12. Okul içerisine sivil kişilerin girmesi sonucu oluşabilecek olumsuzluklar,
13. Uygulama sırasında hasar görmüş makine, alet ve ekipmanlar,
14. Uygulama sırasında makinelerin arızalanması sonucu işe devam edilmesi,
15. Uygulama sırasında çalışmalar sırasında görevlilerin kaynağın konumu ile ilgili birbirleri ile iletişim eksikliği, kopukluğunun olması,
16. Uygulama sırasında yapılan işle ilgili eğitim eksikliği, cihazın özelliklerinin bilinmemesi,
17. Uygulama sırasında kendine duyulan aşırı güven neticesinde ihmal davranışının sergilenmesi,
18. Gürültülü çalışan makinelerin kulaklara zarar vermesi,
19. Yerlerin kaygan olması sonucu düşüp yaralanma,
20. Tozlu ortamda çalışmalar sonucunda akciğer hastalıklarının oluşması,
21. Atölyelerde kullanım talimatlarına uygun makineler, alet ve avadanlıkların kullanılmaması sonucu oluşan durumlar.
22. Sınıflarda bulunan dolapların duvara monte edilmemiş olması
23. Koridorların kaygan olması, uyarı levhalarının bulunmaması

MADDE 6-9- BİNALAR DIŞINDA YAPILAN İŞLERDE RİSK ANALİZLERİ SONUCUNDA TESPİT EDİLEN TEHLİKELER

1. Elektrik Çarpması,
2. Yıldırım Düşmesi,
3. Ağaç dallarını kırılması,
4. Yangın,

5. Kaza Riski (Tamirat için gelen kişiler),
6. Yüksek Yerden Yabancı Cisim Düşmesi,
7. Yabancı Cisim Batması veya Kesmesi,
8. Fırtına (Kuvvetli rüzgâr, tipi),
9. Yüksekten Düşme,
10. Bina Çatısından Malzeme Düşmesi,
11. Deprem,
12. Sabotaj-Terör,
13. Sel,
14. Yüksekten cam düşmesi,
15. Duvar, Çatı Çökmesi Sonucu Yaralanma,
16. İletişim kesilmesi,
17. Gıda zehirlenmesi,
18. Öğrencilerin birbirlerine birşeyler fırlatması sonucu yaralanma
19. Okul içerisine giren yabancı kişilerin öğrenci ve öğretmenlere zarar vermesi,
20. Okul bahçesinde bulunan çukurların içerisine düşülmesi.
- 21 Okul bahçesinde bulunan metal kısımların korunaksız ve oksitlenmiş olması

MADDE 6-10- OKUL İÇ BİRİMLERİNDE YAPILAN RİSK DEĞERLENDİRMESİ SONUCUNDA TESPİT EDİLEN TEHLİKELER

1. Elektrik Çarpması,
2. Yıldırım Düşmesi,
3. Yangın,
4. Yüksek Yerden Yabancı Cisim Düşmesi,
5. Fırtına (Kuvvetli rüzgâr, tipi),
6. Deprem,
7. Sabotaj,
8. Sel,
9. Duvar, Çatı Çökmesi Sonucu Yaralanma,
10. Duvara Monte Edilmemiş Dolapların Düşmesi Sonucu Yaralanma,
11. Yüksek İstifli Malzemenin Düşmesi Sonucu Yaralanma,
12. İletişim Kesilmesi,
13. Sınıflarda, atölyelerde ve laboratuvarlarda havalandırma ve yeterli aydınlatma olmaması,
14. Ekranlı Cihazların(bilgisayarların) Kullanımından Kaynaklanan Tehlikeler,
15. Büro Masa ve Koltukların Ergonomik Olmaması,
16. Gıda Zehirlenmesi,
17. Binaların Depreme Dayanıksızlığı,
18. Islak Zeminde Kayıp Düşme,
19. Kablosuz İnternet, Elektrik vs Yaydığı Zararlı Radyasyon.

MADDE 6-11- ÇALIŞAN TEMSİLCİSİ

1. İş Sağlığı ve Güvenliği Kurul toplantılarına katılmaktan,
2. İşyerinde sağlık ve güvenlikle ilgili çalışmalara katılmaktan,
3. Çalışmaları izlemekten,
4. Önlem alınmasını istemekten,
5. Önerilerde bulunmaktan,
6. Çalışanların sorunlarını dinleyip öneri getirmekten,
7. İşyerinde yetkili makamlarca yapılan denetimler sırasında görüşlerini bildirmekten sorumludur.

MADDE 6-12- İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KURULUNUN YÜKÜMLÜLÜĞÜ

1. Yapacakları tekliflerde, bulunacakları tavsiyelerde ve verecekleri kararlarda işyerinin durumunu ve işverenin olanaklarını göz önünde bulundurmaktır.
2. Görevleri nedeniyle öğrendikleri mesleki tekniklere ve çalışma metotlarına ilişkin sırları gizli tutma

3. İSG denetimine yetkili iş müfettişlerinin, işyerlerinde yapacakları çalışmalarını kolaylaştırmak ve onlara yardımcı olmak.

MADDE 6-13- İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KURULUNUN GÖREV VE SORUMLULUKLARI:

İş sağlığı ve güvenliği kurulları şu kişilerden oluşur;

1. İşveren veya işveren vekili,
2. İş güvenliği uzmanı,
3. İşyeri hekimi,
4. İnsan kaynakları, personel, sosyal işler veya idari ve mali işleri yürütmekle görevli bir kişi(müdür yardımcısı)
5. Varsa sivil savunma uzmanı,
6. İşyerinde görevli formen, ustabaşı veya usta,
7. Çalışan temsilcisi,
8. Alan şefi
9. Okul aile birliği başkanı,
- 10.Okul öğrenci temsilcisinden oluşur.

4688 sayılı Kamu Çalışanları Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu uyarınca işyerinde bulunan sendika temsilcilerinin kendi aralarında seçecekleri kişi, işyerinde sendika temsilcisi yoksa o işyerindeki çalışanların yarısından fazlasının katılacağı toplantıda açık oyla seçilecek çalışan, Kurulun başkanı işveren veya işveren vekili, kurulun genel sekreteri ise bu maddenin (b) bendinde sözü edilen kişidir. İş güvenliği ile görevli mühendis veya teknik eleman, işyeri hekimi, insan kaynakları, personel, sosyal işler veya idari ve mali işleri yürütmekle görevli bir kişi, sivil savunma uzmanı, işveren veya işveren vekili tarafından atanırlar. İşyerinde iş sağlığı ve güvenliği açısından kendisinin sağlığını bozacak ve vücut bütünlüğünü tehlikeye sokacak yakın, acil ve hayati bir tehlike ile karşı karşıya kalan çalışan, iş sağlığı ve güvenliği kuruluna başvurarak durumun tespit edilmesini ve gerekli tedbirlerin alınmasını talep edebilir. Kurul, aynı gün acilen toplanarak kararını verir, bu durumu tutanakla tespit eder ve karar çalışana yazılı olarak bildirilir. Kurullar, İşyerinin niteliğine uygun bir iş sağlığı ve güvenliği iç yönetmelik taslağı hazırlamak, işverenin veya işveren vekilinin onayına sunmak ve iç yönetmeliğin uygulanmasını izlemek, izleme sonuçlarını rapor haline getirip alınması gereken tedbirleri belirlemek ve kurul gündemine almakla yükümlüdür. Kurul ayrıca kanunda belirtilen işlerin koordinasyon içinde yürütülmesini sağlar.

MADDE 6-14- ZİYARETÇİLER / MÜŞTERİLER / ALT YÜKLENİCİLER

Mezitli Meslek Ve Teknik Anadolu Lisesi gelen ziyaretçi, alt yüklenici ve/veya müşterilerin İş Sağlığı ve Güvenliğine ilişkin İSG kurallarını takdim eden bir broşür / talimatı tesis girişlerindeki Güvenlik Bölümünden alması ve okuması sağlanır. Bu broşürde Kiremithane Meslek ve Teknik Anadolu Lisesi sınırları içerisinde güvenlik şartları, uyulması gereken kurallar, acil çıkış yerleri ve benzeri İSG bilgileri ile Acil Durumlarda iletişim sağlanacak telefon numaraları yer alır.

MADDE 6-15- ÇALIŞAN ÖZLÜK DOSYASI

İşveren çalıştırdığı her çalışan için bir özlük dosyası düzenler. İşveren bu dosyada, çalışanın kimlik bilgilerinin yanında, mevzuat gereği düzenlemek zorunda olduğu her türlü belge ve kayıtları saklamak ve bunları istendiği zaman yetkili memur ve mercilere göstermek zorundadır.

MADDE 6-16- KAZA, OLAY VE HASARSIZ OLAYLARIN RAPORLANMASI, BİLDİRİLMESİ

Kaza ve olaylara ramak kalındığı hallerde “Kaza / Olay Bildirim Formu” ilgili çalışanlar tarafından tam olarak doldurularak konu İş Güvenliği Uzmanı ve/veya İşyeri Hekimine bildirilir. Çalışanın bir sağlık şikâyetiyle İşyeri Hekimliğine gelmesiyle ortaya çıkan ramak kalma durumlarında İşyeri Hekimi kayıtlarında durum belirtilir ve konu “Kaza / Olay Bildirim Formu” ile kayıt altına alınır. Ramak kalmanın yaşandığı yerde ilgili tedbirlerin derhal alınması sağlanır, gerektiğinde bu yerde tedbirler alınana kadar işler durdurulabilir. Kaza / Olay Bildirim Formunu alan İşyeri Hekimi ve/veya İş Güvenliği Uzmanı derhal olay yerine giderek durum değerlendirmesi yaparak, acil önlem alınması gereken bir husus gördüğünde İSG Kurulunun olağanüstü toplanması için İSG Kurul Başkanına talepte bulunur ve İSG Kurulu mevzuata uygun kaza oluşması halinde resmi İş Kazası Formunu düzenler. Tespit sonrasında acilen bir önlem alınmasını gerektirecek bir husus olmaması halinde ilk İSG Kurulunda görüşülmek üzere kayıtlar İş Güvenliği Uzmanı tarafından saklanır. İşyerinde meydana gelebilecek bir Kaza / Sağlık Olayı sonrasında “Kaza –Sağlık Olayları Acil Durum Planı’na göre hareket edilir. İşyerinde yaşanan bir kaza veya ciddi sağlık olayı sonrasında İSG Kurulu tarafından “Kaza-Olay Araştırma Raporu” hazırlanır.

Kaza-Olay Araştırma Raporunun düzenlenmesinde aşağıdaki hususlara dikkat edilir

1. Kaza-Olay yeri fotoğrafları yer temizlenmeden alınır.
  2. Tanıkların ve kazazedelerin kaza-olayı tarifi istenir.
- Kaza-Olay Araştırma Raporunun oluşturulmasının sonrasında kazaya ilişkin “Kaza Dosyası” oluşturulur. Kaza dosyası ÇSGB Müfettişlerinin talepleri doğrultusunda kendilerine gösterilir. Kaza Dosyasında;

1. Çalışanın sigortalı işe giriş bildirgesi,
2. İşe giriş sağlık raporu,
3. İş Sözleşmesi veya atanma kararnamesi,
4. Eğitim sertifikaları,
5. Kişisel koruyucu zimmet formu,
6. İlgili birime ait Risk değerlendirme formu,
7. Kişiye veya amirine yapılan uyarı yazıları (kaza ile ilgili),
8. Kaza ile ilgili İSG Kurul kayıtları,
9. Kazazedeye tebliğ edilmiş olan Görev Tanımları,
10. Kazazedeye tebliğ edilmiş olan talimatlar,
11. Uсталık ve/veya yeterlik belgeleri,
12. Kaza-Olay Bildirim Formu,
13. İş Kazası Formu bulundurulur.

MADDE 6-17- OKUL MESAI SAATLERİ DIŞINDA OKULUN KULLANIMI

Okul sağlık ve güvenlik kurulu tarafından; hangi durumlarda, koşullarda, sürelerde ve hangi bölümlere giriş yapılabileceği tam gün tam yıl uygulama yönergesi çerçevesinde okul sağlık ve güvenlik çerçeve belgesi ile uyumlu talimatlarla belirlenir ve izin belgeleri ile giriş çıkışlar düzenlenir.

Okul mesai saatleri dışında personel ve öğrenci girişi, okul sağlık ve güvenlik kurulu ile ilgili alan sağlık ve güvenlik kurulunun iznine tabidir. Okul mesai dışı kayıt defterinde okulun tüm bölümlerine giriş çıkışlara ait bilgiler kayıt edilir. Mesai dışı çalışma yapacak kişiler mevcut yangın ve güvenlik talimatlarını bilmek ve uymak zorundadır. Okul mesai dışı kayıt defteri okul müdürü tarafından belirlenecek idareci sorumluluğunda olacaktır. Bina hizmetleri de aynı kayıt defterinde tutulur.

MADDE 7- İŞ GÜVENLİĞİ GENEL KURALLARI

1. İşyeri amirlerinizin talimatı olmadan öğrenmek veya merak maksadı ile herhangi bir makinenin çalıştırma düğmesine basmayınız.
2. Bir makineyi çalıştırmak için bir talimat aldığınızda; önce çalıştıracığınız makineyi kontrol ederek çalışması için gereken şartların yerinde olup olmadığına bakınız, makine üzerinde veya içerisinde insan veya makineye zarar verebilecek unutulmuş herhangi bir cisim olup olmadığını araştırınız. Daha sonra makineyi çalıştırınız.
3. Herhangi bir makine üzerinde tespit ettiğiniz ve düzeltilmesi sizin göreviniz olan herhangi bir aksaklığı gidermek için (temizlik, ayar vb.) o makinenin üzerine veya içerisine girmeniz gerekiyorsa durumu en yakın amirinize haber veriniz. Çalışır durumda ise makineyi durdurunuz. O makinenin çalıştırma düğmesi üzerine ‘ARIZA VAR ÇALIŞTIRMA’ ikaz levhasını asınız. Bundan sonra o makine üzerinde gerekli işinizi yapınız. İşiniz bittikten sonra hiç vakit kaybetmeden ikaz levhasını bizzat kendiniz astığınız yerden kaldırınız.
4. Çalıştırma düğmelerine asılı “ARIZA VAR ÇALIŞTIRMA” ikaz levhalarını şayet kendiniz asmadıysanız kesinlikle yerinden almayınız ve bu levhaların asılı olduğu çalıştırma düğmelerine dokunmayınız.
5. Çalışan bir makine üzerine çıkmayınız ve içerisine girmeyiniz.
6. Döner kısımlardan korununuz.
7. Korkuluklardan aşağıya sarkmayınız, merdivenlerden çıkarken korkuluklara tutununuz.
8. Kaygan ve ıslak zemin üzerinde yürürken dikkatli olunuz ve altı lastik ayakkabı giyiniz.
9. Çıplak ayakla dolaşmayınız, altı kösele yüksek topuklu ayakkabı giymeyiniz ve ayakkabılarınızın topuğuna basmayınız.
10. Aydınlatma maksadı ile mutlaka 24 voltluk seyyar lamba kullanınız. Kesinlikle 220 voltla çalışan seyyar lamba kullanmayınız.

11. Bir kablonun uç izolasyonunu soyarak dişi prize sokmak suretiyle elektrik almaya kalkmayınız. Mutlaka topraklı fişli kablo kullanınız.
12. Okulda yapılan işe giriş muayenesi dâhil, aşılama gibi sağlık kontrol ve periyodik muayenelerinizi yaptırınız,
13. Kesinlikle trafo odasına veya elektrik kablolarının bulunduğu mahalle girmeyiniz veya bu tabloların kapaklarını açmaya teşebbüs etmeyiniz.
14. Ampul değiştirmeye teşebbüs etmeyiniz.
15. Elektrik motorlarının üzerine su tutmayınız.
16. Transpalet gibi kaldırma aletlerini kullanırken kontrol ediniz.
17. Yük altında durmayınız.
18. Çalışırken daima dikkatli olunuz ve işinizden başka bir şey düşünmeyiniz.
19. İşyerine dinlenmiş ve zinde olarak geliniz. Kesinlikle alkollü içki veya uyuşturucu ilaçlar alarak işyerine gelmeye teşebbüs etmeyiniz.
20. Amirlerinizin talimatlarına harfiyen uyunuz. Onlara karşı saygılı olunuz ve kesinlikle amirlerinize laubali hareketlerde bulunmaya teşebbüs etmeyiniz.
21. İşyerinde kesinlikle şakalaşmayınız.
22. Size teslim edilen makine ve teçhizatı iyi koruyunuz. Bir makine üzerindeki çalışmanız bittikten sonra bu çalışma sırasında kullandığınız bütün alet ve parçaları toplayınız. Kesinlikle bu alet ve parçaları kullandığınız yerde unutmayınız.
23. Okul içerisinde sigara içmeye teşebbüs etmeyiniz.
24. Bilmediğiniz bir şeyi olup olmadığını deneyerek değil de bu konuda bilgi sahibi amirlerinize danışarak öğreniniz.
25. İçerisinde sıkışmış hava, buhar, su ve yay bulunabilecek bir parçayı sökerken gerekli bütün emniyet tedbirlerini eksiksiz alınız. O parçaya hedef olmayacak şekilde kendinizi siper ediniz.
26. Ancak bilen bir kişinin kullanabileceği makine ve teçhizatı kullanmaya teşebbüs etmeyiniz.
27. İş emniyeti bakımından tehlikeli bulduğunuz bütün hususları işyeri amirlerinize derhal bildirin. İkaz levhası, korkuluk, muhafaza edici veya merdiven gerektiren yerlere vakit geçirmeden işyeri amirlerinize ve yetkililere bildirin.
28. İşinizde tehlikeli saydığınız bir çalışma şekli varsa aynı işi tehlikesiz ve emniyetli bir şekilde nasıl yapabileceğiniz konusunda işyeri amirlerinizden bilgi isteyiniz.
29. İşyerinizi son derece temiz tutunuz. Sağa sola tükürmeyiniz ve çöp atmayınız.
30. İşyerinde iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınmış bulunan tüm tedbirlere tam olarak uyunuz,
31. İşyeri ilan tahtası veya panosuna, işyerinin muhtelif kısımlarına asılmış bulunan ve asılacak olan iş sağlığı ve iş güvenliği kurallarını okuyunuz ve bu kurallara uyunuz,
32. İşyeri sorumlu ve ilgilileri tarafından, zaman zaman tarafınıza bildirilecek yazılı ve sözlü kurallara uyunuz,
33. Şahsınıza verilen görevi, size tarif edildiği şekilde yapın, kendi işinizden başka işe karışmayın, amirinizin verdiği emirlere uyunuz,
34. İşinizi yaparken sizden beklenebilecek bütün özeni gösteriniz, işinizde ve güvenliğinizde gerekli çabayı gösteriniz,
35. İşyerinde kullandığınız bütün malzeme ve aletleri düzgün kullanınız, zarar görmemesine dikkat ediniz,
36. Arkadaşınızın kişisel emniyetini kendi emniyetiniz kadar önemseyiniz,
37. İşyerinin muhtelif yerlerine çeşitli maksatlar için asılmış bulunan uyarı levhalarını tek tek okuyunuz ve bu levhalardaki uyarılara muhakkak uyunuz,
38. Uyarı levhalarının yerlerini ilgili ve sorumluların haberi olmadan değiştirmeyiniz,
39. Okul koridorlarında kesinlikle koşmayınız, şakalaşmayınız,
40. İşin gereği olarak şahsınıza verilen kişisel koruyucuları devamlı olarak kullanınız. Bu malzemelerin kırılması, kaybolması, eskimesi vb. durumlarda amirinize haber vererek, yenisini alınız ve kişisel güvenliğinizi için çok lüzumlu olan bu koruyucular olmadan işbaşı yapmayınız,
41. Şahsınıza verilen kişisel koruyucu malzemeleri, talimatlara uygun bir şekilde kullanınız ve iyi ve temiz bir halde muhafaza ediniz,
42. Kişisel koruyucularınızın (baret, emniyet kemeri, kulaklık ,maske, vb.) kaybolmaması ve yıpranmaması için, onları iş bitiminde bu iş için ayrılmış bir alana koyunuz,
43. İşyerinde çalışan diğer çalışanların güvenliğini tehlikeye atmayacak şekilde çalışınız,

44. Sivri uçlu, keskin uçlu gibi insanlara zarar verebilecek malzemeleri gelişigüzel atmayınız ve ortalıkta bulundurmuyunuz, ceplerinizde taşımayınız,
45. İşyeri sahasında hiçbir şekilde yatmayınız ve uyumayınız,
46. İşyerinde kesinlikle şaka yapmayınız,
47. Girilmesi yasaklanmış alanlara zorunlu haller dışında girmeyiniz,
48. Okul veya civarında bulunan kanal, havuz, su birikintisi, dere, nehir, gibi yerlere kesinlikle girmeyiniz, girenleri yetkililere bildirin,
49. İşyerinden(okuldan) izinsiz ayrılmayınız, işyerinde(okulda)zorunlu haller dışında derslerinizi aksatacak şekilde misafir, akraba, hemşeri vb. kabul etmeyiniz,
50. İşyerinde olan en ufak iş kazasını derhal işyeri ilgili ve sorumlularına bildirin,
51. İşyerine tabanca, tüfek, bıçak vb. ile gelmeyiniz, getirenler var ise yetkililere bildirin.
52. İşyerinde yapılan iş sağlığı ve güvenliği eğitim toplantılarına katılınız,
53. Okulda alkollü madde kullanmayınız, alkollü bir şekilde gelmeyin ve alkollü çalışmayınız,
54. Okul içerisinde çalışma alanında dolaşmayınız,
55. Sağlık durumunuza uygun işlerde çalışınız,
56. İşyerinde görmüş olduğunuz ve tehlikeli olabilecek bütün durumları sorumlulara iletiniz,
57. İnşaat işyerlerine girerken ve çalışma yapılan yerlere giderken etrafı kontrol ediniz ve sadece bu iş için ayrılmış yerlerden gidiniz, duvarlara, borulara tırmanmayınız ve atlamayınız,
58. Araçların geçtiği yollarda dikkatli olunuz, yayalar için ayrılmış kısımları kullanınız,

MADDE 7-1- YANGIN İLE İLGİLİ KURALLAR

1. Sigara içilmesi yasaklanan yerlerde, sigara içmeyin, açık alevli cihaz kullanmayınız, kaynak gibi işler yapmayınız,
2. Elektrikli ısıtıcı, ketil ve soba, elektrikli aletleri vb. kullandıktan sonra fişini çekiniz.
3. İşyerinde meydana gelen en küçük bir yangını derhal sorumlu ve ilgililere haber veriniz veya verdiriniz,
4. Okulda ısınmak amacıyla da olsa ateş yakmayınız,
5. Çıplak ateşli ısıtma araçları (soba gibi) nın üzerine elbise, ceket vb. asmayınız,
6. Yağ, benzin, mazot, boya gibi parlayıcı madde yangınlarında su kullanmayınız,
7. Yağ, benzin, mazot, talaş tozu, boya gibi parlayıcı madde yangınlarında içinde köpük, karbon etrklörür, karbon dioksit ve bikarbonat tozu veya diğer benzeri etkili maddeler bulunan yangın söndürme cihazları kullanınız,
8. Elektrik yangınlarında kesinlikle su veya köpüklü yangın söndürme tüplerini kullanmayınız,
9. Gerilim altındaki elektrik tesis ve cihazlarında çıkan yangınlarda, bikarbonat tozlu veya benzeri etkili diğer tiplerde yangın söndürme cihazları kullanınız,
10. Yangın söndürme tüplerinin yerlerini sorumlulara haber vermeden değiştirmeyiniz,
11. Yangın söndürme tüplerini gereksiz yere kullanmayınız, Yangın söndürme tüplerinin nasıl kullanılacağını biliniz, yangın tüplerini yer ile temas ettirmeyiniz,
12. Yangın söndürme tüplerinin etrafında malzeme bırakmayın, yangın kaçış yollarını ve yangın merdivenini malzeme ile tıkamayınız,
13. Yangın sırasında kullanacağınız kaçış yolunu, toplanma yerini, yangın ekibini ve yangın anındaki görevlerinizi biliniz, yangın ve acil durumlarda kaçış yollarını gösteren fosforlu levhaları takip ediniz,
14. İşyerinde ve çalışma odalarında günlük emniyet kontrol çizelgelerinde belirtilen hususları yerine getiriniz,
15. Yanabilecek ve tutuşabilecek maddeleri ısı kaynaklarından uzak tutun, bu tür maddeler yanında kaynak gibi işlemler yapmayınız,
16. Benzin, mazot, alkol gibi maddelerle zorunlu olmadıkça temizlik yapmayınız, eğer zorunlu kalırsanız yeterli miktarda madde kullanınız, temizlik yaptığımız bez, üstübü gibi parçaları gelişigüzel değil bu tür çöpler için ayrılmış demir çöp kovalarına atınız,

MADDE 7-2- KAZI İLE İLGİLİ KURALLAR

1. Kazı işine başlamadan önce yetkili kişilerden ön bilgi alınacaktır. Kazı işleri sırasında elektrik kabloları, , suyolları, kanalizasyon ve benzeri tesisata rastladığınız takdirde, kazı işlemini derhal durdurarak sorumlu ve ilgililere haber veriniz,
- 2.Okul bahçesinde yapılacak kazı çalışmalarında iş makinelerinden uzak durunuz
- 3.Okul bahçesinde kazı yapılacaksa kablo ve tesisatların geçtiği yerlere dikkat ediniz
4. Islak elbise ile çalışmayınız,

5. Su içinde çalışmanız gerekiyorsa çizme kullanınız,

MADDE 7-3- DEPOLAMA VE TAŞIMA İŞLERİ İLE İLGİLİ KURALLAR

1. Her şeyi yerinde muhafaza edin ve kullandıktan sonra her şeyi yerine koyun,
2. Zeminle ilgili herhangi bir problemi tamir edin veya rapor edin (düzgün olmayan yüzeyler, döküntüler, kapatılmamış delikler vs.),
3. Yürüme yollarını ve koridorları engellerden arınmış olarak tutunuz,
4. Çekmeceleri kapalı olarak tutun,
5. Makina alet ve diğer malzemeleri zeminde bırakmayın,
6. Temizlenen veya tamir edilen yerlerin etrafını kapatın (şeritle) ve işaretleyin,
7. Aydınlatmanın yeterli olduğundan emin olun, yanmayan lambaları yetkiliye bildirin,
8. Koşmayın, yürüyün, hiçbir zaman panikleme sakın olun,
9. Kaygan ve düzgün olmayan yüzeylerde yavaşça ve tutunarak yürüyün,
10. Düz topuklu ve kaygan olmayan tabanlı ayakkabılar giyin,
11. Makinelerde çalışırken sarkan, geniş elbiseler giymeyin, İş önlüklerinin kollarının geniş olmamasına dikkat edin,
12. Dengenizi sağlamak için ellerinizi cebinizde değil, vücudunuzun yanında tutun,
13. Merdivenlerden inip çıkarken korkulukları kullanın. Her adımda bir basamak kullanın. Üç nokta kuralına dikkat edin (ya iki el, bir ayak ya da iki ayak, bir el merdivene temasta olmalıdır). Hasarlı korkulukları ve basamakları tamir edin,
14. Platformlardan ve/veya ekipmanlardan atlamayın,
15. Sandalyede otururken dört ayağının da yere temas etmesini sağlayın,
16. Engellerin etrafından dolaşın,
17. Uzatma kablolarını, hortumları, ipleri vs. yürüme yolları üzerinde bırakmayın,
18. Malzeme taşınacağı zaman, taşımak için bir araç olup olmadığını kontrol edin. Eğer bir araç varsa araçla taşımayı tercih edin,
19. Malzeme taşıyacağınız yolu ve/veya taşıyacağınız yükün ıslak olmamasına dikkat edin,
20. Taşıyacağınız malzemeyi kaldırmadan önce yanına dizlerinizden çömelin, malzemeyi hafifçe hareket ettirerek ağırlığını anlamaya çalışın,
21. Malzemenin ağırlık merkezinin size yakın olacak şekilde taşınmasına dikkat edin,
22. Malzemenin hareketli parçaları olup olmadığını kontrol edin,
23. Malzemenin taşımayı zorlaştıracak uzantılarının olup olmadığını kontrol edin,
24. Okul içinde çalıştığınız yerde, düşmeye ve ayak takılmasına karşı dikkatli olunuz, taşıdığımız yükün görüşünüzü kapatmamasına dikkat ediniz,
25. Malzemenin taşınacağı yolun üzerinde engel bulunmadığından emin olun,
26. Malzeme taşıyacağınız yerin etrafınızı görmeyi sağlayacak yeterli aydınlatmaya sahip olduğundan emin olun,
27. Malzemenin taşınacağı yolda merdiven ve/veya düşüş farkı olup olmadığından emin olun,
28. Vücudunuzda ağrıyan bir bölge varsa, malzeme taşımadan önce amirinize haber verin,
29. Malzeme taşırken uygun kıyafet giyin,
30. Ayaklarınızı kaldıracağınız malzemenin iki yanına koyun, dengeyi kontrol edin,
31. Malzemeyi kaldırmadan önce çömelin yani dizlerinizi bükünüz, yükü kucaklayacak pozisyona giriniz belinizi dik tutup sonra malzemeyi yavaşça kaldırınız,
32. Kişi başı 25 kilogramdan fazla malzeme kaldırmayınız ve taşımayınız,
33. Gerekiyorsa yükü, ekipman veya ekip çalışması ile kaldırınız ve taşıyınız,
34. Fiziğinize ve sağlık durumunuza uygun olan yükleri kaldırınız ve taşıyınız,
35. Malzemeyi taşırken gideceğiniz yöne bakın (malzemeye değil),
36. Malzemeyi yere indirirken belinizi dik tutun ve yine dizlerinizden bükülerek indirin,
37. Sadece izin verilen nakil araçlarına bininiz,
38. Düşen malzemeyi yakalamaya çalışmayınız,
39. Gerekiyor ise birden fazla kişiden yardım alın,
40. Taşıdığınız malzemelerin diğer çalışanlara çarpmaması için gerekli dikkati gösteriniz, uyarılarınızı yapınız,
41. Maddeleri uygun şekilde istifleyiniz, devrilememesi için gerekli tedbirleri alınız,
42. Boru şeklindeki maddeleri diplerine takozlayarak veya kazık çakarak istifleyiniz.

MADDE 7-4- KAYNAK İŞLERİ İLE İLGİLİ KURALLAR

1. Kaynağı sadece eğitimli ve görevli çalışanlar yapmalı,
2. Mekanik atölyesindeki ayrılmış yerler dışında kaynak, kesme ve yakma işleri yapmadan önce sıcak iş müsaadesi alınacaktır,
3. Kullanım sırasında devrilmelerini önlemek için gaz tüpleri sabitlenecektir,
4. Oksijen tüpleri asetilen veya diğer yakıt gazlarla birlikte veya yakınında depolanmayacaktır,
47. Oksijen tüpleri, vanaları bağlantı parçaları, regülatörleri, hortumları kaynak aparatının kendisi temiz tutulacak, yağ veya gres bulaşmasına müsaade edilmeyecektir,
5. Depolama veya kullanım esnasında tüpleri aşırı sıcaklıklardan korunacaktır,
6. Boş tüpleri vanaları kapatılacaktır. Vana koruyucu kapakları kullanım dışı zamanlarda yerine takılacaktır. Tüpleri, devrilmelerini önlemek için zincirlenecektir,
7. Gaz tüpleri çekilmeyecek ve sürüklenmeyeceklerdir. Gaz tüpleri taban kenarları üzerinde döndürülerek hareket ettirilmemelidir,
8. Gaz tüpleri yüksek bir yerden düşürülmeyecek, boş dahi olsalar üzerinde bir şey kaydırmak veya destek için kullanılmayacaklardır,
9. Gaz tüpleri kesme ve kaynak operasyonlarının yapıldığı bölgeden yeterli bir uzaklıkta tutulacaktır,
10. Gaz tüpleri taşımalar da dâhil olmak üzere her zaman dik pozisyonda tutulacaklardır,
11. Kaçak olan gaz tüpleri derhal kullanımdan çekilecek, vanası kapatılacak, işaretlenecek ve temiz havaya çıkartılacaktır. Tüpler açık havada iken gazın kaçması için vanası yavaşça açılabilir. Bu iş ateşleme kaynaklarının bulunduğu yerlerde yapılmayacaktır,
12. Gaz tüplerinin vanalarını açmak için anahtar veya çekiçle zorlanmayacaktır. Vanalar sadece el ile açılıp el ile kapatılacaktır,
13. Kullanılan donanımın göstergeleri bozuksa kullanılmadan önce yenileriyle değiştirileceklerdir,
14. Sadece kesme ve kaynak donanımı için üretilmiş hortum kullanılacaktır,
15. Bütün hortumlar; kaçaklara, aşınmaya ve bağlantı yerlerindeki gevşekliğe karşı düzenli olarak kontrol edilecektir. Kaçakların bantla tamir edilmesi yasaktır,
16. İçinde alev geri tepmesi oluşmuş ve yanmış hortum kısımları kullanılmayacaktır,
17. Gaz tüplerinde alev geri tepme emniyet valfi (yanıcı ve yakıcı gazlar için uygun tip) kullanılacaktır,
18. Gereksiz yere hortumlar uzun tutulmayacaktır. Eğer uzun hortum kullanılması gerekiyorsa hortum karışması ve düşümlenmesi önlenecektir. Hortumun üzerinden araç geçmesi, üzerine basılması veya diğer şekillerde hasar görmesi engellenecektir,
19. Borular ve konveyör bantlar gibi kıvılcımları uzaktaki yanıcı maddelere taşıyabilecek sistemler uygun şekilde korunacak veya sıcak işlem yapılmadan önce kapatılacaktır,
20. Yanıcı duvarlarla, bölmelerle, tavanlarla ve çatılarla temas halinde olan ve ısının iletim yoluyla taşınmasıyla bu bölgelerde yangına neden olabilecek boru veya metallerin yanıcı bölgelere yakın olan kısımlarına sıcak iş yapılmayacaktır,
21. Elektrik kaynağı yaparken yemek arası gibi uzunca bir ara vermek gerektiğinde;
a-Elektrotlar, elektrot tutacağından çıkartılacak ve elektrot tutacağı kazayla temas oluşmasını önleyecek bir yere konulacaktır,
b-Makina enerji kaynağından ayrılacaktır,
22. Islak ortamlarda elektrik kaynağı yapılırken elektrik çarpmasına karşı bütün güvenlik tedbirleri alınacaktır,
23. Tüpten çıkan basınçlı oksijenin yağlı yüzeylere veya gresli elbiselere çarpmasına müsaade edilmeyecektir,
24. Asetilen veya diğer yakıt tankı vanalarının üzerine vanaların çabuk kapatılmasını engelleyecek herhangi bir şey konulmayacaktır,
25. Elektrot tutacakları kullanılmadıkları zaman, insanlarla, diğer iletken malzemelerle, yakıt ve yanıcı gaz tanklarıyla temas etmeyecek şekilde bırakılacaktır,
26. Islanmış elektrik kaynak makinaları kullanılmadan önce tamamen kurutulacak ve test edileceklerdir.
27. Kaynak, kesme ve ısıtma işlemleri sırasında operatör ve yardımcıları uygun kişisel koruyucu malzemeleri kullanacaklardır,
28. Kaynak makina ve tüplerinin yanına yanıcı malzeme konulmayacak,

29. Kaynak makina ve tüplerinin yakınında uygun tipte yangın söndürme tüpü ve bu tüpü kullanacak bir çalışan bulundurulacaktır (CO2 tipi yangın söndürücüler elektriği iletmediği için elektrik yangınlarında kullanılmamalıdır),
30. Oksijen kaynağını tutuşturmak için sadece oksijen kaynağı çakmağı kullanılacaktır,
31. Asetilen hiçbir zaman bakır borulardan veya % 65'den daha fazla bakır içeren alaşımlardan yapılmış borulardan geçirilmeyecektir,
32. Asetilen hiçbir zaman bakır, gümüş, sıvı civa, klor gazı, yağ ve gresle temas ettirilmeyecektir,
33. Asetilen 105 kPa basınçtan daha yüksek basınçta kullanılmayacaktır,
34. Kaçak dolmuş yapan firmalardan gaz dolumu yapmayın,
35. Oksijen kaynağı veya elektrik kaynağının elektrotu sigara vb. gibi malzemeleri tutuşturmak için kullanılmayacaktır,
36. Yalıtımı bozulmuş kablo ve pens kullanmayınız,
37. Kaynak yaparken sağlam ve kuru eldiven giyiniz,
38. Hiçbir surette kesinlikle kaynak pensini koltuk altına koymayınız,
39. Kaynak yaparken iş yapılan parçayı kaynak makinesinin bir kutbuna topraklayınız,
40. Üzerine yağ, benzin gibi yanıcı maddeler bulaşmış malzemelerde kaynak yapmayınız,
41. Yakınında yağ, benzin, kağıt gibi yanıcı maddeler varsa onları uzaklaştırmadan ve gerekli tedbirleri almadan kaynak yapmayınız,
42. Kaynak yaparken sigara içmeyiniz,
43. Elektrik kaynağını bitirdikten sonra, makineyi kapatınız pensi ortalıkta bırakmayınız,
44. Kaynak yapmadan önce bölgeyi, tüpleri ve hortumları kontrol ediniz,
45. Tüplerin manometre, vana ve şalomalarına yağlı elle dokunmayınız,
46. Kaynağı bitirdikten sonra, kaynak yapılan bölgeyi yangın vb. tehlikeye karşı gözlem altında bulundurunuz,
47. Kaynak işinden sonra şalomaları ortalıkta bırakmayınız, vanaları kapatınız,
48. Kapalı bölgede kaynak yaptıysanız hortum ve kaynak takımını dışarı çıkarınız,
49. Kaynak tüplerini yuvarlamayınız,
50. Kaynak tüplerini taşımak için, bu iş için yapılmış el arabalarını kullanınız,
51. Boşalan tüpleri gelişigüzel bırakmayınız, depolama alanına götürün.

MADDE 7-5- MAKİNELER İLE İLGİLİ KURALLAR

1. Eğitilmiş ve görevli olmadığınız makineyi kullanmayınız,
2. Makineyi kullanmadan önce kontrol ediniz, gerekiyorsa etraftaki diğer çalışanları uyarınız,
3. Makinelerdeki arıza ve problemi derhal sorumlu ve ilgililere haber veriniz,
4. Arızalı alet, cihaz, makine ve tezgahları kullanmayınız,
5. Çalışmakta olan makineye el ile veya herhangi bir malzeme ile müdahale etmeyiniz,
6. Makine çalışırken bakım yapmayınız ve tamirat yapmayınız,
7. Makinede bulunan koruyucuları çıkartmayınız,
8. Tamirattan sonra sökülü bulunan koruyucuları takınız,
9. Makine üzerinde izin almaksızın değişiklik yapmayınız,
10. Makine üzerindeki talimat ve uyarı levhalarına uyunuz,
11. Makinelerin üzerindeki levhaları kaldırmayınız, kumanda düğmelerini bozmayınız ve kırmayınız,
12. Makineyi amacı dışında hiçbir işte kullanmayınız,
13. Kullandığınız makineleri gelişigüzel bırakmayınız, bu iş için ayrılmış kısımlara koyunuz,
14. Dönen, kesen kısımları olan makinelerde çalışırken uzun, sarkık vb. elbise giymeyiniz, bileklik, yüzük takmayınız, İş önlüğü giyiniz.
15. Makineler çalışırken çalışanlar hariç, çalışma alanı içerisinde bulunmayınız.
16. Güvenliksiz makinelerde çalışmayınız.
17. Makinelerin çalışma talimatlarına uygun bir şekilde çalışınız,
18. Makinelerde çalışırken koruyucu kapağı çıkarmadan çalışınız,
19. Makinde çalışırken ilk önce kendi güvenliğinizi sağlayınız,
20. Çalışırken şakalaşmayınız.
21. Çalışırken acele etmeyiniz.
22. Korunaksız ve güvenli olmayan makinelerde çalışmayınız, çalışanlara müsaade etmeyiniz.

23.Makinelerin bulunduğu ortama dersi olan sınıfın dışında kimseyi o ortama almayınız.

24.Kesinlikle makinelerin bulunduğu alana ziyaretçi ve misafir almayınız veya gerekli bilgi, uyarı ve önlem alındıktan sonra girmesini sağlayınız,

25.Alan gezilerini iş sağlığı ve güvenliği önlemi altıktan sonra gerçekleştirin,

MADDE 7-6- KİŞİSEL KORUYUCULAR İLE İLGİLİ KURALLAR

1. Size verilen baret, emniyet kemeri, gözlük, maske, çelik burunlu ayakkabı gibi kişisel koruyucuları zimmet tutanağını imzalayarak teslim alınız,

2. Kendinize verilen kişisel koruyucuları amacına uygun şekilde kullanınız,

3. Size verilen kişisel koruyucuların yıpranmaması, zarar görmemesi ve kaybolmaması için gerekli dikkati gösteriniz,

4. Elektrik kaynağı yaparken mutlak suretle kaynak maskesi kullanınız,

5. Taş motoru, spiral, torna, yatar, şerit, kalınlık, bant zımpara, freze, planya,vb. kullanırken ve gözünüze parça, talaş, boya gibi zararlı maddeler kaçma ihtimali olan işlerde gözlük kullanınız,

6. Yüksekte çalışmalarda baret ve kemer kullanınız,

7. Düşme tehlikesi olan ve 1,2 metreden yüksek yerlerde çalışırken emniyet kemeri kullanınız,

8. Yük taşırken iş ayakkabılarınızı giyiniz,

9. İşin gereği olarak şahsınıza verilen kişisel koruyucuları devamlı olarak kullanınız,

10. Bu malzemelerin kırılması, kaybolması, eskimesi vb. durumlarda amirimize haber vererek, ambardan izinli olarak yenisini alınız ve kişisel güvenliğinizi için çok lüzumlu olan bu koruyucular olmadan atölyelerde çalışmaya başlamayınız.

MADDE 7-7- MERDİVENLER İLE İLGİLİ KURALLAR

1. Sabit nitelikli yapılan ve sürekli kullanılan merdivenlerde korkuluk olmasına dikkat ediniz,

2. Merdiven basamaklarını teker teker ininiz ve çıkınız,

3. Yapacağınız işe uygun yükseklikte merdiven seçin, el merdivenlerini varil, kasa vb. üzerine kesinlikle yerleştirmeyiniz,

4. Kullanacağınız el merdiveninin üst noktasının çıkılacak platformu 80-90 cm geçmesini sağlayınız ve buna uygun merdiven seçiniz,

5. Merdiven kolları ve basamakları için kullanılacak kereste en azından sağlam ve birinci sınıf çırallı çam cinsinden olacak, üzerinde çatlak, yarık, çürük ve bir santimetre çapından büyük budaklar bulunmayacaktır. Basamaklar en çok 30 santimetre ve eşit aralıklı olacaktır.

6. El merdivenlerini alt ve üst kısımları kaymayacak ve kurtulmayacak şekilde yerleştirerek kontrol ediniz, gerekiyorsa merdivene destek olması için birilerinden yardım isteyiniz,

7. Merdivenleri uzatmak amacıyla birbirlerine eklemeyiniz,

8.Merdiveni kullanmadan önce, en azında gözünüzle inceleyiniz ve kusurlu merdivenleri kullanmayınız,

9. 4 Metreden yükseğe çıkmanız gerektiği zaman, çelik boru veya profilden yapılmış el merdivenleri kullanınız,

10. Zorunlu haller dışında merdiven altından yürümeyiniz ve zorunlu kalırsanız malzeme düşmesine karşı dikkatli olunuz,

11. Kaygan, çamurlu vb. ayaklarınızla portatif el merdivenine çıkmayınız,

12. Elektrik işlerinde metal portatif merdivenleri asla kullanmayınız,

13. Portatif ahşap merdiveni boyamayınız,

14. Portatif ahşap merdivenleri kuru uygun bir yerde saklayınız,

15.Merdivenin sağlamlığını kontrol etmeden merdivene çıkmayınız.

16. Yüksekte çalışmalarda tek çalışmayınız, yardım alınız.

MADDE 7.8-SINIFLARLA İLGİLİ KURALLAR

1. Sınıflarda şakalaşmayınız.

2. Sınıflarda pencerelerden sarkmayınız.

3.Sınıflarda diğer öğrenci ve öğretmenleri rahatsız edecek şekilde konuşmayınız ve gürültü çıkarmayınız,

4. Sınıflarda elektrik prizleriyle oynamayınız.

5. Sınıflarda camlı dolap ve pano bulundurmayınız.

6. Sınıflarda dolapları duvara bağlayınız.

7. Sınıflarda tehlike doğuracak şakalaşmalardan kaçınınız.

8. Sınıflardaki akıllı tahtalara asılmayınız.

9. Sınıflarda pencere önlerine çıkmayınız, oturmayınız,
10. Sınıfta yukarıya doğru katı bir cisim atmayınız.
11. Elektrik lambalarına hiçbir şekilde vurmayınız.
12. Sınıftaki prizleri korunaklı ve kapaklı prizlerle değiştiriniz,
13. Aydınlatma ve prizleri besleyen tesisata kaçak akım röleleri taktırınız.

MADDE 7-9- ELEKTRİK İLE İLGİLİ KURALLAR

1. Elektrik işi ile sadece elektrikçiler ilgilenecek, yetkisi olmayanlar elektrik işine karıştırılmayacak,
2. Elektrik ile ilgili arızaları elektrikçi veya sorumlulara haber veriniz,
3. Yırtık, ermiş, yanmış, kopmuş elektrik kablolarını kullanmayınız,
4. Yalıtımı bozulmuş elektrik kablolarını sorumlulara haber veriniz veya verdiriniz,
5. Görevliler dışındakilerin elektriğe müdahale etmesi yasak ve tehlikelidir,
6. Elektrik panolarına gerektiğinde müdahale edilebilmesi için pano etrafına ve üstüne malzeme koymayınız,
7. Görevli değilseniz elektrik panolarına müdahale etmeyin, sigorta bile değiştirmeyiniz,
8. Enerji nakil hatlarına yaklaşmayın, dokunmayın ve bu hatlara demir boru ve benzeri malzemeleri yaklaştırmayınız (ölüm tehlikesi vardır),
9. Pano ve tablo çevresine su dökmeyiniz, su sıkmayınız,
10. Elektrik panoları altındaki yalıtkan malzemeyi kaldırmayınız,
11. Elektrik direklerine hiçbir şekilde çıkmayınız,
12. Elektrik kablolarınızı yetkili elektrikçiye döşetiniz, kendi başınıza hat çekmeyiniz,
13. Elektrik panolarının sadece yetkililer tarafından kullanılabilmesi için kilitli tutun,
14. Tüm birimlerin elektrik aksanları ve panoların her 6 ayda bir elektrik mühendisleri tarafından kontrolleri yapılarak düzenlenmesi yapılmalıdır.

MADDE 7-10- ELEKTRİKLİ EL ALETLERİ İLE İLGİLİ KURALLAR

1. Tüm elektrikli el aletleri topraklanacaktır. Topraklaması olmayan priz, aleti kullanmadan önce değiştirilecektir,
2. El aletleriyle çalışırken, muhafazaları yerlerinde takılı olacaktır. Muhafazaların çalışması hiçbir zaman engellenmeyecek veya iş yaparken geçici olarak yerinden çıkartılmayacaktır,
3. Çalışma alanı temiz tutulacaktır,
4. İş için uygun el aleti kullanın,
5. Tehlikeli bir ortamda çalışmayın,
6. Aletleri düşebilecekleri yerlere koymayın,
7. El aletlerinin hortum ve kablolarını takılmalara neden olabilecek şekilde çekmeyin,
8. Kabloları, çivi, cıvata, keskin köşeler, sıcak yüzeyler üzerinden geçirmeyin,
9. El aletleriyle çalışırken bir yere uzanmaya çalışmayın. Ayaklarınızı dengeli ve sağlam basın,
10. Kullanılmadıkları zaman aletlerin tetiğini kapatıp fişten çekin,
11. Aletleri çalıştırmadan önce sıkılama, ayarlama parçalarını çıkartın,
12. Kazara el aletlerinin çalışmasını önleyin. Elektriğe takılı aletleri taşırken parmağınızı tetikten çekin,
13. Kusurlu ve emniyetli olmayan aletler yenileriyle değiştirilip tamir için derhal ilgili bölüme gönderilecektir,
14. Yüksekte çalışırken kullanılmayan aletler kaplarında muhafaza edilecek veya düşmelerini engellemek için bağlanacaktır. Aletler, takılma tehlikesi oluşturabilecekleri geçiş yolları, yürüme yolları, platformlar, merdivenler veya iskeleler gibi yerlere bırakılmayacaktır,
15. Aletler bir yerden bir yere atılmayacaktır,
16. Kaymayı önlemek için aletler, temiz tutulacak; gres ve yağ bulaşmasına izin verilmeyecektir.,
17. Elektrikli el aletlerinin kablosu, aleti bir yerden sarkıtmak veya çekmek için kullanılmayacaktır,
18. Elektrikli aletleri kullanırken ıslak veya nemli zeminler üzerinde durmayın,
19. Nemli yüzeylerde çalışırken, elektrikli aletlerin topraklanmış olduğundan emin olun veya topraklama hatası olduğunda akım kesici uzatma kablosu kullanın,
20. Elektrikli aleti kullanmadan önce kablosunu inceleyin. Hasarlı veya zayıf kablolar aleti kullanmadan önce yenisiyle değiştirmelidir,
21. Yırtık, erimiş, yanmış, kopmuş elektrik kablolarını kullanmayınız,
22. Eğitim ve bilgi sahibi olmadığınız el aletini kullanmayınız,

23. Elektrikli aletleri kullanmadan önce kontrol edin, arızalı veya hasarlı ise kullanmayınız,
24. Dar ve rutubetli yerlerde küçük gerilimle 42 voltla çalışınız,
25. Koruyucusu olmayan dönen ve hareketli kısımlara sahip el aletlerini kullanmayınız,
26. Elektrikli el aletleri ile kimseye şaka yapmayınız,
27. Gerekiyorsa eldiven, gözlük, kulaklık gibi kişisel koruyucuları kullanınız,
28. Kullanmadığınız el aletini kapatınız, ortalıkta bırakmayınız,
29. Fişi bozulmuş el aletini kullanmayınız,
30. Kesinlikle fişsiz kabloları (çıplak kablo) prize sokmayınız,
31. Elektrik fişini kablodan asılarak değil, fişten tutarak kontrollü çekiniz,
32. Aleti amacı dışında hiçbir işte kullanmayınız.
33. Ara kabloları makarada sarılı halde kullanmayın, açarak kullanın,

MADDE 7-11- TEKERLEKLİ SEYYAR VE MOBİL İSKELELER İLE İLGİLİ KURALLAR

1. Sadece uygun malzemeden yapılmış uygun iskeleler kullanılacaktır.
2. İskelenin ayakları ve bağlantıları, taşıyacakları maksimum yükü ayrılmadan veya çökmeden taşıyacak sağlamlıkta olacaktır. Varil, kutu veya üst üste dizilmiş tuğla gibi dengesiz malzemelerle iskelelerle desteklenmeyecek ve/veya üzerine kalas konmayacaktır.
3. Herhangi bir sebepten dolayı zayıflamış ve/veya hasar görmüş iskeleler derhal tamir edilecek ve tamir bitene kadar kullanılmayacaktır.
4. İskeleler, çalışma esnasında taşıyacakları maksimum ağırlığın en az 4 katını taşıyacak şekilde olacak ve iskelelere çalışma yükünden daha fazla yük yüklenmeyecektir.
5. Tüm iskelelerin güvenli bir ulaşım yolu bulunacaktır.
6. Fırtınalı veya çok rüzgârlı havalarda iskeleler üzerinde çalışılmayacaktır.
7. Hiç kimse temizlenene kadar buz veya karla kaplı iskele üzerinde çalışmayacaktır.
8. İskelelerin tabanı mümkün olduğu kadar yatay olacaktır.
9. İskele korkuluklarının yüksekliği 1,5 m.' den az olmayacaktır.
10. Çalışma platformunun genişliği 50 cm.' den daha az olmayacaktır.
11. Aletler, cıvatalar, somunlar ve diğer malzemeler iskele üzerinde gelişigüzel bırakılmayacaklardır. Bu tür malzemeler aşağı düşüp insanların yaralanmasına veya takılma ve düşmelerine neden olabilirler.
12. İskeleler, kullanılmakta olan malzemeler dışında, malzeme depolanması için kullanılmayacaktır.
13. İskelenin uygun şekilde monte edildiğinden yani soket veya bağlantılarının sıkı, platformun gevşek olmadığından emin olun. Ayrıca iskele devrilmemesi için sağlam bir yere sabitlenecektir.
14. Kullanılmadan önce kalaslar test edilecektir.
15. İskeleyi kullanmadan önce kontrol ediniz, kullanılan iskele yapılacak işe ve yüke uygun olacaktır,
16. İskeleyi düzgün, kuru ve sert bir zemine kurunuz,
17. Hasarlı, kırık, kusurlu iskeleleri kullanmayınız,
18. İskelenin tekerlekleri sağlam ve çalışır durumda olacaktır,
19. İskelenin frenleyici sistemlerini kontrol ediniz,
20. İskele üzerinde çalışılırken tekerleri frenleyiniz veya frenlettiriniz,
21. İskele üzerinde insan varken, iskeleyi hareket ettirmeyiniz,
22. Seyyar iskeleye merdivenle inip çıkınız, tırmanmayınız ve atlamayınız,
23. İskele üzerinde çalışırken, korkulukları sökmeyin, eğer sökmeniz gerekiyorsa emniyet kemeri gibi diğer tedbirleri kullanınız, daha sonra korkulukları yerine takınız,
24. İskele üzerinde malzeme bırakmayın, malzemeleri aşağı atmayın iple indiriniz,
25. İskele üzerinde çalışma yaptığınız platformlar yapacağınızı işe uygun ve dayanıklı olsun,
26. İskele üzerinde çalışma yaptığınız platformları kırık, çatlak olmayan malzemeden yapınız,
27. İskeleyi hareket ettirirken yıkılmaması için, zemindeki çukur, tümsek, rögar vb. yerleri kontrol ediniz,
28. İskele yer değiştirirken havadan geçen elektrik kablolarına dikkat ediniz,
29. İskelenin tekerlerini enerji kablosundan geçirmeyiniz,
30. Tansiyonunuz varsa veya yükseklik korkunuz varsa iskelede çıkmayınız,
31. Mobil iskele sadece bu konuda eğitim almış ve görevlendirilmiş kişiler tarafından kullanılacak veya kullandırılacaktır,

32. Mobil iskeleyi talimatlarına uygun bir şekilde kullanınız,

MADDE 7-12- ÇATIDA ÇALIŞMA İLE İLGİLİ KURALLAR

1. Çatıda çalışma yapmadan önce, çalışma yerini kontrol ediniz, zemin kaygan mı, buzlu mu, kırılğan mı kontrol ediniz, yükseklik korkunuz, tansiyonunuz, baş dönmesi gibi rahatsızlıklarınız varsa çatıda çalışma yapmayınız.
2. Çatı kat aralarını depo olarak kullanmayınız, malzeme istifini çökmelere sebep olacak şekilde aynı noktaya yapmayınız ve yangına sebebiyet verebilecek malzeme bırakmayınız.
3. Cam, saç ve çimento harçlı levhalardan yapılmış veya eskimiş, yıpranmış ve dayanıklılığı azalmış çatılarda, çatı merdiveni kullanınız bu tür malzemelere doğrudan basmayınız, gerekli hallerde emniyet kemeri ile emniyet halatı da kullanınız.
4. Eğimli çatılarda yapılan çalışmalarda mutlaka emniyet kemeri ve emniyet halatı kullanınız, emniyet kemerini emniyet halatına, emniyet halatını da mutlak suretle güvenli ve sağlam bir yere bağlayınız.
5. Çatıda yapılan çalışmalarda aşağı malzeme, çöp gibi maddeler atmayınız.
6. Çok rüzgarlı, yağmurlu havalarda çatıda çalışma yapmayınız, eğer bu tür havalarda çalışma zorunlu ise gerekli tedbirleri almak koşulu ile sorumlu bir kişi gözetiminde çalışınız.

MADDE 7-13- YÜK KALDIRMA İLE İLGİLİ KURALLAR

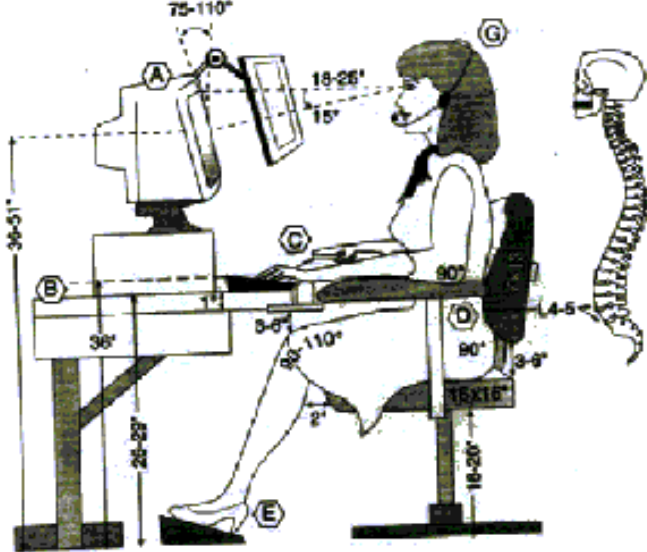
1. Dışarıdan kiralanarak hizmet alınan vinç, kule vinç, gibi kaldırma makinelerini sadece operatörü kullanabilir. Kaldırma makinelerini görevli değilseniz kullanmayınız ve hiçbir suretle makineye binmeyiniz.
2. Zorunlu haller dışında yük altından geçmeyiniz, eğer zorunlu kalırsanız dikkatli olunuz ve tedbirli davranınız,
3. Yük kaldırmak amacıyla kullanılan kaldırma makinelerine olağanüstü ve acil durumlar dışında binmeyiniz,
4. Yukarı çıkmak veya aşağı inmek için vincin halatına tutunmayınız,
5. Hareket halindeki yükün size çarpmaması için gerekli dikkati gösteriniz,
6. Eğitimli ve görevli değilseniz, kaldırma makinesi operatörüne (kule vinç) işaret veren çalışanlarda bulunan telsizleri kullanmayınız ve olağanüstü ve acil haller dışında işaretçilik veya hophopçuluk yapmayınız,
7. Eğer yükü bağlayan kişi iseniz, yükü yerinden kurtulmayacak ve dökülmeyecek uygun şekilde istifleyin ve bağlayınız,
8. Vincin kapasitesinden fazla yük yüklemeyiniz,

MADDE 7-14- YÜKSEKTE ÇALIŞMA İLE İLGİLİ KURALLAR

1. Mümkün olduğu takdirde yapacağınız çalışmaların zeminde veya yüksekliğin kenarından uzakta yapmaya çalışınız, yüksekte yapmayınız,
2. Yüksekte yapılan çalışmalarda kullandığınız malzeme ve aletlerin düşmemesi için gerekli özeni gösteriniz,
3. Yukarıdan aşağıya hiçbir zaman malzeme, alet atmayınız,
4. Yüksekte yapılan çalışmalarda kullandığınız malzeme ve aletleri iş bitiminde uygun bir şekilde aşağıya indirin veya düşmeyecek şekilde yerleştiriniz,
5. Düşme tehlikesi olan ve 1,2 metreden yüksekte yapılan çalışmalarda emniyet kemerini kullanınız,
6. Yüksekte yapacağınız çalışmalarda (mesela iskelelerde) çalışmaya başlamadan önce çalışılacak alanı kontrol ediniz ve tehlike gördüğünüz takdirde gerekli tedbirleri almadan veya aldirmeden çalışma yapmayınız,
7. Düşmeye karşı tedbir olarak alınmış korkuluk ve eteklikleri sökmeyiniz, çıkartmayınız, eğer iş bu korkulukların sökülmesini gerektiriyorsa emniyet kemeri gibi diğer tedbirleri kullanınız,
8. Çalıştığınız yerde korkuluk olmasına rağmen işin gereklerinden kaynaklanan sebepler nedeniyle halen düşme tehlikesi hissediyorsanız emniyet kemeri kullanınız,
9. Emniyet kemeri kullandığınız takdirde, emniyet kemerinin halatını güvenli bir yere bağlayınız,
10. Yükseklik korkunuz, tansiyonunuz, şeker, baş dönmesi gibi rahatsızlıklarınız varsa yüksekte çalışma yapmayınız,
11. Yüksekte yapacağınız çalışmalarınızı gözlem altında yapınız, tek başınıza hareket etmeyiniz,
12. Çalışmaya başlamadan önce emniyet kemerinin nasıl ve nereye bağlanacağını öğreniniz.
13. Yüksekte çalışmayı gerektiren bilgi ve beceriye sahip değilseniz, hizmet alımı şeklinde iş yaptırınız,
14. Hizmet alımlarında çalışan işçilerin işe uygunluğunu kontrol ederek raporlayınız.

MADDE 7-15-BİLGİSAYAR KULLANMA İLE İLGİLİ KURALLAR

Bilgisayarın sağlığa zararlarından korunma

Doğru oturuş

Bilgisayarın karşısında otururken şunlara özen göstermeliyiz.

- 1-Masa yüksekliği 65-70 cm.
- 2-Yüksekliği ayarlanabilir, sırtı bele uygun ve esnek bir ergonomik koltuk
- 3-Omuzlar rahat bırakılmış
- 4-Dik oturulmuş ve sırt desteklenmiş
- 5-Kollar yatay veya biraz yukarıda
- 6-Dirsek ve eller düz bir çizgide
- 7-Bacakların üst kısmı yatay
- 8-Dizler 9 veya 110 derece açıda olmalı

Gözlerimizin sağlığı için:

- 1-Bilgisayar kullanmadan önce bir göz muayenesinden geçmeli, görme bozukluğu varsa mutlaka düzeltilmeli
- 2-Ekrandan 45-75 cm. uzakta oturmalı
- 3-Ekranın üst kenarı ile göz hizasının aynı seviyede olmasına dikkat etmeli
- 4-Kağıt tutucu kullanıyorsak bunu ekranla aynı hizada tutmalı
- 5-Odanın loş ışıklı, aydınlatma 30-50 mumluk ve indirekt olmalı
- 6-Işık ekrana dik açıyla gelmemeli
- 7-Işık yansıma ve parlamaları önlemeli
- 8-15-20 dakikada bir kısa süre gözleri uzağa odaklayarak göz kaslarının dinlenmesi sağlanmalı.
- 9-Saat başı mola vererek odayı temiz hava ile doldurmak ve ufak eksersizler yapmak

MADDE 7-16-BİLGİSAYAR LABORATUVARI KULLANMA İLE İLGİLİ KURALLAR

1. Laboratuvarı ancak size ayrılan saatlerde kullanınız.
2. Bilgisayar dersliğine sıra ile girilmesine özen göstermelidir.
3. Teneffüslerde bilgisayar dersliği boşaltılmalıdır.
4. Nöbetçi öğrenci laboratuvarı havalandırıp içeriye kimseyi almamalıdır.
5. Her öğrenci öğretmen tarafından belirlenen yerlere oturmalıdır.
6. Kendinize ayrılan bilgisayardan başkasını kullanmayınız.
7. Ders bitimine 2 dakika kala bütün işlemler bitirilmeli, çıkışa hazır hale getirilmelidir.
8. Ders bitiminde bilgisayarlar kapatılıp (kapatma kurallarına uygun olarak), sandalyeler düzenlenecektir.
9. Laboratuvarı düzenli, kullanan öğrenciye laboratuvar kullanım puanı verilecektir.
10. Öğrenciler laboratuvarında özel eşyalarını unutmamalıdır.
11. Laboratuvarında kesinlikle hiçbir yiyecek maddesi getirilmemelidir.
12. Ayakkabılarınız çamurlu, elleriniz kirli, üstünüz tozlu içeri girmeyiniz.
13. Gürültü etmeyiniz, yazıları veya kitabınızı sesli şekilde okumayınız, şarkı söylemeyiniz, ıslık çalmayınız.
14. Sadece size ayrılmış bilgisayarda çalışınız.
15. Bilgisayarınızın bağlantılarının tamam ve doğru olduğuna eminseniz bilgisayarı açınız.
16. Bilgisayarı kapatınca, 30 saniye beklemeden tekrar açmayınız.
17. Reset düğmesine gereksiz yere basmayınız.
18. Sandalyede iki ayağınız yere dik basıp sırtınız sandalyeye tam yaslanacak şekilde dik oturunuz.
19. Monitöre 30 cm'den daha yakından bakmayınız.
20. Bilgisayar çalışırken monitör, Mouse, klavye vb. aletlerin kablolarını çıkarmayınız ve takmayınız.

21. Programlardan çıkmadan bilgisayarınızı resetlemeyiniz ve kapatmayınız.
22. Laboratuarda ayakta durmayınız ve gezmeyiniz.
23. Öğretmen bilgisayarı, data Show vb. ders malzemelerine izinsiz dokunmayınız.
24. Monitörünüzün, bilgisayarınızın havalandırma deliklerini üzerine kitap koymak vb. şekillerde kapanmamasına dikkat ediniz.
25. Bilgisayarınızda bir arıza var ve çalışmıyorsa, kurcalamadan Öğretmeninize haber veriniz.
26. Bilgisayarınız çalışırken bozulursa, koku gelmeye başlarsa bilgisayarınızı acilen kapatıp, sonra hemen Öğretmeninize haber veriniz.
27. Klavye, monitör ve bilgisayar kasanızın üzerine su, çay vb. dökülmemesine dikkat ediniz.
28. Tuşlara kuvvetle basmayınız. Birçok tuşa aynı anda basma denemeleri yapmayınız.
29. Bilgisayarda oyun oynamayınız. Oyun oynamak için hiç kimseden izin almanız mazereti geçerli değildir.
30. Bilgisayarınızın kasanı, monitörün kapağını, Mouse'un veya yazıcının içini açmayınız.
31. Öğretmeninizden izinsiz kesinlikle disket takmayınız.
32. Sizden başkalarının da aynı bilgisayarı kullandığını bilip, onların dosyalarını karıştırmayınız.
33. Bilmediğiniz programları çalıştırmayınız.
- 34-Dosya ve dizinlerinizi düzenli tutunuz. Gereksiz dosya ve dizinlerle hard diskinizi doldurmayınız.

MADDE 7-17-KAPALI SPOR SALONU İLE İLGİLİ KURALLAR

1. Herhangi bir sağlık sorunu olanların bir doktora danışmaları tavsiye edilir. Spor yaparken sorun yaratabilecek bir sağlık problemi olanların kullanım alanına girmeden önce görevli eğitmenlere veya öğretmenlere durumlarını bildirmeleri ve görüş almaları gerekmektedir.
2. Kapalı Spor Salonlarından yararlanmak için mesai saati dışında gelenlerin kayıtları ve çalışma alanları yazılı kayıt altına alınmalıdır.
3. 18 yaşından küçük çocuklar yanlarında ebeveynleri olmadan tesise alınmazlar. Ancak ebeveynleri tarafından taahhütname imzalandıktan sonra öğretmenleri veya eğitmenleri ile birlikte, onların sorumluluğunda tesisten yararlanabilirler.
4. Spor malzemeleri kimlik karşılığı imza ile alınır ve teslim edilir,
5. Spor soyunma odaları temiz bir şekilde kullanılır, elbiseler düzenli olarak askılara asılır, dolap kapakları kapalı tutulur.
6. Spor salonlarından faydalanmak isteyen personel kendileri için ayrılmış mahallerde soyunup duş alır, farklı mahalleri kullanmazlar.
7. Dışarıda giyilen spor ayakkabıları ile Spor Salonuna girmek yasaktır,, salonlara girişte sadece spor için kullanılan temiz spor ayakkabısı giyilir,
8. Duşlar 3 dakikadan fazla kullanılmaz,,(Bir dakika ıslan, Bir dakika sabunlan, Bir dakika durulan)
9. Çalışma mahallerinde, aletlerin yerleri değiştirilmez, kullanılan malzemeler düzgün bir şekilde yerine konulur,
10. Faaliyetler esnasında tesiste ve aletlerde meydana gelecek hasarlar ilgililere bildirilir,
11. Elektrik tevzi kutuları/tablolari ve ısıtma fanları görevlilerin dışında açılıp/kapatılamaz
12. Spor yapılan alanlarda uygun spor ayakkabısı giyilmesi zorunludur. Ayakkabılar hafif, esnek veya deri tabanlı kramponsuz ve topuksuz olmalıdır. Zeminde siyah tabanlı,veya iz bırakan ayakkabılar, bot, sandalet, kayan ayakkabı ve terlik gibi giyecekler kullanılamaz.
13. Basketbol potalarına ve voleybol filesine asılma, yerlerini ve kurulumlarını değiştirme,taşımaya yapılamaz.
14. Elektrik aksamlarla oynanmaz, tribünlerde taşkınlık yapılmaz.
15. Görevli personelin tüm ikaz ve uyarılarına riayet edilir,
16. Hatalı kullanımdan dolayı meydana gelen zarar ve ziyan ilgilisi tarafından karşılanır
17. Her türlü sorun, istek ve talepler ilgili öğretmen ve eğititmenlere bildirilir
18. Kapalı spor salonu kullanım planı çıkartılmalı plan doğrultusunda kullanılmalıdır.
19. Mesai saati dışında kullanımlarda sorumlu eğitmenleri ve öğretmenleri başında olmadan salona kimse alınmayacaktır.

İKİNCİ BÖLÜM

MADDE 8- İSTATİSTİKLER, FORMLAR VE BİLDİRİMLER

(1) İşyerinde meydana gelecek iş kazası, kolluk kuvvetlerine yazı ile derhal, Çalışma ve İşkur İl Müdürlüğüne yazı ve/veya Form ile iki işgünü içinde, ilgili Sosyal Güvenlik Merkezine Form ve yazı ile (istenildiğinde internet ortamında) üç iş günü içinde bildirilir. Bildirim yükümlülükleri ve süreleri ile ilgili mevzuatta değişiklik olması halinde bildirimler yeni mevzuata göre yapılır.

(2) Bu süreler iş kazasının öğrenildiği tarihte başlar.

(3) Çalışanın meslek hastalığına uğradığının işveren tarafından öğrenildiği tarihte yukarıda belirtilen sürelerde aynı bildirimler yapılır.

(4) Çalışanın iş kazasına uğraması halinde, iş kazasının işverene, iş güvenliği uzmanı/mühendisi/teknik elemanına ve personel şefliğine bildirim yükümlülüğü ilk amirine aittir. İlk amir tarafından bu bildirimlerin yapılmamış olması işverenin yükümlülüğünü kaldırmaz.

FORMLAR, İSTATİSTİKLER

(1) İşveren iki günden fazla işgünü kaybı ile sonuçlanan iş kazaları ile ilgili kayıt tutar. İşçilerin uğradığı iş kazaları ile ilgili rapor hazırlar ve çalışanın sağlık dosyasının yanı sıra ayrı bir dosya halinde muhafaza eder.

(2) Kaza ile sonuçlanmasa dahi, işyerinde karşılaşılan ve kazasız atlatılan bir durumla karşılaşan her çalışan hazırlanan Ramak Kalma Formunu doldurarak işverene teslim eder. İşveren bu formları bir dosyada, tehlike atlatılan yerin özelliklerine göre tasnif ederek muhafaza eder. Karşılaşılan tehlikeli durumlar alınacak önlemler ve risk değerlendirme çalışmalarında kullanılır.

(3) İş günü kaybıyla sonuçlanan iş kazaları için “kaza araştırma raporu” düzenlenir ve kazaların oluş şekli, yaralanma türü, kayıp gün sayısı, kazaya uğrayan ya da sebep olan kişilere ait özellikler gibi hususlar istatistik olarak tutulur ve her yılın sonunda değerlendirilmek üzere Genel Müdürlüğe gönderilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İŞVERENİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

MADDE 9- İŞVERENİN GENEL YÜKÜMLÜLÜKLERİ

(1) İşveren aşağıda belirtilen sağlık ve güvenlikle ilgili hususları yerine getirmekle yükümlüdür:

a) Çalışanların sağlık ve güvenliğini korumak,

b) Gerektiğinde iş sağlığı ve güvenliği konusunda işyeri dışındaki uzman kişi veya kuruluşlardan hizmet almak,

c) Çalışanların sağlığını ve güvenliğini korumak için mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil gerekli her türlü önlemi almak, organizasyonu yapmak, araç ve gereçleri sağlamak,

ç) Sağlık ve güvenlik önlemlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun sürekli iyileştirilmesi amaç ve çalışması içinde olmak.

(2) Sağlık ve güvenliğin korunması ile ilgili önlemlerin alınmasında genel prensipler;

a) Risklerin önlenmesi,

b) Önlenmesi mümkün olmayan risklerin değerlendirilmesi,

c) Risklerle kaynağında mücadele edilmesi,

ç) İşin kişilere uygun hale getirilmesi için, özellikle işyerlerinin tasarımında, iş ekipmanları çalışma şekli ve üretim metotlarının seçiminde özen gösterilmesi, monoton çalışma ve önceden belirlenmiş üretim temposunun hafifletilerek bunların sağlığa olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi,

d) Teknik gelişmelere uyum sağlanması,

e) Tehlikeli olanların, tehlikesiz veya daha az tehlikeli olanlarla değiştirilmesi,

f) Teknolojinin, iş organizasyonunun, çalışma şartlarının, sosyal ilişkilerin ve çalışma ortamı ile ilgili faktörlerin etkilerini kapsayan genel bir önleme politikasının geliştirilmesi,

g) Toplu korunma önlemlerine, kişisel korunma önlemlerine göre öncelik verilmesi,

ğ) İşveren, işyerinde yapılan işlerin özelliklerini dikkate alarak; kullanılacak iş ekipmanının, kimyasal madde ve preparatların seçimi, işyerindeki çalışma düzeni gibi konular da dâhil çalışanların sağlık ve güvenliği yönünden tüm riskleri değerlendirir.

h) Ciddi tehlike bulunduğu bilinen özel yerlere sadece yeterli bilgi ve talimat verilen çalışanların

ı) İşyerinin birden fazla işveren tarafından kullanılması durumunda işverenler, yaptıkları işin niteliğini dikkate alarak; iş sağlığı ve güvenliği ile iş hijyeni önlemlerinin uygulanmasında işbirliği yapar, mesleki risklerin önlenmesi ve bunlardan korunma ile ilgili çalışmalarını koordine eder, birbirlerini ve birbirlerinin çalışan veya temsilcilerini riskler konusunda bilgilendirirler,

i) İş sağlığı ve güvenliği ile iş sağlığına zarar verecek ortamlardan korunmak için yapılacak uygulamalar ve alınan temizlik önlemleri çalışanlara mali yük getirmez.

j) İşyerindeki sağlık ve güvenlik risklerini önlemek ve koruyucu hizmetleri yürütmek üzere, işyerinden bir veya birden fazla kişiyi görevlendirir,

k) Sağlık ve güvenlikle görevli kişiler, işyerinde bu görevlerini yürütmeleri nedeniyle hiçbir şekilde dezavantajlı duruma düşmezler. Bu kişilere, söz konusu görevlerini yapabilmeleri için yeterli zaman verilir.

l) İşyeri hekiminin, 27.11.2010 tarih, 27768 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan İşyeri Hekimlerinin Görev Yetki ve Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelikte yer alan görevleri yapmasını sağlar, çalışma ortamı ve çalışanların sağlık gözetimine ait bütün bilgiler kayıt altına alınması ve muhafazası sağlanır.

m) Çalışanlara kullanacakları alet veya büro malzemeleri ile ilgili işbaşı eğitimi verir. İşbaşı eğitimi almamış çalışanların işe başlatılması veya işyerine girmesi yasaktır.

MADDE 10- İŞVERENLER/ YÖNETİCİLERİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ YÖNÜNDEN SORUMLULUK KONULARI;

1. İşyerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksansız bulundurmaktan,

2. İşyerinde alınan İSG önlemlerine uyulup uyulmadığını denetlemekten,

3. Çalışanları, yasal hak ve sorumlulukları konusunda bilgilendirmekten, onların karşı karşıya buldukları mesleki riskler ve bunlarla ilgili alınması gerekli tedbirler konusunda işyerlerinde İSG eğitim programlarının yerine getirilmesini sağlamaktan,

4. Eğitimlerin düzenlenmesini, çalışanların bu programlara katılmasını sağlamak ve verilecek eğitim için uygun yer, araç ve gereç temin etmekten, bu eğitimleri özellikle;

5. İşe başlanmadan önce,

6. Çalışma yeri veya iş değişikliğinde,

7. İş ekipmanlarının değişmesi halinde,

8. Yeni teknoloji uygulanması halinde,

9. Alt işverene ait çalışanların eğitimlerini takip etmekten,

10. Eğitimleri, değişen ve yeni ortaya çıkan risklere uygun olarak yenilemek ve gerektiğinde periyodik olarak tekrarlanmasını sağlamaktan,

11. Sağlık ve güvenlik önlemlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun sürekli iyileştirilmesi amaç ve çalışması içerisinde olmaktan,

12. Sağlık ve güvenliğin korunması ile ilgili önlemler almak,

13. Risklerin önlenmesi,

13. Önlenmesi mümkün olmayan risklerin değerlendirilmesi,

14. Risklerle kaynağında mücadele edilmesi,

15. İşin kişilere uygun hale getirilmesi için; özellikle işyerlerinin tasarımında, iş ekipmanları, çalışma şekli ve üretim metotlarının seçiminde özen gösterilmesi, özellikle de monoton çalışma ve önceden belirlenmiş üretim temposunun hafifletilerek bunların sağlığa olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi,

16. Teknik gelişmelere uyum sağlanması ve tehlikeli olanların, tehlikesiz veya daha az tehlikeli olanlarla değiştirilmesi,

17. Teknolojinin, iş organizasyonunun, çalışma şartlarının, sosyal ilişkilerin ve çalışma ortamı ile ilgili faktörlerin etkilerini kapsayan genel bir önleme politikasının geliştirilmesi,

18. Toplu korunma önlemlerine, kişisel korunma önlemlerine göre öncelik verilmesi,

19. Çalışanlara uygun talimatların verilmesi,

20. Kullanılacak iş ekipmanının, kimyasal madde ve preparatların seçimi, işyerindeki çalışma düzeni gibi konular da dâhil çalışanların sağlık ve güvenliği yönünden tüm risklerinin değerlendirmekten,

21. Bir çalışana herhangi bir görev verirken, çalışanın sağlık ve güvenlik yönünden uygunluğunu göz önüne almaktan,

22. Yeni teknolojinin planlanması ve uygulanmasında, seçilecek iş ekipmanının çalışma ortam ve koşullarına, çalışanların sağlığı ve güvenliğine etkisi konusunda çalışanlar veya temsilcileri ile görüş alışverişinde bulunmaktan,

23. Ciddi tehlike bulunduğu bilinen özel yerlere sadece yeterli bilgi ve talimat verilen çalışanların girebilmesi için uygun önlemleri almaktan,
24. Aynı işyerinin birden fazla işveren tarafından kullanılması durumunda, yapılan işin niteliği dikkate alınarak; İSG ile iş hijyeni önlemlerinin uygulanmasında işbirliği yapmak, mesleki risklerin önlenmesi ve bunlardan korunma ile ilgili çalışmaları koordine etmek, birbirlerini ve birbirlerinin çalışan veya çalışan temsilcilerini riskler konusunda bilgilendirmekten, o işyerinin büyüklüğünü, yapılan işin özelliğini ve işyerinde bulunan çalışanların ve diğer kişilerin sayısını dikkate alarak; ilkyardım, yangınla mücadele ve kişilerin tahliyesi için gerekli tedbirleri almaktan,
25. Özellikle ilkyardım, acil tıbbi müdahale, kurtarma ve yangınla mücadele konularında, işyeri dışındaki kuruluşlarla irtibatı sağlayacak gerekli düzenlemeleri yapmaktan,
26. İlkyardım, yangınla mücadele ve tahliye işleri için, işyerinin büyüklüğü ve taşıdığı özel tehlikeleri dikkate alarak, bu konuda eğitilmiş, uygun donanıma sahip yeterli sayıda kişiyi görevlendirmekten,
27. Ciddi ve yakın tehlikeye maruz kalan veya kalma riski olan tüm çalışanları, tehlikeler ile bunlara karşı alınmış ve alınacak önlemler hakkında mümkün olan en kısa sürede bilgilendirmekten,
28. Ciddi, yakın ve önlenemeyen tehlike durumunda, çalışanların işi bırakarak derhal çalışma yerlerinden ayrılıp güvenli bir yere gidebilmeleri için gerekli talimatı vermek ve gerekeni yapmaktan,
29. Ciddi ve yakın tehlike durumunun devam ettiği çalışma şartlarında, zorunlu kalınması halinde, gerekli donanıma sahip ve özel olarak görevlendirilen kişiler hariç, çalışanlardan çalışmaya devam etmelerini istememekten,
30. Ciddi, yakın ve önlenemeyen tehlike durumunda işyerini veya tehlikeli bölgeyi terk eden çalışanları bu hareketleri nedeniyle dezavantajlı duruma düşürmemek ve herhangi bir zarar görmesini engellemekten, çalışanların kendileri veya diğer kişilerin güvenliği için ciddi ve yakın bir tehlike olduğunda ve amirine hemen haber veremedikleri durumlarda, kendi bilgileri doğrultusunda ve mevcut teknik donanımlar ile tehlikenin sonuçlarının engellenmesi için gerekeni yapabilecek durumda olmalarını sağlamaktan,
31. Üç günden fazla işgünü kaybı ile sonuçlanan iş kazaları ile ilgili kayıt tutmaktan,
32. İşyeri hekimi ve İş Güvenliği Uzmanı ile birlikte, çalışanların uğradığı iş kazaları ile ilgili rapor hazırlamaktan
33. İSG konularında çalışan veya temsilcilerinin görüşlerini almak, öneri getirme hakkı tanımak ve bu konulardaki görüşmelerde yer almalarını ve dengeli katılımlarını sağlamaktan,
34. İSG konusunda özel görevi bulunan çalışan temsilcilerine, görevlerini yerine getirebilmeleri için her türlü imkânı sağlamak ve herhangi bir ücret kaybı olmadan çalışma saatleri içerisinde yeterli zamanı vermekten,
35. İşçiden gerçek dışı sürelerde işi bitirmesini istememek ve / veya çalışanın bitirmek istediği işi bitirmesine izin vermekten,
36. İşçilerin işyerinde maruz kalacakları sağlık ve güvenlik risklerine uygun olarak sağlık gözetimine tabi tutmaktan,
37. İşçilerin işe girişlerinde sağlık durumlarının yapacakları işe uygun olduğunu belirten sağlık raporu aldırılmaktan,
38. Yapılan işin özelliğine göre, işin devamı süresince sağlık muayeneleri düzenli aralıklarla yaptırmaktan,
39. İşyeri Hekimleri ve İş Güvenliği Uzmanlarının görevlerini etkili bir şekilde yürütebilmesi amacıyla gerekli planlama ve düzenlemeler yapmasına ve meslekleri ile ilgili gelişmeleri izlemesine olanak sağlamaktan,
40. İş güvenliği uzmanı ve İş yeri hekimine kanunda belirtilen kriterler doğrultusunda birim oluşturmaktan, gerekli araç ve gereçleri temin etmekten,
40. İSGK toplantıları için gerekli yeri, araç ve gereçleri sağlamaktan,
41. İSGK' ca hazırlanan toplantı tutanaklarını, kaza ve diğer vakaların inceleme raporlarını ve Kurulca işyerinde yapılan denetim sonuçlarına ait kurul raporlarını, iş müfettişlerinin incelemesini sağlamak amacıyla, işyerinde bulundurmaktan,
42. Yönetmelikler çerçevesinde acil müdahale odası hazırlamak, gerekli donanımı sağlamaktan,
43. İSGK kurullarında mevzuata uygun olarak verilen kararları uygulamaktan, sorumludur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

MADDE 11-İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ UYGULAMALARINA YÖNELİK TALİMATLAR VE KURALLAR

MADDE 11-1- GENEL KURALLAR TALİMATI

Sorumlu: Tüm çalışanlar

1. Çalışan her eleman çalıştığı görevde gerekli olan tüm güvenlik tedbirlerinin, görevin devamı süresince titizlikle uygulanmasından öncelikle kendisi sorumludur.

2. Maddi kayıpların önlenmesi veya iş süresinin kısalması için olsa bile gerekli her türlü güvenlik tedbirleri alınmadan herhangi bir işe girişmek kesinlikle yasaktır.
3. Öğretmen ve Personel görev yerini izinsiz terk etmeyecektir.
4. Öğretmen ve Personel görevli olduğu kurumun dışına izinsiz çıkmayacaktır.
5. Kişiye ve ekibe, işinde gerek duyulacak her türlü koruyucu malzeme ve teçhizat tutanakla verilecek ve bu teçhizatın kullanılması öğretilecektir. Verilmiş ve kullanımı öğretilmiş koruyucu teçhizatın kullanılmasından, temizlenmesinden ve korunmasından ilgili elemanlar ve alan şefi sorumlu olacaktır.
6. Her ne surette olursa olsun iş yerinde iş kazasına ve yangına sebebiyet verecek hareketlerde bulunulmayacak, yangın halinde itfaiye ve ilgililere haber verilecektir.
7. Ünite dâhilinde ve çalışma sahasında uyarı ve tehlike levhalarına kesinlikle uyulacaktır.
8. Bütün çalışmalar tesis, işletme ve bakım talimatları doğrultusunda yapılacaktır.
9. Üzerinde bakım-onarım yapılan kısımların altında, güvenlik tedbiri almadan bulunulmayacaktır.
10. İşin yapılması sırasında ortaya çıkan malzeme, inşaat ve hafriyat artığı, yağlı-kirli temizlik maddeleri, izolasyon malzemeleri vb. maddelerin, işin bitiminden veya yapılış süresi içinde atılmasından, toplanmasından, depolanmasından veya imha edilmesinden işi yapan ekip şefi veya şahıslar sorumlu olacaktır.
11. Yetkililerce, iş ve hizmet gereği kullanılmasına izin verilen iş yerleri dışındaki kısım ve binalarda elektrik sobası, elektrik ocağı, elektrikli çaydanlık vb. elektrik gereçleri korunaklı olacak aksi taktirde kullanılmayacaktır.
12. Çalışan makinelerin ve aparatlarının temizliği o alanın sorumlu olan Alan şefi veya öğretmen tarafından yapılacaktır.
13. Gereğinden fazla veya kullanılmayan malzemeler çalışılan yerlerde bulundurulmayacaktır.
14. İş elbiseleri makinelerin çalışan kısımlarına girecek veya takılacak şekilde bol ve yırtık olmayacaktır.
15. Koruyucu tertibatın kaldırılmasını gerektiren hallerde; bakım ve onarım işlerinin yapılabilmesi için makine durduktan ve onarım işlerinden sorumlu olanlardan izin alındıktan sonra koruyucu tertibat kaldırılacak ve onarım işlerinden sorumlu kişi, onarılan makine, cihaz veya tesisatın çalışmasına izin vermeden önce koruyucu tertibatın uygun şekilde tekrar yerlerine konulup konulmadığını kontrol edilecektir.
16. İşyerlerinde tesisat durdurulmadan yapılması gereken bakım ve onarım işleri, yetkili amir gözetiminde ve güvenlik tedbirleri alınarak yapılacaktır.
17. Yapılan bütün bakım-onarım-işletme çalışmalarında, yapılacak iş güvenliği tedbirleri teyide (kayda) bağlanacak, yapılan çalışmalar kayıt altına alınacaktır,
18. İçinde aşındırıcı, yakıcı veya sıcak sıvılar bulunan büyük kap, depoların ağızları kapakla örtülecektir.
19. Tüm güvenlik önlemleri alınmasına rağmen olağan dışı nedenlerle herhangi bir işin sonucu şüpheli ise, durum en yakın amire duyurulacaktır.
20. Alanlarda İş Güvenliği ve ilk Yardım malzemeleri her an kullanmaya hazır halde bulundurulacaktır.
21. Yetkili amirin bilgisi dışında tehlike uyarı levhaları ile kartların yerleri değiştirilmeyecektir.
22. Günlük çalışmaların başında ve sonunda, bütün iş güvenliği malzemeleri ve diğer aletler alan şefi tarafından kontrol edilecektir. Kullanılmasında sakınca görülenler tamir edilmek üzere ayrılacak veya yenisi ile değiştirilmek üzere en yakın amire bildirilecektir.
23. Kapsamına giren her şahsa bu Yönetmelik imza karşılığında verilir ve alındı belgesi ilgilinin özlük dosyasında saklanır. Yönetmeliği alan herkes güvenlik kurallarına uyacak ve anlamadığı noktalar hakkında en yakın amirinden bilgi alacaktır.
24. İş Güvenliği gerektiren çalışmalar sırasında alet ve malzeme düşebilecek saha dâhilinde veya civarındaki enerjili tesislerin patlaması sonucunda parça tesiri muhtemel olan yerlerde bulunan kimseler baret giyeceklerdir.
25. Çalışmalara başlamadan önce, üzerinde çalışılacak tesisatın enerjilemesi için muhtemel olan, her gerilimdeki kesici ve ayırıcıların açık durumda olmaları sağlanacak ve çalışma süresince bu durumu koruyacak önlemler alınacaktır.
26. Alan Şefinin veya sorumlusunun ihtiyaç göreceği hallerde kumanda mekanizmalarına ait beslemenin (elektrik veya basınçlı hava vb) kesilmesi, kilitlenmesi sağlanacak,
27. Atölye ve laboratuvarlardaki, deneylerinde atölye veya laboratuvar sorumlusu bizzat bulunacaktır.
28. Okul sınırları içerisinde ve bina içerisinde yapılacak tamirat işlerine destek elamanı ile birlikte gidilecek, destek elamanı olmadan iş yapılmayacak, yapılan işler kayıt altına alınacak.

MADDE 11-2- İŞYERİ SAĞLIK TALİMATI

Sorumlu: İşyeri hekimi, Sağlık memuru, hemşire vb. çalışanlar;

1. Personelin tamamı, kurumdaki görevli doktorların her türlü muayene ve aşı için tespit edilen yer ve zamanda hazır bulunacak, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Mevzuatı Hükümlerine uyacak ve kendi sağlığını koruma hususunda azami derecede dikkatli olacaktır.
2. Periyodik veya periyodik olmayan sağlık kontrol ve muayenesinden geçirilen her personel için bir sağlık sicil kartı tanzim edilecek, yapılan kontrol ve muayene neticeleri bu karta işlenecek, kartın tanzimi, muhafazası ve gerektiğinde ilgili makamlara ibrazı sağlık servisi yetkililerinin sorumluluğunda olacaktır.
3. Personel çalışma yerinin özelliklerine göre periyodik kontrollere tabi tutulacaktır.
4. Okul yemekhanesi açıldığında yemekhanedeki yemek kapları gelişi güzel atılıp, başka maksatlar için kullanılmayacak, bütün personel ,öğrenci ve öğretmenlerin sağlığı için bu hususa dikkat edecek, uymayanları uyarmak veya yetkililere bildirmekle görevli olacaktır.
5. İşyeri hijyeni takibi yapılacaktır.
6. Yemekhane açılırsa belgesi olan kişi yada kişiler çalıştırılacaktır.
7. Okul kantininde çalışanların belgeleri eksiksiz olacaktır, iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi tarafından kontrol edilecek.

MADDE 11-3- AMBAR VE DEPOLAMA İŞLERİ ÇALIŞMA EMNİYET TALİMATI

Sorumlu: Ambar görevlisi, Ambar hizmetlisi, Alan sorumluları vb. çalışanlar;

1. Ambar ve depolama işlerinde;
- 2- Yerler daima temiz tutulacaktır,
- 3- Yağ ve yanıcı madde birikintilerine yer verilmeyecektir,
- 4- Ambarlarda sigara içilmeyecektir,
- 5- Ambarın giriş-çıkış kapıları, imdat kapıları, yangın söndürme cihazlarının bulunduğu yerler, su alma yerleri ve ilk yardım malzemelerinin bulunduğu yerlerin önleri herhangi bir şekilde kapatılmayacaktır.
- 6- Malzeme yüklenir veya boşaltılırken dikkatli bir biçimde ve yavaşça yerine konulacaktır.
- 7- Malzeme yere bırakılırken kalın takozlar koyarak el ve ayaklar korunacaktır.
- 8- Uzun parçalar taşınırken, uzun parçanın ön ucunun bir insan boyundan daha yukarda olmasına dikkat edilecektir.
- 9- Tercihen madeni gözlü raflar ve dolaplar kullanılacaktır.
- 10- Rafın gözleri kapasitesinin üzerinde doldurulmayacaktır.
- 11- Yerleştirme sırasında en ağır parçalar en alt rafa konulacak ve ağırlık sırasına göre de aşağıdan yukarıya doğru yerleştirilecektir.
- 12- İçinde parlayıcı-patlayıcı madde bulunan yere açık ateşle girilmeyecek ve burada sigara içilmeyecektir.
- 13- Parlayıcı ve yanıcı kimyasal maddelerin bulunduğu depo güneşin ısı ve ışığından korunacak ve iyice havalandırılacaktır.
- 14- Depolarda gerekli güvenlik önlemi alınmadan bakım ve onarım işlemleri yapılmayacaktır.

MADDE 11-4- BAKIM VE ONARIM ATÖLYELERİNDE ÇALIŞMA TALİMATI.

Sorumlu: Atölyelerde bulunan teknisyenleri, alan şefleri, dal şefleri ve öğretmenler;

1. Kesme, ısıtma ve diğer çalışmalarda kullanılan sanayi tipi LPG ve asetilen tüpleri direkt olarak güneş ısılarını almayan, duvarları patlamalara dayanıklı ve üzeri kapatılmış bölümlerde depolanacaktır.
2. Tüplerin devrilmemeleri için gerekli önlemler alınacak ve bunlar zincir destekli el arabalarıyla taşınacaktır.
3. Hortumları özürsüz olacak ve bunların bağlantı noktaları uygun çaplı klemenslerle sıkılacaktır.
4. Şalamolar yağlı ellerle tutulmayacak ve bunların yağlanmamasına özen gösterilecektir.
5. Zımpara taşlarının yan koruyucuları yerlerinden sökülmemeyecektir.
6. Kaynak penseleri yeni ve yalıtımlı olacak ve elektrik kaynağı yapılırken kesinlikle maske kullanılacaktır. Kaynak yapılan bölüm ışık geçirmez paravanlarla ayrılacaktır.
7. Tepsi testerelerin ayaklıklarına koruyucu yaptırılacaktır.
8. Torna tezgâhlarının operasyon noktaları; talaş sıçramalarına karşın uygun siperliklerle koruma altına alınacaktır.
9. Kırık fiş ve prizler yenileri ile değiştirilecektir.
11. Tek sarımlı kablo kullanılmayacaktır.
12. Kablo bağlantıları klemens veya elektrik bandıyla yapılacaktır. Başka bant kullanılmayacaktır

13. Kompresörler en az yılda 1 kez makine mühendisine kontrol ettirilecek ve basınç deneyleri yaptırılacaktır. Deney sırasında kompresöre en yüksek işletme basıncının 1,5 katı basınç uygulanacak ve düzenlenecek olan belgeler özel dosyasında saklanacaktır.

MADDE 11-5- BASINÇLI KAPLAR EMNİYET TALİMATI

Sorumlu: Alanadaki alan ve dal şefleri, öğretmenler ve teknisyenler.

1. Basınçlı kaplar üzerinde emniyet supabı, boşaltma vanası, manometre ve termometre, gibi kontrol cihazları bulunacaktır. Emniyet supabı ayar değeri değiştirilmeyecektir.
2. Paralel çalışan basınçlı kapların giriş, çıkış, boşaltma ve blöf vanaları ayrı ayrı işaretlenecektir.
3. Emniyet supaplarında yoğunlaşmaya karşı blöf vanaları bulunacaktır.
4. Basınçlı kapların yılda bir defa yetkili personel tarafından periyodik kontrolü yapılacak, bir kontrol belgesi düzenlenip iş yerindeki dosyasında muhafaza edilecektir.
5. Kompresörler yılda bir defa yetkili personel tarafından teste tabi tutulacak, bir kontrol belgesi düzenlenip iş yerindeki dosyasında muhafaza edilecektir.

MADDE 11-6- VERNİK VE BOYA İŞLERİNDE EMNİYET TALİMATI

Sorumlu: Atölye çalışanları, teknisyenler, dal şefleri ve öğretmenler.

Tabanca Boyası:

- 1-Püskürtme yolu ile boya yapılırken sigara içilmeyecektir.
- 2-Çıplak alevli ocaklar kullanılmayacaktır.
- 3-Boyanmış cisimlerin gelişi güzel usullerle kurutulması çabuklaştırılmayacaktır.
- 4-Eski boyaların çıkarılma ve temizleme işleri için açık alevli veya parlayıcı maddeler kullanılması tehlikelidir. Bu iş için boya fabrikalarının imal ettiği özel boya çözücüler kullanma talimatlarına göre kullanılacak veya boya mekanik olarak temizlenecektir.
- 5-Rüzgârlı yerlerde, sırt rüzgâra dönük olarak çalışılacaktır.
- 6-Boyama işlemi kapalı alan içinde yapılıyorsa, ortam havalandırılacak ve gerekli koruyucu malzeme kullanılacaktır.
- 7-Mobilyalar üzerinde boyama işlemi yaparken uygun maske ve ekipman kullanılacak.
- 8-Kirli artıklar sık sık boşaltılan kapalı madeni kutularda toplanacaktır.
- 9-Bez parçası vs. yabancı maddeler yerlere atılmayacaktır.
- 10-Boyalı ellerle yemek yenilmeyecektir.
- 11-Eller benzin veya boya eriticilerle yıkanmayacaktır.
- 12.Kapalı kaplarda yapılan boyama veya boya temizleme işlerinde alınacak önlemler;
- 13-Tam yüz maskesi veya hava beslemeli bir başlık giyilecektir.
- 14-Tank veya depoya girmeden önce içerideki havanın solunuma elverişli olduğundan emin olunacaktır.
- 15-Fenalık hissedilince hiç zaman kaybetmeden bulunulan yerden çıkılacaktır.
- 16-Boyama işlemlerinde uygun sağlık önlemleri alınacaktır (Duş, gözlerin iyice yıkanması vb.)

MADDE 11-7-YANICI VE PATLAYICI MADDELERLE ÇALIŞMALARDA TEKNİK EMNİYET TALİMATI

Sorumlu: Yanıcı ve parlayıcı maddelerin (vernük, tiner, boya vb) bulunduğu alanın şefleri, teknisyenleri ve öğretmenleri

1. Yanıcı, parlayıcı ve patlayıcı maddelerin bulunduğu alanlarda uyulması gereken emniyet kuralları, kolayca görülebilecek şekilde asılı bulundurulacak.
2. Görülebilecek uygun yerlere SİGARA İÇİLMEZ, DİKKAT ATEŞLE YAKLAŞMA levhalarını asımız veya asılmasını sağlanacak.
- 3 Yanıcı, parlayıcı ve patlayıcı maddelerin bulunduğu alana ateş meydana getirebilecek hiçbir işlemin yapılmasına izin verilmeyecek.
4. Yerlere Yanıcı, parlayıcı ve patlayıcı maddelerin dökülmemesine dikkat edilecek. Dökülenler derhal temizlenecektir.
5. Yanıcı, parlayıcı ve patlayıcı maddelerin yakınında, etrafında ve üstünde tutuşabilecek hiçbir yabancı madde bulundurulmayacak. Bu bölgelere giriş ve çıkışları kontrol altında tutulacak.
8. Yanıcı, parlayıcı ve patlayıcı maddelerin bulunduğu bölgeler daima temiz tutulacak.
- 9.Uygun havalandırma sağlanacak.
10. Yangın yönetmeliğindeki ilgili hususlara mutlaka riayet edilecek, bu alanda elektrikli alet bulundurulmayacak.

11. Binaların çatılarına yanıcı, parlayıcı ve patlayıcı maddeler konulmayacak.

MADDE 11-8- TAKIM TEZGÂHLARINDA EMNİYET ÇALIŞMA TALİMATI

Sorumlular: Alanlardaki şefler öğretmenler ve teknisyenler

Tezgâhlarda, işletme esnasında aşağıdaki güvenlik önlemleri alınacaktır;

1-Yapılacak işe uygun alet kullanılacaktır.

2-İşlenecek parçalar düzgün bir biçimde sıralanacak ve makinenin etrafı boşaltılacaktır.

3-İşlenecek parça tezgâha güvenli bir şekilde bağlanacaktır.

4-Çalışma sırasında yüzük, kolye ve saat gibi takılar takılmayacaktır.

5-Tezgâhın yakınında çalışanlara parça veya demir talaşlarının fırlamamasına dikkat edilecektir.

6-Takım tezgâhları yetkili elemanlarca çalıştırılacak ve kullanılacaktır.

7-Makine koruyucularının yerinde olmasına dikkat edilecektir.

8-Elektrikli makineler topraklanacaktır, gerekli durumlarda kaçak akım röleleri ile korunaklı hale getirilecek.

9-Makinenin yağlama ve temizleme işlemi makine durduktan sonra gerçekleştirilecektir.

10-Hareket halindeki parçalar elle durdurulmayacaktır.

11-Bol veya iliklenmemiş elbiselerle ve başlıksız uzun saç-sakalla çalışılmayacaktır.

12-Ayak pedalı ile kumanda edilen pres, Şahmerdan, giyotin makaslar ve bunun gibi takım tezgâhlarının pedalları emniyet altına alınacaktır.

13-Talaş kaldırma makinelerinde, talaş fırlamalarına karşı koruyucular kullanılacaktır.

14-Sabit ve seyyar taşlama aletleri, koruyucusuz kullanılmayacaktır.

15-Talaş kaldırma makinelerinde, tezgâha bağlanan parçalar tezgâhtan dışarı taşıdıkları zaman, dışarı taşan kısımların personele veya çevreye zarar vermesini önleyecek koruyucu tedbirler alınacaktır.

16-Her makine ve tezgâhta, talaş kaldıran, Şekillendiren, ezen, delen, kesen veya başka şekilde işlem yapan kısım ile iş alıp verirken tehlikeli olan yerler gibi operasyon noktası denilen bölgeler, herhangi bir kazanın meydana gelmesini önleyecek şekilde korunacak ve bunun için gerekli tedbirler alınacaktır.

17-İmalat ve takım tezgâhlarında talaş kaldıran takımlar, bağlamalar ve işlenen parçalar tezgâh çalışırken sökülüp takılmayacak, ayar yapılmayacak ve gevşetilmeyecektir.

18-Delen, kesen, talaş kaldıran tezgâhları ve makinelerin devir sayıları işlenecek malzemenin cinsine ve yapılacak işin niteliğine göre seçilecektir.

19-Tezgâhlarda meydana gelen demir talaşları, tozları veya kırıkları el ile temizlenmeyecektir.

MADDE 11-9- DELEN, KESEN VE BÜKEN MAKİNALARDA GÜVENLİK ÖNLEMLERİ TALİMATI

Sorumlular: Alanlardaki şefler öğretmenler ve teknisyenler

1-Delen, kesen ve büken makinelerle çalışırken, sarkmayan iş elbiseleri kullanılacak.

2-Delme işleminde eldiven kullanılmayacak.

3-Transmisyon sisteminin ve makinelerin koruyucularının emniyet tertibatları kesinlikle iptal edilmeyecek, çıkarılmayacak.

4-Makine koruyucuları ve tertibatları; kontrol, ayar, bakım ve onarım amacıyla çıkarılacak, iş bitiminde derhal yerine takılacak.

5-Arizalı veya koruyucusuz makineler kullanılmayacak. Makinede arıza olduğu zaman makine derhal durdurulacak. Bu durum tamir ve bakım yetkililerine bildirilecek.

6-Makinelerin hareketli kısımları, transmisyon tertibatı ve tehlikeli kısımları uygun şekilde korunacak.

7-Koruyucuların tespit yerlerinin sağlamlığı sürekli kontrol edilecek.

8-Elektrik kesildiğinde makineler hemen durdurulacak.

9-İş bitiminde makinelerin ve koruyucuların temizliği yapılacak.

10-Ekipmanların temizliği basınçlı hava ile yapılmayacak, bunun için özel fırçalar kullanılacak.

MADDE 11-10- ELEKTRİKLİ EL ALETLERİ VE ELEKTRİK İŞLERİNDE GÜVENLİK TALİMATI

Sorumlular: Alanlardaki şefler, öğretmenler ve teknisyenler

Elektrik Genel Güvenlik Önlemleri:

1. Elektrikli el aletlerinin dönen kısımları, koruyucu kafeslerle ya da yeterli düzeneklerle korunacaklardır.

2. Elektrikli el aletlerinin ve ekipmanlarının kontrolü ve bakımı, elektrik ve hava beslemeleri tamamen elektrik kesildikten sonra yapılacaktır.

3. Elektrikli el aletlerinin mekanik aksamı ve bağlantıları, işe başlamadan önce kontrol edilecektir.
4. Elektrikli el aletleri, iş bittikten sonra temiz ve sağlam olarak bakım haneye teslim edilecektir.
5. Elektrikli el aletleri, topaklanmış hat üzerinden beslenecektir.
6. Kablo uzatmaları, uygun ek bağlantılarıyla yapılacaktır.
7. Elektrikli el aletlerinin kabloları, ıslak yerlerden ve mekanik darbelere maruz kalacağı mahallerden geçirilmeyecektir.
8. Basınçlı aletlerin hortumları ve bağlantıları, işe başlamadan önce kontrol edilecektir.
9. Arızalı elektrikli el aletleri, kesinlikle kullanılmayacaktır.
10. Elektrikli el aletleri ve ekipmanlarının bakım ve onarımı, yetkili elektrikçiler tarafından yapılacaktır.
11. Elektrikli el aletleri, çalışır vaziyette yere bırakılmayacaktır.
12. Yüksek Gerilim Üniteleri ve şebekelerinde Güvenlik Önlemleri alınmadan yetkisizce çalışılmayacak
13. Yüksek gerilim tesislerine, yalnızca yetkili Elektrik Mühendisi ve denetimindeki ehliyetli elektrikçiler girebileceklerdir.
14. Yüksek gerilim ünitesinin bulunduğu mahallin zemininde, akım geçirmez kaplamalar olacaktır.
15. Yüksek gerilim ünitelerinde, yalıtkan eldiven, çizme ve gerilim kontrol çubuğu bulundurulacaktır.
16. Yüksek gerilim ünitesinin kapısı, daima kapalı ve kilitli olacaktır. Kilit bir kişide olacak.
17. Yüksek gerilimli ekipmanların bulunduğu alana, ikaz bantları ve işaretleri konulacaktır.
18. Yüksek gerilim ünitesinde, yazılı çalışma müsaadesi olmadan çalışma yapılmayacaktır.
19. Yüksek gerilim ünitesinde çalışmalar başlatılmadan önce, elektrik enerjisi kesilecek, gerilim olmadığı görülecek, yüksek gerilim hatları kısa devre edilerek topraklanacaktır.
20. Elektrik İşlerinde Güvenlik Önlemleri:
21. Elektrikli el aletlerinin kabzaları yalıtılacaktır.
22. Elektrikle çalışan, makine, cihaz ve donanımlar, elektrik çarpmasına ve statik elektriğe karşı topraklanacaktır.
23. Parlayıcı ve patlayıcı maddelerin depolandığı yerlerin aydınlatma ve priz tesisatları ex-proof olacaktır.
24. Elektrik Tamir ve Bakım Mühendisi, yılda en az bir defa elektrikle çalışan makine, cihaz ve donanımların topraklamalarını ölçecektir. Yüksek gerilim direklerinin etrafı, tel çitlerle çevrilecektir.
25. Elektrik yangınlarında, karbon dioksit tüplü yangın söndürücüler kullanılacaktır. Yangın anında, elektrik Şalterleri hemen açılacak ve yangın yerinin elektrik enerjisi kesilecektir.
26. Elektrik devrelerinde, arızalı, kırık, çatlak fiş, priz ve anahtarlar kullanılmayacaktır. Paratoner Sisteminde Güvenlik Önlemleri sağlanacak.
27. İşyerlerinde, yıldırım düşmesi riskine karşılık paratoner sistemi tesis edilecektir.
28. Radyoaktif paratonerler kesinlikle kullanılmayacaktır. Paratonerlerin yıllık periyodik bakım ve kontrolleri ve topraklama ölçümleri Elektrik Bakım Mühendisi tarafından yapılacaktır.

MADDE11-11- KALDIRMAMAKİNALARININ TEÇHİZATLARINDA VE KULLANILMASINDA Uyulması gereken güvenlik önlemleri talimatı . (Bu konu ile ilgili hizmet alımı yapılacaksa)

Sorumlular: Hizmeti veren kurum ve kuruluşlar ve iş veren

1. Kaldırma makinelerinin çelik halat uçları, tambur içine sağlam bir şekilde bağlanmalı ve halat üzerindeki kaldırma kancaları en aşağı seviyede olduklarında, tambur üzerinde en az iki devir yapacak boyda halat sarılı olacaktır
2. Elektrikli veya basınçlı hava ile çalışan ve yerden kumanda edilen kaldırma makinelerinin manevra halatlarında, dolaşmalarını önleyecek gerekli önlemler alınacaktır.
3. Vinç kancalarında emniyet mandalı bulunacaktır. En ağır yük için kaldırma ve bağlama (sapan) zincirlerinin, kancalarının ve yüke bağlanan mapaların U kilidi güvenlik katsayısı ise en az 5 olmalıdır. Zincirler bu özelliklerini yitirdiklerinde ve boyları %5 den fazla uzadıklarında ve halka kalınlıklarının ¼ ünü geçen bir aşınma meydana geldiğinde bunlar kullanılmayacaktır.
4. Yüklerin kaldırılmasında kullanılan zincirlerde, düğüm ve büküm olmayacaktır. Çelik halatların güvenlik katsayısı ise 6 dan aşağı olmamalıdır. Halatların ek yerleri, halkaları, başlık ve bağlantıları halatların kaldıracağı en ağır yüke dayanacaktır.
5. Sert ve köşeli yükler kaldırılırken, köşelerle yükler arası uygun yastıklarla beslenecektir. Kırılan bir kaldırma veya bağlama zinciri, telle bağlanmayacak, cıvatalarla tutturulacaktır.
6. Elektrikle çalışan kaldırma makinelerinde belirtilen üst ve alt noktalara gelindiğinde, elektrik akımını otomatik olarak kesecek ve tamburun hareketini otomatik şekilde frenleyecek bir sistem bulunacaktır.

7. Raylı vinçlerin yükseltmeyi sınırlayıcı sistemi, doğrudan doğruya vincin kasnağı veya kancası tarafından harekete geçirilen uygun akım kesme sistemi ve yükün beklenmedik bir anda inmesini önleyebilecek şekilde yapılmış olmalıdır. Bu sistem, vincin fren donanımına bağlı olarak çalışacak ve raylı vinç operatörleri çalışmaya başlamadan önce ve çalışmanın bitiminde bu sistemi çalıştırarak kontrol edecektir.
8. Kaldırma makineleri ve araçları her çalışmaya başlamadan önce operatörleri tarafından kontrol edilecektir. Çelik halatların, zincirlerin, kancaların, sapanların, kasnakların, frenlerin ve otomatik durdurucuların fiziki durumları, yetkili bir teknik eleman tarafından üç ayda bir, bütünü ile kontrol edilerek bir kontrol belgesi düzenlenecek ve işyerindeki dosyasında muhafaza edilecektir.
9. Kaldırma makinelerinde yüklerin kaldırılmaları, indirilmeleri veya taşınmaları, belirlenecek kişiler tarafından verilecek işaretlere göre yapılacaktır.
10. Yükler dik olarak kaldırılacaktır. Bunların eğik olarak kaldırılması zorunlu olduğu durumlarda manevralar görevlendirilecek sorumlu bir elemanın gözetiminde yapılacak, yük sallanmalarına ve yükün tehlikeli durumuna karşı gerekli önlemler alınacaktır.
11. İndirilen bir yükün altından sapan halatlarının çekilmesi için kumanda vermeden önce işaretçi ve diğer çalışanların güvenliği sağlanacaktır.
12. Operatörler kaldırma makinelerinde bir yük asılı iken makinelerinin başından ayrılmayacaktır.
13. Kaldırma makinelerinin yüksüz hareket ettirilmeleri gerektiğinde, istifçi veya sapançılar, işaretçiye hareket işaretini vermeden önce, denk veya sapan halatlarını kancalara uygun bir şekilde takacaklar ve operatörler de kancaları uygun bir yükseklikte tutacaklardır. Bir kaldırma ve gerdirme aparatına üzerinde yazılı azami yükten fazla yük yüklenmeyecektir.

MADDE 11-12- KILIMALAR VE TESİSLERİ TALİMATI

Sorumlu: İşveren ve Mali işlerden sorumlu müdür yardımcısı

1. Klimaların bakımı yıllık olarak yapılacak.
2. Tesisatları kontrol edilecek.
3. Dış ünitelerin bakımı esnasında gerekli iş güvenliği önlemleri alınmadan bakım yapılmayacak.
4. Birden fazla kişi ile bakım yapılacak, destek elamanı olacak.

MADDE 11-13- LABORATUVARLARDA ÇALIŞMA TALİMATI

Sorumlu: laboratuvar çalışanları, alan öğretmeni ve öğrenciler vb. çalışanlar

1. Laboratuvarlarda analizlerin ve kullanılan cihazların gerektirdiği özel koşulları sağlamak üzere uygun aydınlatma, iklimlendirme ve havalandırma sistemleri bulundurulur.
2. Laboratuvar alanlarında, analiz metotları ve cihaz özellikleri dikkate alınarak, kontrol altına alınması gereken sıcaklık, nem gibi ortam şartları düzenli olarak izlenir ve kayıt altına alınacak.
3. Analiz cihazlarının çalışmalarının olumsuz etkilenmemesi için ortamda, toz, nem, buhar, titreşim gibi etkenler için gerekli önlemler alınır.
4. Kullanılan patlayıcı, parlayıcı ve boğucu gaz içeren gaz tüpleri bina içinde veya dışında, boş ve dolu gaz tüpleri ayrı ayrı yerlerde, tamamı düşmeye karşı kelepçeli veya zincirle bağlı, dik bir şekilde, açık alev ve kıvılcımlardan, aşındırıcı kimyasallardan uzak serin ve kuru yerde muhafaza edilir.
5. Laboratuvarıda yedek yardımcı malzemeleri ve kimyasal maddeleri, yapılarına, risk gruplarına ve saklama koşullarına göre muhafaza edecek havalandırma sistemli, kilitlenebilir bir depo bulunur. Tüm kimyasal ve yedek malzemeler risk grupları esas alınarak etiketlenir ve listelenir.
6. Laboratuvarıda geçici olarak bekletilmesi gereken atıkların muhafazası için atıkların risk gruplarına ve saklama şartlarına göre uygun bir atık bölümü oluşturulur.
7. Laboratuvarıda ve sahada personelin güvenliği için uygun giysi, baret, emniyet halatı, maske, eldiven, iş gözlüğü, gibi kişisel koruyucu donanımları bulundurulur. Yırtık, parçalanmış, sarkan iş elbiseleri ile çalışılması yasaktır.
8. Analiz yapılan bölümlere, çalışan personel haricindeki kişilerin girişlerini engelleyici önlemlere ait uyarı yazıları yazılır.
9. İlk yardım için gerekli malzemelerin bulunduğu ilk yardım dolabı, göz banyoları, acil duşlar ile olası laboratuvar kazaları durumlarında alınacak önlemleri ve kimyasalların ve atıkların depolanmasını içeren talimatları yazılıp asılır.
10. Yangın söndürme tüplerini, acil çıkış kapılarını ve uyarı işaretlerini gösteren yazılar yazılıp asılır.

11. Acil durumlarda kullanılmak üzere laboratuvarda kullanılan kimyasal maddelerin Malzeme Bilgi Güvenlik Formlarını kolay ulaşılabilecek bir yerde bulundurmamak zorundadır.
12. Yerinde ölçüm ve analiz yapan laboratuvarlar, ölçüm ve analiz noktasının konumuna göre gerekli emniyet tedbirlerinin alınmış olduğunun kontrolünü yapmak zorundadır.
13. Laboratuvar, çeşitli sebeplerle (emniyet, ölçüm metodunun gerekliliklerinin sağlanmaması, vb.) ölçümü yapılamayan kaynaklarla ilgili durumu tutanak altına almak ve raporda belirtmek zorundadır.
14. Laboratuvarda acil çıkış kapıları bulunacak, yok ise giriş katta ise pencereler acil çıkış kapıları olarak kullanılacak.
15. Laboratuvara ait tıbbi atıklar ile ilgili işlemler, 22.7.2005 tarihli ve 25883 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan Tıbbî Atıkların Kontrolü Yönetmeliğine ve 27.8.1995 tarihli ve 22387 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliğine uygun olarak yürütülür.
16. Laboratuvarlar TS EN ISO/IEC 17025 "Deney ve Kalibrasyon Laboratuvarlarının Yeterliği İçin Genel Şartlar" standardına göre Akreditasyon Kurumundan akredite olmak zorundadır.
17. Tehlikeli maddeleri çalışma ortamınızda minimum miktarda bulundurun.
18. Gaz çıkışı varsa çeker ocak kullanın.
19. Büyük tehlike: Kesinlikle ağız ile kimyasal çekmeyin. Her zaman puar veya diğer pipetleme cihazlarını kullanın. Pipetleme yapılırken kesinlikle üflenmemelidir
20. Çalışma ortamında yiyecek maddesi bulundurma.
21. Laboratuvarda mutlaka uzun laboratuvar önlüğü ile çalışılmalı ve önu ilikli şekilde tutulmalıdır. Laboratuvar dışına laboratuvarda kullanılan önlük, eldiven vb. ile çıkılmamalıdır.
22. Uzun saçlar toplanmalı, ya topuz yapılmalı veya yanmaz bone içine alınmalıdır.
23. Laboratuvarda rahat ve düz ayakkabı giyilmesi ve özellikle açık ayakkabı giyilmemesi gerekmektedir.
24. Çalışırken eller yüze sürülmemeli, ağza herhangi bir şey alınmamalıdır. Laboratuvarda çalışılırken ağız yoluyla sıvı çekilmemelidir.
25. Laboratuvar ortamında çalışılırken açık yaralar mutlaka yara bandı ile kapatılmalıdır.
26. Laboratuvarda başkalarının da çalıştığı düşünülerek gürültü yapılmamalıdır. Asla el şakası yapılmamalıdır.
27. Etiketsiz bir şişeye veya kaba, kimyasal madde konulmaz. Ayrıca boş kaba kimyasal bir madde koyunca hemen etiketi yapıştırılmalıdır, bütün şişeler etiketli olmalıdır. Üzerinde etiketi olmayan şişelerdeki kimyasal maddeler, deneylerde kesinlikle kullanılmamalıdır.
28. Bazı kimyasal maddeler birbiriyle reaksiyona girerek yangına veya şiddetli patlamalara yol açarlar ya da zehirli ürünler oluştururlar. Böyle maddelere geçimsiz kimyasal maddeler denir. Bunlar her zaman ayrı ayrı yerlerde muhafaza edilmelidir.
29. Yanlışıklara meydan verilmemesi için çözeltili konulan şişelerin etiketlenmesi gereklidir. Kağıt etiket kullanılıyorsa yazıların ıslanınca akması için çini mürekkep kullanılması iyi sonuç verir. Etiketlerin arkası nemlendirilirken ağza ve dile sürülmemelidir.
30. Kimyasal maddeler risk gruplarına ve saklama koşullarına göre, havalandırma sistemli ayrı oda, dolap veya depolarda bulundurulmalıdır. Kimyasal maddelerin bulunduğu yer kilitli olmalı, anahtarı laboratuvar sorumlusunda olmalıdır. Kimyasal maddeler zeminde ve kabinlerin tepesinde saklanmamalıdır.
31. Organik çözücüler ve uçucu sıvılar lavaboya dökülmemelidir.
32. Tüp içinde bulunan bir sıvı ısıtılacağı zaman tüp, üst kısımdan aşağıya doğru yavaş yavaş ısıtılmalı ve tüp çok hafif şekilde devamlı sallanmalıdır. Tüpün ağzı kendinize veya yanınızda çalışan kişiye doğru tutulmamalı ve asla üzerine eğilip yukarıdan aşağıya doğru bakılmamalıdır. Yüze sıçrayabilir.
33. Benzin, eter ve karbon sülfür gibi çok uçucu maddeler ne kadar uzakta olursa olsun açık alev bulunan laboratuvarda kullanılmamalıdır (Eter buharları 5 metre ve hatta daha uzaktaki alevden yanabilir ve o yanan buharlar ateşi taşıyabilir).
34. Sülfürik asit, nitrik asit, hidroklorik asit, hidroflorik asit gibi asitlerle bromür, hidrojen sülfür, hidrojen siyanür, klorür gibi zehirli gazlar içeren maddeler ile çeker ocakta çalışılmalıdır.
35. Kimyasallar taşınırken iki el kullanılmalı, bir el kapaktan sıkıca tutarken, diğeri ile şişenin altından kavranmalıdır.
36. En yakın sağlık kuruluşunun ve cankurtaran telefonları görülen yere asılmalıdır.
37. Atık çöp kutularının ağzı açık bırakılmamalıdır.
38. Laboratuvardan çıkmadan önce gaz vanaları ve muslukların yanı sıra gereksiz ışıklar da söndürülmelidir.
39. Laboratuvarlarda kullanılacak makinelerin koruyucu aksamı takılı değilse kesinlikle kullanılmamalıdır.

40. Makinelerin enerji besleme kabloları bir malzemenin altında kalıp ezilmiş olmamalıdır, kablolar mutlaka çift sarım izoleli olmalıdır. Kablolar açıktan değil bir koruyucu kanal içinden nakledilmiş olmalıdır. Bu tedbirleri olmayan makinelerle çalışma yapılması yasaktır.

41. Laboratuvarlarda bulunan yanıcı, parlayıcı ve patlayıcı maddeler için yangına dayanıklı dolaplar yaptırılarak muhafaza altına alınmalı ve dolaplar duvara monte edilmelidir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

MADDE 12- RİSK DEĞERLENDİRMESİ

Risk Değerlendirmesi Gereken Durumlar (1) İşyerinde, daha önce hiç risk değerlendirmesi yapılmamış olması, çalışanların sağlık ve güvenliğini etkileyebilecek aşağıda belirtilen önemli değişikliklerin olması durumunda, risk değerlendirmesi yapılması gereklidir.

- a) Yeni bir makine veya ekipman alınması,
- b) Yeni tekniklerin geliştirilmesi,
- c) İş organizasyonunda veya iş akışında değişiklikler yapılması,
- ç) Yeni hammadde ve/veya yarı mamul maddelerin üretim sürecine girmesi,
- d) Yeni bir mevzuatın yürürlüğe girmesi veya mevcut mevzuatta değişiklik yapılması,
- e) İş kazası veya meslek hastalığı meydana gelmesi,
- f) İş kazası veya meslek hastalığı ile sonuçlanmasa bile yangın, parlama veya patlama gibi işyerindeki iş sağlığı ve güvenliğini ciddi şekilde etkileyen olayların ortaya çıkması.

(2) İşveren; bu maddenin (1) bendi saklı kalmak koşulu ile bu Yönetmeliğin 22, 33, 34, 39, 46, 61, 68 ve 79 uncu maddelerinde belirtilen hususlara da uyar.

Madde 13- Risk Değerlendirmesi Süreçleri

(1) Risk değerlendirmesi, aşağıdaki sıralamada yer alan aşamaların yerine getirilmesi yoluyla gerçekleştirilir.

- a) Planlama: Risk değerlendirmesi çalışmaları, mevcut mevzuat ve işyeri koşulları çerçevesinde planlanır,
- b) İşyerinde Yürütülen Çalışmaların Sınıflandırılması: İşyerinde yürütülmekte olan veya yürütülecek olan faaliyetler özelliklerine göre sınıflandırmaya tabi tutulur. Sınıflandırmada, sürekli olmamakla birlikte periyodik olarak veya değişen aralıklarla yürütülen bakım ve onarım gibi faaliyetler de dikkate alınır. Sınıflandırmada, işyerinin içinde ve dışında yürütülen işler, üretim veya hizmet sürecinin aşamaları, planlanmış veya ani faaliyetler, çalışanların görev tanımları gibi unsurlardan da yararlanılabilir,
- c) Bilgi ve Veri Toplama: Bilgi ve veri toplamada, işyerinde yürütülen işler, bu işlerin süresi ve sıklığı, işin yürütüldüğü yer, işin kim veya kimler tarafından yürütüldüğü, yürütülen işten etkilenebilecek olanlar, alınmış olan eğitimler, işin yürütülmesi için ön izin gerekip gerekmediği, işin yürütülmesi sırasında kullanılacak makine ve ekipman ve bu makine ve ekipmanların kullanım talimatları, kaldırılacak veya taşınacak malzemelerle bunların özellikleri, kullanılan kimyasallar ve özellikleri, mevcut korunma önlemleri, daha önce meydana gelmiş olan kaza veya meslek hastalıkları gibi unsurlar dikkate alınır,
- ç) Tehlikelerin Tanımlanması: Kayma, takılma ve benzeri nedenlerle düşme, yüksekten düşme, cisimlerin düşmesi, gürültü ve titreşim, uygun olmayan duruş ve çalışma şekilleri, radyasyon ve ultraviyole ışınlar, seyyar el aletlerinin kullanımı, sabit makine ve tezgahların kullanımı, hareketli erişim ekipmanları (Merdivenler, platformlar), mekanik kaldırma araçları, ürünler, emisyonlar ve atıklar, yangın, parlama ve patlama, elle taşıma işleri, elektrik ve elektrikli aletler ile çalışma, basınçlı kaplar, aydınlatma, ekranlı araçlarla çalışma, termal konfor koşulları (Sıcaklık, nem, havalandırma), kimyasal faktörler (Toksik gaz ve buharlar, organik solventler ve tozlar), biyolojik ajanlar (Mikroorganizmalar, bakteriler, virüsler), rutin çalışma, işyeri yerleşim planı, iş stresi, kapalı yerlerde çalışma, yalnız çalışma, motorlu araçların kullanımı, taşımacılık ve yollar, su üzerinde veya yakınında çalışma, şiddet, hakaret veya tacize maruz kalma, istenmeyen insan davranışları (Dikkatsizlik, yorgunluk, aldırma, anlama güçlüğü, öfke, kavgaya etme), işyeri koşullarına göre diğer tehlike kaynakları, ateşli ve yanıcı ortamda çalışma; belirtilen tehlike veya kaynaklarının bulunup bulunmadığı, tehlike varsa bundan kimlerin ve ne şekilde etkilenebileceği dikkate alınarak yapılır,
- d) Risk değerlendirme: Risk değerlendirme ile d) bendinde belirlenen tehlikelerin verebileceği zarar, hasar veya yaralanmanın şiddeti ve bu zarar, hasar veya yaralanmanın ortaya çıkma olasılığı belirlenir. Risk değerlendirme, tehlikeye maruz kalan kişi sayısı, tehlikeye maruziyet süresi, kişisel koruyucuların sağladığı korunma ve güvensiz davranışlar gibi unsurlar dikkate alınır,

e) Risk Değerlendirmesi: Risk değerlendirmesinde, e) sıralı alt bendinde belirlenen risklerin ağırlık oranları hesaplanarak derecelendirme yapılır ve önlem alınmasının gerekli olup olmadığına karar verilir,

f) Önlemlerin Belirlenmesi: Bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin (1) bendi b) sıralı alt bendinde belirlenen genel yaklaşım çerçevesinde, ilgili mevzuat ve işyeri koşulları dikkate alınarak alınması gerekli önlemlere karar verilir ve aksiyon planı hazırlanır. İşyerindeki riskleri kontrol altına alma yöntemleri, önceliğin derecesine göre ve en öncelikli olandan daha az öncelikli olana doğru sıralanmak üzere;

1. Riskleri kaynağında yok etmeye çalışmak,
2. Tehlikeli olanı, daha az tehlikeli olanla değiştirmek,
3. Öncelikle toplu koruma önlemlerini, mümkün değilse kişisel korunma önlemlerine tercih etmek,
4. Mühendislik önlemlerini uygulamak,
5. Ergonomik yaklaşımlardan yararlanmak gibi olmalıdır,

g) Risk Değerlendirme Raporu Hazırlanması: Risk değerlendirme raporunda;

1. Yapılan işin tanımlanması,
2. Mevcut riskler,
3. Risklerden etkilenen çalışanların listesi,
4. Zarar hasar veya yaralanmanın şiddeti,
5. Risk değerlendirmesinin sonuçları (Risk düzeyleri),
6. Alınması gerekli kontrol önlemleri gibi hususlar yer almalıdır.

Risk değerlendirme raporunda, risk değerlendirmesini yapan kişilerin ad, soyadı ve imzaları ile risk değerlendirmesinin yapıldığı tarih belirtilir. İşveren tarafından, risk değerlendirmesi bulgularının kaydedilmesinde kullanılacak ve risk değerlendirme raporuna temel olacak bilgileri içeren örnek risk değerlendirme formu hazırlanır,

ğ) Aksiyon Planı Hazırlanması: Aksiyon Planında;

1. Uygunsuz durumun tanımlanması,
2. Uygunsuzluğun ortadan kaldırılması için alınması gereken kısa, orta ve uzun vadeli önlemlerin tanımlanması,
3. Alınan önlemlerin terminin belirlenmesi,
4. Alınacak önlemlerden sorumlu birim ve personelin tanımlanması,
5. Alınacak önlemlerin kontrolünde sorumlu birim ve personelin tanımlanması gibi hususlar yer alır.

h) Denetim, İzleme ve Gözden Geçirme: İşyerinde gerçekleştirilen risk yönetiminin tüm aşamaları ve uygulanması düzenli olarak denetlenir, izlenir ve aksayan yönler yeniden gözden geçirilir.

ALTINCI BÖLÜM

MADDE 13- EKCRANLI ARAÇLARLA ÇALIŞMA

Çalışma alanları, idareci odaları, laboratuvarlar

(1) İşveren, çalışma merkezlerinde, ekranlı araçların kullanımından kaynaklanan zorlayıcı travmalara neden olabilecek riskleri belirleyecek ve bu riskleri ortadan kaldıracak veya en aza indirecek sağlık ve güvenlik önlemlerini alacaktır.

Çalışanların Bilgilendirilmesi

(1) İşveren, çalışanlara ve temsilcilerine çalışma yerlerinde sağlık ve güvenlik ile ilgili bütün konularda ve özellikle 23.12.2003 tarih ve 25325 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Ekranlı Araçlarla Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmeliğin 5, 7 ve 9 uncu maddelerinde (bu Yönetmeliğin 22, 24 ve 26 ncı maddeleri) belirtilen hususlarda bilgi verecektir.

(2) İşveren ekranlı araçlarla çalışanlara, işe başlamadan önce ve çalışma koşullarında önemli bir değişiklik olduğunda gerekli eğitimi verecek ve bu eğitimler periyodik olarak tekrarlanacaktır.

(3) Eğitim, özellikle aşağıdaki konuları içerecektir;

- a) Zorlayıcı travmalar ve korunma yolları,
- b) Doğru oturuş,
- c) Gözlerin korunması,
- ç) Gözleri en az yoran yazı karakterleri ve renkler,
- d) Çalışma sırasında gözleri kısa sürelerle dinlendirme alışkanlığı,
- e) Gözlerin, kas ve iskelet sisteminin dinlendirilmesi,
- f) Ara dinlenmeleri.

Günlük Çalışma Düzeni

(1) İşveren, ekranlı araçlarla yapılan çalışmalardan kaynaklanan iş yükünü ve etkilenmeyi azaltmak amacıyla, uygun çalışma planı yaparak, operatörlerin periyodik olarak ara vermesini veya dönüşümlü olarak başka işlerde çalışmalarını sağlayacaktır.

Çalışanların Görüşünün Alınması ve Katılımlarının Sağlanması

(1) İşveren çalışanların ve temsilcilerinin 23.12.2003 tarih ve 25325 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Ekranlı Araçlarla Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik ve ekinde belirtilen konularda, bu yönetmelikte belirtildiği şekilde görüş ve önerilerini dikkate alacak ve katılımlarını sağlayacaktır.

Gözlerin Korunması

(1) Ekranlı araçlarla çalışmalarda çalışanların gözlerinin korunması için uyulacak hususlar aşağıda belirtilmiştir:

a) Aşağıdaki durumlarda çalışanların göz muayeneleri yapılacaktır;

1. Ekranlı araçlarla çalışmaya başlamadan önce,

2. Düzenli aralıklarla ve

3. Ekranlı araçla çalışmalardan kaynaklanacak görme zorluğu olduğunda.

b) Çalışanlar yukarıda belirtilen muayene sonuçlarına göre gerekiyorsa oftalmolojik testlere tabi tutulacaktır.

c) Yukarıda (a) ve (b) bentlerinde belirtilen muayene ve test sonuçlarına göre gerekiyorsa çalışanlara yaptıkları işe uygun araç ve gereç verilecektir.

ç) Bu madde uyarınca alınacak önlemler çalışanlara herhangi bir maddi yük getirmeyecektir.

YEDİNCİ BÖLÜM

MADDE 14- ERGONOMİ

Genel Hususlar

(1) İşveren; çalışma ortamında çalışanların sağlığını korumak için gerekli ergonomik şartları sağlayacak, bunların uygunluğunu kontrol edecek ve etkinliğin sağlanması için çalışanlarına bu konuda eğitim ve bilinçlendirilmesini sağlayacaktır.

Çalışma Ortamında Aranacak Asgari Gereklilikler

(1) Ekipman;

a) Genel hususlar; Bu tür ekipmanın kullanımı çalışanlar için risk kaynağı olmayacaktır.

b) Monitör;

1. Ekranı görünür karakterler kolayca seçilebilecek şekil ve formda, uygun büyüklükte olacak, satır ve karakterler arasında yeterli boşluk bulunacaktır.

2. Ekran görüntüsü stabil olacak, görüntünün titremesi ve benzeri olumsuzluklar bulunmayacaktır.

3. Parlaklık ve karakterler ile arka plan arasındaki kontrast, operatör tarafından kolaylıkla ayarlanabilecektir.

4. Ekran, operatörün ihtiyacına göre kolaylıkla her yöne döndürülerek ayarlanabilir olacaktır.

5. Ekranın ayrı bir kaide veya ayarlanabilir bir masa üzerinde kullanılması mümkün olacaktır.

6. Kullanıcıyı rahatsız edebilecek yansıma ve parlamalar önlenecektir.

c) Klavye;

1. Klavye, operatörün el ve kollarının yorulmaması ve rahatça çalışabilmesi için ekrandan ayrı ve hareketli olacaktır.

2. Klavyenin ön tarafına, operatörün bileklerini dayayabileceği özel destek konulacaktır.

3. Operatörün elleri ve kolları için klavyenin önünde yeterli boşluk olacaktır.

4. Klavyenin rengi mat olacak ve ışığı yansıtmayacaktır.

5. Klavye karakterlerinin yerleri kullanımı kolaylaştıracak şekilde düzenlenmiş olacaktır.

6. Çalışma pozisyonuna göre, tuşlar üzerindeki semboller kolaylıkla seçilebilecek, düzgün ve okunaklı olacaktır.

ç) Çalışma masası veya çalışma yüzeyi

1. Çalışma masası veya çalışma yüzeyi; ekran, klavye, dokümanlar ve diğer ilgili malzemelerin rahat bir şekilde düzenlenebilmesine olanak sağlayacak şekilde ve yeterli büyüklükte olacak ve yüzeyi ışığı yansıtmayacak nitelikte olacaktır.

2. Operatörün rahatsız edici göz ve baş hareketleri ihtiyacını en aza indirecek şekilde yerleştirilmiş ve ayarlanabilir özellikte doküman tutucu kullanılacaktır.

3. Çalışanın rahat bir pozisyonda olması için yeterli alan olacaktır.

d) Çalışma sandalyesi

1. Sandalye dengeli ve operatörün rahat bir pozisyonda oturabileceği ve kolaylıkla hareket edebileceği şekilde olacaktır.

2. Oturma yerinin yüksekliği ayarlanabilir olacaktır.

3. Sırt dayama yeri öne-arkaya ve yukarı-aşağı ayarlanabilir, sırt desteği bele uygun ve esnek olacaktır.

4. İstendiğinde operatöre uygun bir ayak dayanağı sağlanacaktır.

(2) Çalışma ortamı

a) Gerekli alan; Operatörün oturma şeklini değiştirebilmesi ve rahatça hareket edebilmesi için çalışma merkezi yeterli genişlikte olacak ve uygun şekilde düzenlenecektir.

b) Aydınlatma; Operatörün gereksinimleri ve yapılan işin türü dikkate alınarak uygun aydınlatma şartları sağlanacak, arka planla ekran arasında uygun kontrast bulunacaktır. Yapay aydınlatma kaynaklarının yeri ve teknik özellikleri ekrandaki ve diğer ekipmanlar üzerindeki parlama ve yansımaları önlenecek şekilde olacaktır.

c) Yansıma ve parlama; Pencere, açıklıklar ve benzeri yerler, saydam veya yarı saydam duvarlar ve parlak renkli cisim ve yüzeylerden ekran üzerine direk ışık gelmeyecek ve mümkünse yansımalar önlenecektir. Ekranı gelen gün ışığının kontrol edilebilmesi için yatay ve dikey ayarlanabilir perdeler kullanılacaktır.

ç) Gürültü; Çalışma merkezlerinde kullanılan ekipmanların gürültüsü çalışanların dikkatini dağıtmayacak ve karşılıklı konuşmayı engellemeyecek düzeyde olacaktır.

d) Isı; Çalışma merkezindeki ekipmanlar çalışanları rahatsız edecek düzeyde ortama ısı vermeyecektir.

e) Radyasyon; Çalışma merkezindeki görünür ışık dışındaki tüm radyasyonların sağlığa zarar vermeyecek düzeylerde olması için gerekli önlemler alınacaktır.

f) Nem; Çalışma ortamındaki nemin uygun düzeyde olması sağlanacak ve bu düzey korunacaktır.

(3) Bilgisayar programları;

İşveren, ekranlı araçlarla yapılacak işin düzenlenmesinde ve kullanılacak programların seçiminde aşağıdaki hususlara uyacaktır.

a) Programlar işe uygun olacaktır.

b) Programlar kolay kullanılabilir ve eğer uygunsuzsa operatörün bilgi düzeyine ve deneyimine göre ayarlanabilir olacaktır. Operatörün bilgisi dışında programlara müdahale edilemeyecektir.

c) Sistemler çalışanların verimini artıracak ve kolaylık sağlayacak şekilde geri beslemeli olacaktır.

ç) Sistemler operatöre uygun hız ve formatta bilgi verecek şekilde olacaktır.

d) Programlar, özellikle verilerin algılanması ve kullanılması konusunda ergonomi prensiplerine uygun olacaktır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

MADDE 15- TAŞIMA VE KALDIRMA İŞLERİNDE ÇALIŞMA

Elle Taşıma İşleri

(1) İşveren :

a) İşyerinde yüklerin elle taşınmasına gerek duyulmayacak şekilde, iş organizasyonu yapmak ve yükün uygun yöntemlerle, özellikle mekanik sistemler kullanılarak taşınmasını sağlamak için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

b) Yükün elle taşınmasının kaçınılmaz olduğu durumlarda, 11.02.2004 tarih ve 25370 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Elle Taşıma İşleri Yönetmeliği Ek-I'deki hususları dikkate alarak elle taşımadan kaynaklanan riski azaltmak için uygun yöntemler kullanılmasını sağlayacak ve gerekli düzenlemeleri yapacaktır.

İş ve İşin Yapıldığı Yerin Organizasyonu

c) Özellikle çalışanların sırt ve bel incinme risklerini önlemek veya azaltmak için, 11.02.2004 tarih ve 25370 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Elle Taşıma İşleri Yönetmeliği Ek-I'deki hususları dikkate alarak, çalışma ortamının özellikleri ve yapılan işin gereklerine uygun önlemleri alacaktır.

(1) Çalışanların yüksek düzeyde maruziyetine neden olabilecek beklenmedik bir olay veya kaza halinde:

a) İşveren, çalışanlara durum hakkında derhal bilgi verecektir.

b) Yüksek düzeydeki Maruziyet nedeni ortadan kalkıp, durum normale dönüncüye kadar;

1. Etkilenmiş alana, sadece onarım ve diğer zorunlu işleri yapacak kişilerin girmesine izin verilecektir.

2. Etkilenmiş alana girecek kişilerin koruyucu giyim eşyası ve solunum cihazı kullanmaları sağlanacaktır. Her bir çalışan etkilenmiş alanda mümkün olduğunca kısa süreli çalıştırılacak ve bu durum süreklilik arz etmeyecektir.

3. Koruyucu araç ve gereci bulunmayan çalışanların etkilenmiş alanda çalışmasına izin verilmeyecektir.

Öngörülebilir Maruziyet

(1) Çalışanların maruziyetinin önemli ölçüde artma olasılığı bulunan bakım, onarım gibi işlerde:

a) Maruziyetin azaltılması için tüm teknik önlemler alınacaktır. Teknik önlemlerin yeterli olmadığı durumlarda işveren, çalışanların ve/veya temsilcilerinin de görüşlerini alarak bu işlerde çalışanların korunması için maruziyet süresini en aza indirecektir.

Yukarıda belirtilen bakım, onarım gibi işlerde çalışanların, yüksek düzeyde maruziyete neden olabilecek koşulların devamı süresince, koruyucu giyim eşyası ve solunum cihazı kullanmaları sağlanacaktır. Bu koşullarda, çalışmalar mümkün olduğunca kısa süreli olacak ve bu koşulların süreklilik arz etmesi engellenecektir.

b) Yukarıda belirtilen işlerin yapıldığı alanlar belirlenerek açık bir şekilde işaretlenecek ve yetkili olmayan kişilerin bu alanlara girmesi önlenecektir.

Riskli Alanlara Giriş

(1) İşveren, 26.12.2003 tarih ve 25328 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kanserojen ve Mutajen Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmeliğinin 5 incimaddesi (bu Yönetmeliğin 46 ncı maddesi) uyarınca yapılan risk değerlendirmesine göre sağlık ve güvenlik yönünden risk bulunan alanlara, sadece görevli kişilerin girmesi ve bunların dışındaki kişilerin girmemesi için gereken önlemleri alacaktır.

Hijyen ve Kişisel Koruma

(1) İşveren kanserojen ve mutajen maddelerle kirlenme olasılığı bulunan işlerde aşağıdaki önlemleri alacaktır:

a) Kanserojen ve mutajen maddelerle kirlenme olasılığı bulunan yerlerde çalışanların sigara içmeleri, yemeleri ve içmeleri önlenecektir.

b) Çalışanlara, işe özel koruyucu giyim eşyası verilecek ve kendi elbiseleri ile koruyucu giyim eşyalarının ayrı yerlerde saklanması için iki ayrı elbise dolabı verilecektir.

c) Çalışanlara uygun ve yeterli yıkanma yeri, tuvalet ve temizlik malzemesi sağlanacaktır.

ç) Koruyucu araç ve gereçler özel yerlerde ve uygun şartlarda saklanacaktır. Bu araçlar kullanılmadan önce ve her kullanımdan sonra kontrol edilecek ve temizlenecektir. Arızalı olanlar tamir edilecek veya değiştirilecektir.

(2) Bu önlemler çalışanlara maddi yük getirmeyecektir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

MADDE 16- TEHLİKELİ VE ZARARLI MADDELERLE ÇALIŞMA

Genel Yükümlülük

(1) İşveren, kimyasal maddelerle çalışmalarda, çalışanların bu maddelere maruziyetini önlemek, bunun mümkün olmadığı hallerde en aza indirmek ve tehlikelerinden korumak için gerekli tüm önlemleri almakla yükümlüdür.

Genel Önlemler

(1) Tehlikeli kimyasal maddelerin risklerinin önlenmesi ve yönetmelikte belirtilen risk değerlendirmesi ile ilgili hususların uygulanmasındaki genel prensipler aşağıda belirtilmiştir:

a) İşveren tehlikeli kimyasal maddelerle çalışmalarda çalışanların sağlık ve güvenliğini korumak üzere yönetmeliğin çeşitli bentlerinde belirtilen ve yönetmelikte yer alan tüm koruyucu önlemleri almakla yükümlüdür.

b) Tehlikeli kimyasal maddelerle çalışmalarda çalışanların sağlık ve güvenliği yönünden riskler aşağıdaki önlemlerle ortadan kaldırılacak veya en az düzeye indirilecektir;

1. İşyerinde uygun düzenleme ve iş organizasyonu yapılacaktır.

2. Tehlikeli boya ve vernik gibi kimyasal maddelerle çalışmalar teknolojik gelişmeler de dikkate alınarak uygun yöntemlerle yapılacak, uygun makina ve ekipman sağlanacaktır.

3. Alınan önlemlerin etkinliğini ve sürekliliğini sağlamak üzere yeterli kontrol, denetim ve gözetim sağlanacaktır.

4. Tehlikeli kimyasal maddelerle çalışmalar, mümkün olduğunca en az sayıda çalışan ile yapılacaktır.

5. Çalışanların maruz kalacakları madde miktarları ve maruziyet süreleri mümkün olan en az düzeyde olacaktır.

6. Üretim alanında yapılan iş için gerekli olan miktardan fazla tehlikeli kimyasal madde bulundurulmayacaktır.

7. İşyerleri ve eklentileri her zaman düzenli ve temiz bulundurulacaktır.

8. Çalışanların kişisel temizlikleri için uygun ve yeterli şartlar sağlanacaktır.

9. Tehlikeli kimyasal maddelerin, atık ve artıkların en uygun şekilde işlenmesi, kullanılması, taşınması ve depolanması için gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

c) Risk değerlendirmesi sonucunda çalışanların sağlık ve güvenliği yönünden risk bulunduğunun ortaya çıkması halinde genel önlemlerle beraber 26.12.2003 tarih ve 25328 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmeliğin 8, 9 ve 12 nci maddelerinde belirtilen önlemler de alınacaktır.

ç) Risk değerlendirmesi sonucunda işyerinde bulunan tehlikeli kimyasal madde miktarı nedeniyle, çalışanların sağlık ve güvenliği yönünden önemli bir risk bulunmadığının belirlenmesi veya bu maddenin (a) ve (b) bentlerinde belirtilen önlemlerle riskin kabul edilebilir düzeye indirilmesi halinde 26.12.2003 tarih ve 25328 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmeliğin 8, 9 ve 12 nci maddeleri uygulanmayacaktır.

Özel Koruyucu ve Önleyici Tedbirler

(1) Tehlikeli kimyasal maddelerle yapılan çalışmalarda aşağıda belirtilen özel önlemler alınacaktır:

a) İşveren çalışanların sağlık ve güvenliği yönünden tehlikeli kimyasal maddelerden kaynaklanan risklerin ortadan kaldırılması veya en az düzeye indirilmesi için her türlü önlemi alacaktır.

b) Yukarıdaki (a) bendinin uygulanmasında;

Öncelikle ikame yöntemi uygulanarak, tehlikeli kimyasal madde yerine çalışanların sağlık ve güvenliği yönünden tehlikesiz veya daha az tehlikeli olan kimyasal madde veya işlem kullanılacaktır.

Yapılan işin özelliği nedeniyle ikame yöntemi kullanılamıyorsa, risk değerlendirmesi sonucuna göre ve öncelik sırasıyla aşağıdaki tedbirler alınarak risk azaltılacaktır;

1. Çalışanların sağlık ve güvenliği yönünden risk oluşturabilecek tehlikeli kimyasal madde çıkışını önlemek veya en aza indirmek üzere uygun proses ve mühendislik kontrol sistemleri seçilecek ve uygun malzeme ve ekipman kullanılacaktır.

2. Riski kaynağında önlemek üzere; uygun iş organizasyonu ve yeterli havalandırma sistemi kurulması gibi toplu koruma önlemleri uygulanacaktır.

3. Tehlikeli kimyasal maddelerin olumsuz etkilerinden çalışanların toplu olarak korunması için alınan önlemlerin yeterli olmadığı hallerde bu önlemlerle birlikte kişisel korunma yöntemleri uygulanacaktır.

c) Riskin özelliğine göre, gerekiyorsa yukarıda belirtilen önlemlerle birlikte sağlık gözetimi de yapılacaktır.

ç) İşveren, (b) bendine göre alınan önlemlerle koruma ve önlemenin yeterince sağlandığını başka bir şekilde ortaya koyamadığı hallerde; çalışanların sağlığı için risk oluşturabilecek kimyasal maddelerin düzenli olarak ölçümünü sağlayacaktır. İşyerinde çalışanların kimyasal maddelere maruziyetini etkileyebilecek koşullarda herhangi bir değişiklik olduğunda bu ölçümler tekrarlanacaktır. Ölçüm sonuçları, 26.12.2003 tarih ve 25328 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik ve eklerinde belirtilen mesleki maruziyet sınır değerleri dikkate alınarak, değerlendirilecektir.

d) İşverenler, 26.12.2003 tarih ve 25328 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde belirtilen yükümlülükleri yerine getirirken, bu maddenin (d) bendinde belirtilen ölçüm sonuçlarını da göz önünde bulunduracaktır. Mesleki maruziyet sınır değerlerinin aşıldığı her durumda, işveren bu durumun derhal giderilmesi için koruyucu ve önleyici tedbirleri alacaktır.

e) İşveren, risk değerlendirmesi sonuçlarını ve risk önleme prensiplerini temel alarak, çalışanları kimyasal maddelerin fiziko kimyasal özelliklerinden kaynaklanan tehlikelerden korumak için, bu maddelerin işlenmesi, depolanması, taşınması ve birbirini etkileyebilecek kimyasal maddelerin birbirleriyle temasının önlenmesi de dahil olmak üzere, yapılan işlemin özelliğine uygun olarak aşağıda belirtilen öncelik sırasına göre teknik önlemleri alacak ve idari düzenlemeleri yapacaktır;

f) İşyerlerinde, sıvı oksijen, sıvı argon ve sıvı azot bulunan depolama tanklarının yerleştirilmesinde 26.12.2003 tarih ve 25328 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmeliğinin EK-IV’te belirtilen asgari güvenlik mesafelerine uyulması zorunludur.

Yasaklar

(1) 26.12.2003 tarih ve 25328 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmeliği Ek-III’te liste halinde belirtilen kimyasal maddelerle yapılacak çalışmalarda aşağıda belirtilen hususlara uyulacaktır:

a) Çalışanların, 26.12.2003 tarih ve 25328 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmeliği Ek-III’te belirtilen kimyasal maddelerden veya bu maddelerin kullanıldığı işlemlerden kaynaklanan sağlık risklerinden korunması için bu maddelerin belirtilen oranlardan fazla bulunması halinde bu maddelerin üretilmesi, kullanılması ve işlemlerin yapılması yasaktır.

b) Ancak, tam kapalı sistemlerde, mümkün olan en az miktarlarda ve çalışanların bu maddelere maruziyetlerinin önlenmesi şartı ile Bakanlıktan izin alınarak 26.12.2003 tarih ve 25328 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmeliği Ek-III’te belirtilen maddelerle sadece aşağıdaki hallerde çalışma yapılabilir;

1. Bilimsel araştırma ve deneylerde,
2. Yan ürünlerde veya atık maddelerde bulunan bu maddelerin ayrılması işlerinde,
3. Teknoloji gereği ara madde olarak kullanılması zorunlu olan üretimlerde.

c) Yukarıda (b) bendinde belirtilen çalışmalar için izin isteyenler;

1. İzin isteme nedeni,
2. Kimyasal madde veya maddelerin yıllık kullanım miktarları,
3. Bu maddelerde çalışacakların sayısı,
4. Maddelerin kullanılacağı işler, reaksiyonlar ve prosesler,
5. Çalışanların bu maddelere maruziyetini önlemek için alınan önlemler, hakkındaki bilgileri Bakanlığa vermek zorundadır.

ONUNCU BÖLÜM

MADDE 17- ÇALIŞANLARIN TİTREŞİMDEN KORUNMASI

Maruziyet Sınır Değerleri ve Maruziyet Etkin Değerleri

(1) Maruziyet sınır değerleri ve maruziyet etkin değerleri:

a) El – kol titreşimi için;

1. Sekiz saatlik çalışma süresi için günlük maruziyet sınır değeri 5 m/s²,
2. Sekiz saatlik çalışma süresi için günlük maruziyet etkin değeri 2,5 m/s².

Çalışanın el–kol titreşimine maruziyeti, 23.12.2003 tarih ve 25325 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Titreşim Yönetmeliği Ek’inin A Bölümünün 1 inci maddesi hükümlerine göre değerlendirilecek veya ölçülecektir.

b) Bütün vücut titreşimi için;

1. Sekiz saatlik çalışma süresi için günlük maruziyet sınır değeri 1,15 m/s²,
2. Sekiz saatlik çalışma süresi için günlük maruziyet etkin değeri 0,5 m/s² olacaktır.

(2) Çalışanın bütün vücut titreşimine maruziyeti 23.12.2003 tarih ve 25325 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Titreşim Yönetmeliği Ek’inin B bölümünün 1 inci maddesinin hükümlerine göre değerlendirilecek veya ölçülecektir.

Maruziyetin Önlenmesi ve Azaltılması

(1) Mekanik titreşime maruziyetin önlenmesi veya azaltılması için;

a) Teknik ilerlemeler göz önünde bulundurularak, mekanik titreşime maruz kalmaktan kaynaklanan riskler öncelikle kaynağında yok edilecek veya en aza indirilecektir. Bu tür risklerin önlenmesi ve azaltılmasında yönetmeliğin 6 ncı maddesinin (2) bendinde belirtilen genel prensiplere uyulacaktır.

b) 23.12.2003 tarih ve 25325 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Titreşim Yönetmeliğinin 4 üncü maddesi uyarınca yapılan risk değerlendirmesinde 23.12.2003 tarih ve 25325 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Titreşim Yönetmeliğinin 5 inci maddenin (a) bendinin (2) numaralı alt bendi ile 23.12.2003 tarih ve 25325 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak

yürürlüğe giren Titreşim Yönetmeliğinin (b) bendinin (2) numaralı alt bendinde belirtilen maruziyet etkin değerlerinin aşıldığının tespit edilmesi halinde, işveren, mekanik titreşime ve yol açtığı risklere maruziyeti en aza indirmek için özellikle aşağıdaki hususları dikkate alarak teknik ve organizasyon önlemleri ile ilgili program yapacak ve uygulayacaktır;

1. Mekanik titreşime maruziyeti azaltan başka çalışma yöntemleri,
2. Yapılacak iş dikkate alınarak mümkün olan en az titreşim oluşturacak uygun ergonomik tasarım ve uygun iş ekipmanı seçimi,
3. Titreşimin zarar verme riskini azaltmak için, bütün vücut titreşimini etkili bir biçimde azaltan oturma yerleri ve el–kol sistemine aktarılan titreşimi azaltan el tutma yerleri ve benzeri yardımcı donanım sağlanması,
4. İşyeri, işyeri sistemleri ve iş ekipmanları için uygun bakım programları,
5. İşyerlerinin ve çalışma yerlerinin tasarımı ve düzeni,

6. Çalışanlara, mekanik titreşime maruz kalmayı en aza indirecek şekilde iş ekipmanını doğru ve güvenli bir biçimde kullanmaları için uygun bilgi, eğitim ve talimat verilmesi,

7. Maruziyet süresi ve şiddetinin sınırlandırılması,

8. Yeterli dinlenme sürelerini kapsayan uygun çalışma programı,

9. Maruz kalan çalışanı soğuktan ve nemden koruyacak giysi sağlanması.

c) Çalışanlar, hiçbir durumda maruziyet sınır değerlerini aşan titreşime maruz kalmayacaklardır. Bu Yönetmelik gereği alınan önlemlere rağmen maruziyet sınır değeri aşılmış ise, işveren, maruziyeti sınır değerin altına indirecek önlemleri derhal alacaktır. Maruziyet sınır değerinin aşılmasının nedenleri belirlenecek ve sınır değerin yeniden aşılmasını önlemek için gerekli koruma ve önleme tedbirleri alınacaktır.

ç) İşveren, Yönetmeliğin bu maddesindeki önlemleri özel risk grubundaki çalışanların durumlarına uygun hale getirecektir.

Çalışanların Bilgilendirilmesi

(1) İşyerinde iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin etkin bir biçimde sürdürülmesi için çalışanların bilgilendirilmesi esastır. Bu amaçla;

a) İşveren, işyerinin büyüklüğüne göre; İşyerinin geneli ile çalışanların çalışmakta olduğu bölümde veya yaptığı her işte yürütülen faaliyetler, sağlık ve güvenlik riskleri, koruyucu ve önleyici tedbirler hakkında, yönetmeliğin 8 inci maddesinin b) bendine göre, işyerinde görevlendirilen kişiler hakkında, çalışanların ve temsilcilerinin gerekli bilgiyi almalarını sağlamak zorundadır.

b) İşveren, başka işyerlerinden çalışmak üzere kendi işyerine gelen işçilerin veya çalışanların da, a) bendinde belirtilen bilgileri almalarını sağlamak üzere, söz konusu kişilerin işverenlerine gerekli bilgileri verir,

c) İşveren, işyerinde sağlık ve güvenlik ile ilgili özel görev ve sorumluluğu bulunan çalışanların veya temsilcilerinin bu görevlerini yürütmeleri için; yönetmeliğin 9 uncu maddesinin a) bendinde belirtilen risk değerlendirmesi ve alınan koruyucu önlemlere, yönetmeliğin 9 uncu maddesinin a) bendinde belirtilen iş kazası kayıtları ve raporlarına, sağlık ve güvenlikle ilgili denetim faaliyetlerinden, bu konuda sorumlu kişi ve kuruluşlardan, koruma ve önleme çalışmalarından elde edilen bilgilere, ulaşabilmelerini sağlar.

ç) İşveren çalışanların bilgilendirilmesi konusunda bu maddenin a), b), c) alt bentleri saklı kalmak koşulu ile bu yönetmeliğin 21 inci maddesi a) sıralı alt bendi, 36 ncı maddesi a) sıralı alt bendi, 50 nci maddesi a) sıralı alt bendi, 64 üncü maddesi c) sıralı alt bendi, 23, 27, 33, 34, 41, 43, 55, 65, 72 ve 81 inci maddelerinde belirtilen hususlara da uyar.

Çalışanların Görüşlerinin Alınması ve Katılımlarının Sağlanması

(1) İşveren sağlık ve güvenlikle ilgili konularda çalışanların görüşlerinin alınması ve katılımının sağlanması için aşağıdaki hususları yerine getirmekle yükümlüdür:

a) İşveren, iş sağlığı ve güvenliği konularında çalışan veya temsilcilerinin görüşlerini alır, öneri getirme hakkı tanır ve bu konulardaki görüşmelerde yer almalarını ve dengeli katılımını sağlar.

b) İşverence, iş sağlığı ve güvenliği konusunda özel görevleri bulunan çalışan veya temsilcilerinin özellikle aşağıdaki konularda dengeli bir şekilde yer almaları sağlanır veya önceden görüşleri alınır.

c) İş sağlığı ve güvenliği konusunda özel görevi bulunan çalışan temsilcileri, tehlikenin azaltılması veya tehlikenin kaynağında yok edilmesi için işverene öneride bulunma ve işverenden gerekli tedbirlerin alınmasını isteme hakkına sahiptir,

ç) İş sağlığı ve güvenliği konusunda özel görevleri bulunan çalışan veya çalışan temsilcileri, bu görevlerini yürütmeleri nedeniyle dezavantajlı duruma düşürülemezler,

d) İşveren, iş sağlığı ve güvenliği konusunda özel görevi bulunan çalışan temsilcilerine, yönetmelikte belirtilen görevlerini yerine getirebilmeleri için her türlü imkanı sağlar ve herhangi bir ücret kaybı olmadan çalışma saatleri içerisinde yeterli zamanı verir,

e) Çalışanlar veya temsilcileri, iş sağlığı ve güvenliği konusunda işverence alınan önlemlerin ve sağlanan imkanların yetersiz olduğu kanaatine varmaları halinde Bakanlığa başvurma hakkına sahiptir.

f) Çalışan temsilcileri, işyerinde yetkili makamlarca yapılan denetimler sırasında görüşlerini bildirme hakkına sahiptir.

g) İşveren bu maddenin a), b), c), d), e), f), g) alt bentleri saklı kalmak koşulu ile yönetmeliğin 25, 27, 35, 37, 44, 56, 75ve 82 inci maddelerinde belirtilen hususlara da uyar.

Çalışanların Eğitimi

(1) İşyerinde sağlık ve güvenliğin sağlanması ve sürdürülebilmesi için;

- a) İşveren, her çalışanın çalıştığı yere ve yaptığı işe özel bilgi ve talimatları da içeren sağlık ve güvenlik eğitimi almasını sağlamak zorundadır. Bu eğitim özellikle: İşe başlanmadan önce, çalışma yeri veya iş değişikliğinde, iş ekipmanlarının değişmesi halinde, yeni teknoloji uygulanması halinde yapılır. Eğitim, değişen ve yeni ortaya çıkan risklere uygun olarak yenilenir ve gerektiğinde periyodik olarak tekrarlanır,
- b) İşveren, başka işyerlerinden çalışmak üzere kendi işyerine gelen çalışanların yaptıkları işlerde karşılaşacakları sağlık ve güvenlik riskleri ile ilgili yeterli bilgi ve talimat almalarını sağlar,
- c) Sağlık ve güvenlik ile ilgili özel görevi bulunan çalışan temsilcileri özel olarak eğitilir,
- ç) “a)” ve “c)” bentlerinde belirtilen eğitim, çalışanlara veya temsilcilerine herhangi bir mali yük getirmez ve eğitimlerde geçen süre çalışma süresinden sayılır.

MADDE 18- MALZEME GÜVENLİK BİLGİ FORMUNDA(MSDS) BULUNMASI GEREKEN HUSUSLAR(1) ETİKETLERDE;

- a) Üreticinin adı ve adresi,
- b) Maddenin kimyasal ve ticari adı, kapalı formülü,
- c) Ürünlerin, ticari adı, amaçlanan kullanım alanları ve içeriğine giren maddelerin tehlike sembolleri,
- ç) Özel tehlikelere karşı dikkat çekici, "Çok Şiddetli Patlayıcı", "Şiddetli Zehir" gibi ibareler, güvenlik tavsiyeleri (26.12.2003 tarih ve 25328 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmeliğin Ek-VII'e göre zararlı maddelere ait özel riskler (R) ve güvenlik önlemlerinin (S) ilgili olanlarının içinden seçilmiş) alınabilecek tedbirler hakkında özlü bilgiler, 26.12.2003 tarih ve 25328 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmeliğin Ek-II'de verilmiş olan zararlı maddeyi tanımlayan özellikler,
- d) 26.12.2003 tarih ve 25328 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmeliğin Ek-IV'de, tek tek maddeler için verilen tehlike işaretlerinden ilgili olanlar,
- e) Kimyasal tanımı ve etkin maddesinin yüzdesi,
- f) Diğer katkı maddeleri ve en azından bunların grup tanımları, bulunacaktır. (2) Etiketlerde çevre ve insan sağlığı için tehlike durumları ve korunma önlemleri işaretlerle gösterilir. 26.12.2003 tarih ve 25328 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmeliği Ek-IV'de verilen işaretler dışında işaret kullanılamaz. (3) Etiketler; Türkçe olacaktır. (4) Tüm malzemelerin(makine, kimyasal vb.) malzeme güvenlik bilgi formu (MSDS) olmak zorundadır (5) Maruziyet halinde emniyet tedbirleri yazılı olarak üzerinde bulunmak zorunda

Depolama

- (1) Zararlı kimyasal madde ve ürünleri; özellikleri, depolamaları ve diğer şekillerdeki iştigalleri sırasında arz edebilecekleri tehlikenin cinsine göre 26.12.2003 tarih ve 25328 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmeliği Ek-VIII'de verilen sınıflara ayrılmıştır.
- (2) Zararlı kimyasal madde ve ürünlerinin bulunduğu depolar, depolanan maddenin oluşturabileceği zararlar göz önüne alınarak, gerekli ısı, izolasyon, yıldırımdan koruma, havalandırma, alarm, yangın söndürme, gibi sistemler ile donatılır ve amacına uygun malzemelerle inşa edilir.
- (3) Depolara ve bunların yakınına, depolanan madde veya ürünlerinin yükleme, boşaltma ve kullanımları sırasında ortaya çıkabilecek tehlikeler ve bu tehlikelere karşı korunma önlemleri ile ilgili uyarı işaretleri ve yazıları asılır.
- (4) Zararlı kimyasal maddeler diğer ürünlerle aynı yere konulmaz.
- (5) 26.12.2003 tarih ve 25328 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmeliği Ek-IV'de verilen işaretlerden korozif, az zehirli ve tahriş edici özelliği ile etiketlenmiş olan madde ve ürünlerin depolanmasında, insan ve çevre sağlığı açısından işletmede gerekli yerlerde uyarı levhaları bulundurulur.
- (6) 26.12.2003 tarih ve 25328 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmeliği Ek-IV'de verilen işaretlerden çok zehirli özelliği ile etiketlenmiş olan madde ve ürünler kilitli mekanlarda depolanır. Bunların depolanması ile sorumlu kişiler, işletme müdürü ve konu ile ilgili personel dışındaki kişilerin bu maddelerle iştigalini önlemek için gerekli önlemleri almakla yükümlüdür.

ONBİRİNCİ BÖLÜM

MADDE 19- EĞİTİM

(1.1) Eğitimin amacı, işyerlerinde sağlıklı ve güvenli bir ortamı temin etmek. İş kazalarını ve meslek hastalıklarını azaltmak, çalışanları yasal hak ve sorumlulukları konusunda bilgilendirmek, onların karşı karşıya buldukları mesleki riskler ile bu risklere karşı alınması gerekli tedbirleri öğretmek ve iş sağlığı ve güvenliği bilinci oluşturarak uygun davranış kazandırmaktır. (1.1) Eğitim programlarının hazırlanmasında çalışanların veya sağlık ve güvenlik çalışan temsilcisinin katılımları sağlanarak görüşleri alınabilir.

(1.2) Genel eğitim planına uygun olarak yıl içinde düzenlenecek eğitim faaliyetlerini gösterir bir yıllık eğitim programı hazırlanır.

(1.3) Yıllık eğitim programı, yıl içinde eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için düzenlenen genel bir çizelgedir. Bu çizelgede, verilecek eğitimlerin hedefi, konusu, süresi, amacı, tarihi, eğitim vereceklerin adı, soyadı, unvanı, eğitime katılanların sayısı hakkında bilgiler yer alır.

(1.4) İşveren, çalışanların yaptığı veya yapacağı işle ilgili bilgisinin olmaması, eksik olması ya da mevcut bilgisinin yetersiz kalması gibi hususları dikkate alarak işe başlamadan önce, çalışma yeri veya iş değişikliğinde, iş ekipmanlarının değişmesi halinde ve yeni teknoloji uygulamalarında, çalışanların aşağıda belirtilen eğitim programlarından geçmelerini sağlayacaktır.

- Yeni eğitim; Çalışanların işe başlamalarında ve yeni şartlara kolaylıkla uyum sağlamaları için yeni bilgiler vermek üzere düzenlenen programlardır,
- İlave eğitim; Çalışanların iş güvenliği ve mesleki bilgilerinin eksikliklerini gidermek ve meslekteki niteliklerini geliştirmek için ilave bilgiler vermek üzere düzenlenen programlardır,
- İleri eğitim; Çalışanların iş güvenliği ve mesleki düzeylerini yükseltmek ve meslekte eskimişliği gidermek için düzenlenen programlardır.

(2) Eğitim, değişen ve yeni ortaya çıkan risklere uygun olarak yenilenir ve gerektiğinde periyodik olarak tekrarlanır.

(2.1) Çalışanlara verilecek eğitim, çalışılacak işyerinin/birimin faaliyet alanına göre aşağıdaki ve benzeri konulardan seçilir;

- Genel iş sağlığı ve güvenliği kuralları,
- İş kazaları ve meslek hastalıklarının sebepleri ve işyerindeki riskler,
- Kaza, yaralanma ve hastalıktan korunma prensipleri ve korunma tekniklerinin uygulanması
- İş ekipmanlarının güvenli kullanımı,
- Çalışanların yasal hak ve sorumlulukları,
- Yasal mevzuat ile ilgili bilgiler,
- İşyerinde güvenli ortam ve sistemleri kurma,
- Kişisel koruyucu alet kullanımı,
- Ekranlı ekipmanlarla çalışma,
- Sağlık ve güvenlik işaretleri,
- Kimyasal, fiziksel ve biyolojik maddelerle ortaya çıkan riskler,
- Temizlik ve düzen,
- Yangın olayı ve yangından korunma,
- Termal konfor şartları,
- Ergonomi,
- Elektrik, tehlikeleri, riskleri ve önlemleri,
- İlk yardım, kurtarma.

ONİKİNCİ BÖLÜM

MADDE 20- İLK YARDIM

Herhangi bir kaza anında;

- İlk önce sakin olunuz, kendinizi yatıştırdıktan sonra düşünüp hareket ediniz.
- Etraftaki başka yaralanmalara karşı alınacak önlem varsa onları alınız.
- Acil durumu hemen bildirin, yaralı yakınlarında sertifikalı ilkyardımcı var mı araştırınız.
- Ortada yaralı var ise yalnız bırakmayınız.
- Kazazedeye yiyecek içecek vermeyiniz.
- Kazazedeyi tehlikeli bölgeden uygun bir şekilde uzaklaştırmaya çalışınız.

7. Kanamalı yaralanmalarda, kanamayı kontrol altına alınız.
8. Yaralıyı ayakları yüksekte başı aşağıda kalacak şekilde yatırınız.
9. Nabız ve solunumu kontrol ediniz.
10. Elektrik şoklarında, enerjiyi kesip yaralıyı dinlenme pozisyonu getiriniz.
11. Solunumu durmuş ise suni solunum uygulayınız.
12. Nabızı durmuşsa kalp masajı yapınız.
13. Yanıklarda, yanan bölgeyi derhal söndürün ve soğutun, yanık bölgelere ıslak steril bez konur, asla un, pudra, merhem gibi cisimleri yanan bölgeye sürmeyiniz.
14. Zehirlenme durumlarında kazazede temiz havaya çıkartılır şuurlu ise kusmasını sağlayıp yardım çağırınız.
15. Şantiye sahalarında ve araçlarda ilkyardım seti muhakkak bulundurulmalı, set içerisindeki malzemelerin son kullanma tarihleri kontrol edilmelidir.

MADDE 21- YANGIN VE PATLAMA

Yanma :Yeterli ısı, yeterli oksijen ve yanıcı maddenin birleşmesiyle meydana gelebilen kimyasal bir olaydır. Yanma olmadan yangın olmaz.

Yanma çeşitleri

- 1.Kendi kendine yanma
- 2.Parlama ve patlama şeklinde yanma
- 3.Hızlı yanma
- 4.Yavaş yanma

Yangın söndürme cihazlarının yerlerini ve kullanımını öğreniniz. Araçlarda ve şantiye sahalarında muhakkak en az bir adet yangın tüpü bulundurunuz. Çalışma esnasında sigara kesinlikle içmeyiniz. Yangın tüplerinin önü kapatılmamalı ve kolay erişilebilir yerlerde olmalıdır. Yangın tüpleri en az haftada bir basınç kontrolü, en az altı ayda bir bakımları ve iki yılda bir içindeki toz değişimi yaptırılmalıdır.

Yangın Türü ve söndürücü Tipi

1. Elektrik yangınlarında karbondioksit söndürme cihazı kullanılır
2. Her tür yangında kuru kimyevi tozlu söndürme cihazı kullanılır
3. Bilgisayar ve laboratuvarlar yangınlarında halokarbonlu söndürme cihazları kullanılır. Kuru Kimyevi Tozlu(KKT) yangın söndürme tüpleri bilgisayar yangınlarında kullanılmaz.
4. Akaryakıt yangınlarında köpüklü söndürme cihazları kullanılır.

ACİL DURUMLARDA ARANACAK NUMARALAR

- YANGIN İHBAR.....110
- İLK YARDIM (ACİL SERVİS) 112
- JANDARMA.....156
- POLİS.....155
- TRAFİK.....154

YANGIN EL KİTABI

YANGIN TIPLERİ

1. A sınıfı Yangınlar (Katı Madde Yangınları)

Yanıcı basit katı maddeler yangınıdır. (Mesela; odun, kömür, kağıt, ot, kumaş vb.) Temel özellikleri kor oluşturmalarıdır. Bu tür yangınların temel söndürme prensibi soğutma, temel söndürme maddesi sudur. Bu yangınlara müdahale daha kolaydır. Yanan yüzeyin söndürücü madde ile kaplanması ve oksijenle ilişkisinin kesilmesi yeterli olabilir. Yangınların bazılarında kalan atık pamuk ve kömürde olduğu gibi içten yanmada olabilir. Bununla birlikte yangının özelliğine göre soğutma etkisi yanında yüzeyi saracak oksitleyici ortamla ilişkiyi kesmek oksijen konsantrasyonunu düşürmek ve zincir reaksiyonlarını kırmak şeklinde etki eden söndürücüler kullanılmaktadır.

2. B sınıfı Yangınlar (Sıvı Madde Yangınları)

Yanıcı sıvı maddeler yangınıdır. (mesela; benzin, benzol, makine yağları, laklar, yağlı boyalar, solvent, katran vb.). Temel özellikleri korsuz, alevli yanmalarıdır. Bu tür yangınların temel söndürme prensibi boğma, temel söndürme maddesi köpük ve BC tipi Kuru Kimyevi Tozdur.

Sıvı yanıcı maddeleri üç sınıfa ayırmak mümkündür. Bunlar:

1- Su ile karışmayan sıvı yanıcılar: Petrol, benzin, yağlar, boyalar vb. Bunların özgül ağırlıkları sudan hafif olduğu için devamlı suyun üstüne çıkarlar ve yanmaları suyun üzerindedir. Bu tür yangınlarda zincirleme reaksiyonların kırılması ve yüzeyin oksitleyici ortamla ilişkisinin kesilmesi yada seyreltme önemlidir.

2- Katran, asfalt, gres gibi ağır yağlar. Bunların yangınlarında soğutma, boğma ve zincir reaksiyonlarının kırılması yönünde etkili söndürücüler kullanılır.

3- Su ile karışabilen sıvı yanıcılar: Alkoller. Bunların sebep olduğu yangınlarda soğutma, boğma, konsantrasyonlarını düşürme, zincir reaksiyonları kırmak için etkili söndürücüler kullanılır. Sıvı yangınlar için en ideal söndürücü köpüktür. Fakat başlangıç ve küçük çaplı yangınlarda CO₂ ve KKT(kuru kimyevi toz) kullanılabilir

3. C sınıfı Yangınlar (Gaz Yangınları)

Yanıcı gaz maddeler yangınıdır. (Ör; Metan, propan, butan, LPG, asetilen, havagazı, doğalgaz ve hidrojen vb.) Temel özellikleri patlamadır. Temel söndürme prensibi boğma, temel söndürme maddesi BC tipi Kuru Kimyevi Tozdur.

4. D sınıfı Yangınlar (Hafif Metal Yangınları)

Yanabilen hafif metaller yangınıdır. (Mesela; alüminyum, magnezyum, titanyum, zirkonyum, lityum, çinko, sodyum, potasyum ve kalsiyum vb.) Temel özellikleri korlu, alevsiz ve yüksek sıcaklıkta yanmalarıdır. Temel söndürme prensibi boğmadır. A,B,C türü söndürücüler faydasızdır. Su kesinlikle kullanılmamalıdır. Özel D tipi söndürme tozları kullanılır. D tozu bulunmadığında kuru kum ile örtülerek söndürülür. D türü yanıcı maddelerin toz hali daha tehlikelidir. Yanıcı metal tozlarının hava ile uygun karışımları tutuşma sıcaklığını yakaladığında güçlü patlamalara yol açabilir. D sınıfı yangınlar için genel bir söndürme maddesi yoktur. Yanıcı metallerin her biri ile ilgili yangını kontrol edebilecek özel söndürücüler vardır ve bunların işaretini taşır. Bu söndürücü maddeler yanan metali örtmeye ve yangını boğmaya yarar.

Yangın Sebepleri

- Dikkatsizlik
- Önemsememek
- Bilgisizlik
- Sabotaj
- Tabiat olayları
- Kazalar sonucu

Yangın Söndürme Teknikleri

Yanmayı meydana getiren unsurlardan en az bir tanesini saf dışı ederek söndürme gerçekleştirilir.

Yangınlar üç şekilde söndürülür.

1) Soğutarak

- a)Su ile
- b)Yanıcı maddeyi dağıtmak suretiyle

2) Hava ile teması keserek

- a)Boğma
- b)Örtme

3) Yanıcı madde ortadan kaldırılarak

Soğutma: Yanıcı maddeden ısı alınarak, sıcaklığını tutuşma derecesinin altına düşürmektir. Mesela yünün tutuşma sıcaklığı 600 derecedir.

Yanmakta olan yün 550 dereceye düşürüldüğünde söner

Boğma: Oksijen konsantrasyonunu yanma için gerekli oranın altına indirmektir.

Örtme: Yanma için gerekli oksijenin yanan bölgeye ulaşmasını engellemektir.

Yakıtı Giderme: Bazı durumlarda, yakıt kaynağını ortadan kaldırarak yangın etkin şekilde söndürülür.

Ya da yanıcı maddenin yüzeyi kaplanarak yanıcı buhar çıkışı engellenir. ABC tozu eriyerek katının gözeneklerini öter ve yanıcı gaz çıkışını engeller. AFFF tipi köpük boğma ve soğutmanın yanı sıra sıvı üzerinde su filmi oluşturarak yanıcı gazların buharlaşmasını engeller.

Zincirleme Reaksiyonu Engelleme: Kuru Kimyevi Tozlar ve Halojenli Hidrokarbonlar gibi bazı söndürme maddeleri yanıcı madde ile ısı üretmeyen reaksiyonlar meydana getirerek, alev üreten kimyasal reaksiyonu keserler, alevlenmeyi durdururlar.

SÖNDÜRME MADDELERİNİN YANGIN TÜRLERİNE GÖRE KULLANIM ŞEMASI

Söndürme Maddesi Yangın Türleri

A B C D 1000 V' a kadar elektrik yangınları

Su X

Köpük X X

ABC Tozlu X X X

BC Tozlu X X X

CO2 X

Halon ve alternatifleri X X X

D Tozu X

İLK YARDIM, YANGINLA MÜCADELE VE KİŞİLERİN TAHLİYESİ, CİDDİ VE YAKIN TEHLİKE

(1) İlk yardım, yangınla mücadele ve kişilerin tahliyesi, ciddi ve yakın tehlike ile ilgili uyulacak hususlar aşağıda belirtilmiştir.

a) İşveren, işyerinin büyüklüğünü, yapılan işin özelliğini ve işyerinde bulunan çalışanların ve diğer kişilerin sayısını dikkate alarak; ilkyardım, yangınla mücadele ve kişilerin tahliyesi için gerekli tedbirleri alır. Özellikle ilkyardım, acil tıbbi müdahale, kurtarma ve yangınla mücadele konularında, işyeri dışındaki kuruluşlarla irtibatı sağlayacak gerekli düzenlemeleri yapar,

b) İşveren, (a) bendinde belirtilen ilkyardım, yangınla mücadele ve tahliye işleri için, işyerinin büyüklüğü ve taşıdığı özel tehlikeleri dikkate alarak, bu konuda eğitilmiş, uygun donanıma sahip yeterli sayıda kişiyi görevlendirir,

c) İşveren; ciddi ve yakın tehlikeye maruz kalan veya kalma riski olan tüm çalışanları, tehlikeler ile bunlara karşı alınmış ve alınacak önlemler hakkında mümkün olan en kısa sürede bilgilendirir. Ciddi, yakın ve önlenemeyen tehlike durumunda, çalışanların işi bırakarak derhal çalışma yerlerinden ayrılmaya güvenli bir yere gidebilmeleri için gerekli talimatı verir ve gerekeni yapar. Ciddi ve yakın tehlike durumunun devam ettiği çalışma şartlarında, zorunlu kalınması halinde, gerekli donanıma sahip ve özel olarak görevlendirilen kişiler hariç, çalışanlardan çalışmaya devam etmelerini istemeyecektir,

ç) Ciddi, yakın ve önlenemeyen tehlike durumunda işyerini veya tehlikeli bölgeyi terk eden çalışanlar bu hareketleri nedeniyle dezavantajlı duruma düşmeyecek ve herhangi bir zarar görmeyecektir,

d) İşveren, çalışanların kendileri veya diğer kişilerin güvenliği için ciddi ve yakın bir tehlike olduğunda ve amirine hemen haber veremedikleri durumlarda, kendi bilgileri doğrultusunda ve mevcut teknik donanımlar ile tehlikenin sonuçlarının engellenmesi için gerekeni yapabilecek durumda olmalarını sağlamak zorundadır.

(2) Çalışanlar, kendi görevlerini yapmakta ihmal veya kusurlu davranışları olmadıkça bu hareketlerinden dolayı dezavantajlı duruma düşürülemezler.

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MADDE 22- ACİL DURUM EYLEM PLANI

Tanımlar

Afet: İnsanlar için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal yaşamı ve insani faaliyetlerini durdurarak veya kesintiye uğratarak toplulukları etkileyen ve etkilenen topluluğun kendi imkan ve kaynaklarını kullanarak üstesinden gelemeyeceği, doğal, teknolojik veya insan kökenli olayların doğurduğu sonuçlardır.

Kriz: Kurumun amaçlarını ve varlığını tehdit eden, risk önleyici önlemlerini yetersiz kılacak nitelikte, ani tepki gerektiren, beklenmedik ve hızlı değişikliklerin söz konusu olduğu planlama ve karar mekanizmalarını olumsuz biçimde etkileyen gerilimli bir durumdur.

Acil durum: Toplumun, çalışanların, müşterilerin önemli bir şekilde yaralanmasına veya ölmesine neden olabilen ya da işletmenin finansal durumunu veya toplumdaki imajını tehdit eden, çevresel veya fiziksel zararlara ve proseslerin veya işin durmasına neden olabilen önceden planlanmamış bir olaydır.

Acil durumlarda yapılacak faaliyetler:

1. Kaza geçirenlerin kurtarılması ve tedavisi,
2. Çalışanların, misafirlerin ve ihtiyaç duyulması halinde yerel halkın kurtarılması,
3. Bina, ekipman ve malzemelere gelecek zararın önlenmesi, hasarın azaltılması,
4. Yayılmanın önlenmesi ve olayın kontrol altına alınması,
5. Olaydan etkilenmiş alanların güvenli hale getirilmesi,

6. Acil durum şartlarına ve olaya neden olabilecek benzer prosesler için ekipman ve kayıtların korunup saklanması,
  7. Yönetime ve kurumda çalışan uzmanlara gerekli bilgilerin (sağlık, emniyet, yangın, güvenlik, risk yönetimi) aktarılması,
  8. Gerekliğinde basın ve yayın organlarının bilgilendirilmesi ile yetkili mercilerin yönlendirilmesidir.
- Acil duruma yol açabilecek olaylar;

1. Yangın,
2. Bombalama, sabotaj, terörist saldırı,
3. Savaş,
4. Deprem,
5. Sel veya su baskını,
6. Fırtına,
7. Patlama,
8. Korozif ya da zehirli gaz ve sıvıların dağılması,
9. Ekipmanların bozulması veya kullanılamaz hale gelmesi,
10. İş kazaları,
11. Zehirli yemekler,
12. Telekomünikasyon hataları.

Yönetimin acil müdahalesini ve olayı kontrol altına alıp sonlandırmak için gerekli kaynakların olaya dahil edilmesini gerektiren durumlar:

1. Ciddi yaralanmalar ve ölümler (iş kazası, büyük salgınlar, kitlesel yemek zehirlenmeleri)
2. Malın/malzemenin uğradığı büyük hasarlar (deprem vb.) ,
3. Saha dışındaki ciddi hasarlar (trafik kazası vb.) ,
4. İşin devamlılığına tehdit oluşturan unsurlar (fırtına, iletişim kopukluğu vb.),
5. Firma güvenliğine yönelik tehditler (Terörist saldırı, sabotaj)
6. Ciddi çevresel hasarlar (patlama, kimyasal sızıntı, yangın, sel vb.)

MADDE 23- TAHLİYE VE KURTARMA ARAÇ VE GEREÇLERİ

Telsiz: Acil hallerde alternatif haberleşme aracı olarak teknik servis, güvenlik ekibi ve kriz masasının kullandığı araçtır. Yangına Dayanıklı Elbise ve Solunum Cihazı: Müdahale ekipleri tarafından korunma amaçlı kullanılan donanımlardır.

El Feneri: Elektrik ve güç kaynakları olmadığı anlarda kullanılmak üzere ışık sağlamak amaçtır.

Battaniye: Acil durumlarda ısınma ve hasta taşıma amaçlı kullanılacaktır.

Düdük: Haberleşme ve ikaz amaçlı kullanılacaktır.

Portatif Sedye: Yaralı taşımak amaçlı kullanılmaktadır.

İlk Yardım Ekibi: İlk yardım ekibi, yangın, parlama, patlama ve kimyasal sızıntı gibi tehlikeler süresince yanarak ya da diğer sebeplerle yaralanan ve dumandan boğulma tehlikesi geçiren kimselere gerekli ilk yardımı yapan, ekip başı yönetiminde yeterli sayıda personelden oluşan ekiptir.

Haberleşme sorumlusu: Acil hallerde ilgili kurumlar ile haberleşmeden sorumlu olan kişidir

Teknik Destek Ekibi : Acil hallerde elektrik şalter ve sigortaları ile doğalgaz ve su vanalarının kapatılmasından sorumlu olan ekiptir.

MADDE 24- ACİL DURUM EYLEM PLANI TALİMATLARI

Yangın durumunda yapılması gerekenler

1. Yangını telefonda CCTV(güvenlik) odasına haber verin,
2. Yangın küçük çaplı ise, kendi can güvenliğinizi tehlikeye atmadan, en yakın yangın söndürücülerle ilk müdahaleyi yapın,
3. Yangın büyükse ve geneli tehdit ediyorsa acil durum ikaz sistemine basın veya basılmasını sağlayın ve 110 nolu telefonda İtfaiye'ye haber verin,
4. Çevrenizde çalışanları ziyaretçi ve misafirleri derhal uyarın ve olay yerinden güvenli bir bölgeye uzaklaştırılmasını sağlayın,
5. Duvar dibinden ilerleyin, bir elinizle duvarı takip edin.
6. Yere çömelerek gidin, duman solumamaya çalışın.
7. Gözlerinizi kırpın, duman girmesini engelleyin.

8. Hızlı olmaya çalışın fakat hiçbir zaman koşmayın.
9. Elektrik yangınlarında kesinlikle su kullanmayın,
10. Yangın noktasına gelen yangın söndürme ekibine olay ile ilgili (yangının nedeni, türü, ilerleme hızı vb. konularda) bilgi verin ve ekip üyesi değilseniz olay yerinden uzaklaşın,
11. Tahliye emri verilmesi durumunda, yangın söndürme ekibinde görevli değilseniz derhal “ACİL TOPLANMA BÖLGESİNE” gidin, (Okulun tören alanı)
12. Kendi can güvenliğinizi tehlikeye atmadan kıymetli dosya, evrak ile parlayıcı, patlayıcı maddeleri uzaklaştırın,
13. “Acil toplanma bölgesi”ne giderken panik yapmayın, telaşa kapılmayın, tahliye için ayrılmış yolları kullanın,
14. Acil durum yönetimince verilecek işe dönün emrine kadar işyerine girmeyin, çalışmayın.

MADDE 25- İLK YARDIM İHTİYACI OLUŞTUĞUNDA YAPILMASI GEREKENLER

1. İlk yardım ihtiyacı oluştuğunda önce kendi can güvenliğinizi garantiye alın, tehlike henüz geçmemişse güvenli bir yere sığınarak tehlikenin geçmesini bekleyin,
2. Tehlike geçtikten sonra kazanın büyüklüğüne bakın:
  - a. Küçük sıyrık vb. kolay tedavi edilebilir yaralanmalarda telefonda CCTV odasına haber verin, CCTV(güvenlik) odasındaki yetkili tarafından yönlendirilen ve olay yerine gelen İŞYERİ ilk yardım ekibine yardımcı olun, İlk yardım eğitimi almış kişiler ilkyardım ekibi gelinceye kadar ilk yardımı yapar
3. Büyük ve önemli kazalarda önce 112 nolu telefonda hızlı acil servise ardından telefonda CCTV odasına haber verin. Bu tür kazalarda öncelik DEVLET HASTANELERİ’ dir. Hastaneye gitmeden önce hastane aranarak kaza hakkında bilgi verilerek müdahale edip edemeyecekleri öğrenilerek hasta sevk edilir. İlk yardım eğitimi almış kişiler ilkyardım ekibi gelinceye kadar ilk yardımı yapar, İlk yardım eğitimi almamışsanız ölüm acil durumu hariç kesinlikle yaralıya müdahale etmeyin. Sertifikasız çalışanların ilkyardım müdahalesi kanuni suç teşkil etmektedir.
4. İlk yardım ekibine ulaşamayan hallerde derhal 112 Hızır Acil Servisine haber verilir,
5. İlk yardımcılara;
  - a. Olay yerinin açık adresi,
  - b. Yaralının veya hastanın durumu,
  - c. Yaralı veya hasta sayısı,
  - d. Olayın gelişimi,
  - e. Kısa ve düzgün ifadelerle net bir şekilde bildirilir,
6. Gerekli ise ilkyardım ekibi veya sağlık görevlilerine yardımcı olunur.

MADDE 26- PATLAMA HALİNDE YAPILMASI GEREKENLER

Kompresör, hava tankı veya kalorifer kazanı gibi basınçlı kaplar personel hatası veya kullanım ömrünün bitmesi vb. sebeplerle patlayabilir. Ayrıca doğalgaz kaçağı veya sabotaj sebebiyle de patlama gerçekleşebilir. Gerekli önlemlerin alınmış olmasına rağmen patlama gerçekleşirse;

1. Derhal telefonda CCTV odasına haber verin,
2. CCTV (güvenlik) odası görevlilerine;
  - a. Şayet tespit edebildiyeniz patlamanın olduğu yerin açık adresi,
  - b. Patlamanın kaynağı,
  - c. Olayın sebebi ve gelişimi, yaralanan olup olmadığı,
  - d. Hakkında kısa ve düzgün ifadelerle net bir şekilde bilgi verin,
3. Tehlike geneli ilgilendiriyorsa acil durum ikaz butonuna basın,
4. Ofisi terk etmeyin yapılacak anonsu bekleyin.
5. Acil durum yönetimince tahliye emri verilmişse “ACİL TOPLANMA BÖLGESİ”ne gidin,
6. Kendi can güvenliğinizi tehlikeye atmadan kıymetli dosya ve evrakları uzaklaştırın,
7. “Acil Toplanma Bölgesi”ne giderken panik yapmayın, telaşa kapılmayın, tahliye için ayrılmış yolları kullanın,
8. Cam parçalarından uzak durmaya çalışın.
9. Otoparka inmeyin, giriş – çıkışlar kapatılacaktır.
10. Acil durum yönetimince verilecek işe dönün emrine kadar ofisinize girmeyin.

MADDE 27- DEPREM DURUMUNDA YAPILMASI GEREKENLER

Deprem Anında Yapılması Gerekenler

1. Deprem olduğunu anladığınızda bina içerisinde bulunuyorsanız ve çıkışa çok yakın bir noktada iseniz dışarı çıkarak ACİL TOPLANMA BÖLGESİ’ ne gidin,

2. Dışarı çıkamıyorsanız, sallantı tamamlanıncaya kadar;
  - a. Büroda çalışıyorsanız başınızı koruyarak çelik dolapların önüne veya masanın yanına cenin pozisyonunda çömelin,
  - b. Bina içinde iseniz kolon altına yaklaşın,
  - c. Yemekhanede bulunuyorsanız yemek masalarının yanına çömelin.
  - d. Çömelme işlemini kollarınızı başınızın üzerine koyup, cenin vaziyeti şeklinde yapın,
  - e. Bulduğunuz noktanın malzeme düşme tehlikesi uzak yerlerden olmasına dikkat edin,
3. Bina dışında iseniz binalardan ve elektrik direklerinden uzak durun;
4. Üst katların pencere veya balkonlardan atlamayın,
5. Araba içerisindeyseniz arabayı açıklık bir alana sürün ve orada kalın. Köprülerden, alt geçitlerden ve elektrik direklerinden uzak durun.
6. Deprem sırasında mümkünse,
  - a. Tehlike yaratmayacak şekilde makineleri durdurun,
  - b. Basınçlı gazlara ait tüplerin vanalarını kapatın,
  - c. Ocak, soba vb. söndürün,
  - d. Elektrikli el aletlerini kapatın, fişini prizden çıkarın,
  - e. Enerji sistemlerini kapatın,
7. Depremin bitmesini beklemeden herhangi bir müdahale yapmayın,
8. Depremden Sonra Yapılması Gerekenler
9. Sallantı bitiminde kaçış yollarını kullanarak panik yapmadan ACİL TOPLANMA
10. İşyerinizde bulunanlardan mahsur kalanlar varsa bunların yerlerini kurtarma ekibine bildirin,
11. Durumu telefonda iş sağlığı ve güvenliği koordinasyon birimine ve acil durum ekiplerine bildirip yardım isteyin,(telefon numaraları panolarda yazılı olacaktır)
12. Eğer yaralı varsa ilk yardım talimatına uygun şekilde hareket edin, tıbbi müdahale gerekiyorsa çevredeki hastaneleri arayıp doluluk oranı hakkında bilgi alın, yaralıyı müsait olan ve hasar görmemiş en yakın hastaneye götürün,
13. Eğer yangın varsa yangın talimatına uygun şekilde hareket edin,
14. Yanıcı-parlayıcı madde ve gaz kaçağı olup olmadığını kontrol edin, (Eğer deprem gece olduysa bu tür kaçaklar el feneri ile kontrol edilmeli, kibrit, çakmak ve açık alev gibi maddeler kullanılmamalıdır.)
15. Herhangi bir hasar yoksa Acil Durum Koordinatörünüzü vereceği talimat doğrultusunda çalışma alanınıza dönün,
16. Dökülmüş ve etrafa saçılmış maddelerin temizliğini yapın, kırık cam temizliği yaparken elinizi kestirmemek için süpürge ve faraş kullanın.

MADDE 28- SEL-SU BASKINI HALİNDE YAPILMASI GEREKENLER

1. Önce kendi can güvenliğinizi garantiye alın,
2. Derhal telefonda CCTV odasına haber verin
3. Su teması sebebi ile elektrik çarpması tehlikesine karşı elektrik panosundan enerjiyi kesin,
4. Şayet su miktarı tesislere büyük zarar verebilecek miktarda ise önce alarm butonuna basıp tüm personel ve yetkilileri tehlikeden haberdar edin,
5. Merdivenleri kullanarak işyerinin üst katlarına kaçın, sonra 110 nolu telefonda İtfaiye'ye haber verin,
6. Acil durum yöneticisi tarafından talep edilirse, suların işyerine girmesini önlemek için acil durum ekiplerince yapılacak suya yol verici kanallar açmak veya suyun önüne kum torbası, toprak vb. engeller yığarak set çekmek şeklindeki yardım çalışmalarına katılın,
7. Kendi güvenliğinizi tehlikeye atmadan önemli evrak ve malzemeleri kurtarın.

MADDE 29- SABOTAJ HALİNDE YAPILMASI GEREKENLER

1. Kötü niyetli kişiler tarafından tesislere ve çalışanlara zarar vermek amacı ile kritik noktalara bomba atarak veya başka bir şekilde patlamaya sebep olarak yada yemeklere zehirleyici madde konularak sabotaj yapılabilir.
2. İç ve dış sabotaja karşı dikkatli olun, şüpheli davranan kişileri paniğe yol açmadan soğukkanlı davranarak derhal telefonda CCTV odasına haber verin,
3. Saldırı halinde önce telefon ile CCTV odasına sonra 155 nolu telefonda polise haber verin,
4. Saldırıdan sonra oluşan tehlike büyükse ve işyerinin tamamını tehdit ediyorsa alarm düğmesine basarak tüm personel ve yetkilileri tehlikeden haberdar edin,
5. Önce kendi can güvenliğinizi düşünün ve güvenli bir yerde saklanın,

6. Eğer saldırgan silahlı ise veya üzerinde bomba olduğunu söylüyorsa yada bundan şüpheleniyorsanız kesinlikle müdahale etmeyin, polisın gelmesini bekleyin, bu sırada saldırganın nereye gittiğini gizlice takip etmeye çalışın, araçlı ise aracın plakası alın, bu bilgileri polise bildirin,
7. Eğer saldırgan silahsız ise nereye gittiğini takip edip yerini güvenlik görevlilerine bildirin,
8. Saldırı bittikten sonra;
  - a. Yaralı varsa ilk yardım talimatına uygun şekilde hareket edin, tıbbi müdahale gerekiyorsa çevredeki hastaneleri arayıp doluluk oranı hakkında bilgi alın, yaralıyı müsait olan en yakın hastaneye götürün,
  - b. Yangın varsa yangın talimatına uygun şekilde hareket edin,
9. Yemek zehirlenmesi halinde önce etkilenen kişileri en yakın sağlık kuruluşuna sevk edin, 112 Hızır Acil Servise telefon edin ve durum hakkında bilgi verin.

MADDE 30- SAVAŞ HALİNDE YAPILMASI GEREKENLER

Savaş, ülkenin tamamının acil durum önlemi almasını gerektirecek bir olaydır. Savaş durumunda işyerinin faaliyetlerinin devamı yerel idareler ve kurum üst yönetimin alacağı kararlara bağlıdır. Zira kurumumuz savaş esnasında, proseslerimizin özelliklerine bağlı olarak görevler verilebilir. Savaş durumunda oluşabilecek tehlikelerin en önemlileri aşağıdaki gibidir;

1. Bombardıman,
2. Kimyasal serpinti,
3. Radyoaktif serpinti,

Tehlike anında, bu tehlikeleri ifade eden sirenler sivil savunma müdürlüklerince tespit edilmiştir.

Okulumuzda bulunan bu sirenler tehlikenin özelliğine uygun olarak çalınarak

vatandaşlara haber verilir. İşyerinin muhtelif yerlerinde de tabelalar şeklinde asılı bulunan bu işaretleri öğreniniz.

Sarı İkaz: Üç dakika süren düz siren sesi. Saldırı ihtimali var demektir.

Evde iseniz : Gaz, elektrik ve su vanalarını kapatıp, yanan ocak, tüp, soba vb varsa söndürünüz. Kapı ve pencereleri kapatıp perdeleri çekiniz ve hemen sığınma yerlerine gerekli malzemeleri alarak gidiniz. Açıkta iseniz: hemen saklanabilmek için en yakın sığınma yerlerine, genel sığınaklara veya bodrum gibi sığınmaya elverişli yerlere gidiniz.

Okulda iseniz: Hemen çalıştığınız makineyi, elektrik şalteri ve doğalgaz vanalarını kapatıp

saklanabilmek için en yakın sığınma yerlerine, genel sığınaklara veya bodrum gibi sığınmaya elverişli yerlere gidiniz.

Kırmızı ikaz : Üç dakika boyunca alçalıp yükselen siren sesi. Saldırı tehlikesi var demektir.

Evde iseniz : Sarı ikazdaki önlemleri alınız.

Açıkta iseniz : En yakın sığınma yerlerine, köprü altı, çukur vb yerlere saklanarak vücudunuzun açık yerlerini örterek tehlikenin geçmesini bekleyiniz.

Okulda iseniz: Hemen çalıştığınız makineyi, elektrik şalteri ve doğalgaz vanalarını kapatıp

saklanabilmek için en yakın sığınma yerlerine, genel sığınaklara veya bodrum gibi sığınmaya elverişli yerlere gidiniz.

Siyah İkaz: Kesik kesik siren sesi ile veya radyo-tv. yayınıyla duyurulur.

Radyoaktif serpinti veya kimyasal saldırı tehlikesi var demektir.

Evde iseniz: Kırmızı ve sarı alarmdaki gibi tedbirleri alıp sığınak türü yerlere girerek kendiniz koruyunuz.

Kimyasal saldırılar için maske bulundurulması faydalıdır.

Açıkta iseniz: En yakın sığınma yerlerine gidiniz ve vücudunuzun açıkta kalan yerlerini örtünüz.

Okulda iseniz: Hemen çalıştığınız makineyi, elektrik şalteri ve doğalgaz vanalarını kapatıp

saklanabilmek için en yakın sığınma yerlerine, genel sığınaklara veya bodrum gibi sığınmaya elverişli yerlere gidiniz.

Beyaz ikaz : Tehlike geçti demektir. Radyo, televizyon, megafon vb.

yollarla haber verilir. Bu işareti aldıktan sonra sığınma yerlerinden çıkabilirsiniz.

MADDE 31- ACİL DURUM EKİPLERİNİN GÖREVLERİ

MADDE 31-1- YANGIN SÖNDÜRME VE KURTARMA EKİP ŞEFİNİN GÖREVLERİ

1. İşyerinde alınmış yangın tedbirlerini sürekli kontrol altında tutar.
2. Yangın söndürme ve yangından korunma araç-gereç ve cihazlarının tespitini yapar, bunların eksiksiz ve faal durumda olmalarını, bakım, kontrol ve korunmasını sağlar.

3. Tespit edilen aksaklıkları, acil durum yöneticisi ve işveren/işveren vekilini bildirerek bunların giderilmesini sağlar ve takibini yapar.
4. Yangın anında ekip personelini acilen göreve sevk ederek söndürme, kurtarma, koruma ve ilkyardım çalışmalarını yönetir.
5. Personeli acil çıkış kapılarına yönlendirir ve panik yapmadan dışarıya çıkışlarını organize eder. Tek bir kapıda yığılma olmaması için gerekirse diğer çıkış kapılarının güvenli olup olmadığına bakarak personeli diğer kapılara yönlendirir.
6. Dışarı çıkan personelin Toplanma Bölgesinde toplanmasını sağlar.
7. Personelin yoklamasını yaparak Acil durum Koordinatörüne rapor verir.
8. Yangın yerinin alt, üst ve yanlarındaki kısımlarda gereken tedbirleri aldırır, yangını söndürmeye veya genişlemesini önlemeye çalışır.
9. Gerekli hallerde elektriğin kesilmesini, kazanlar ve yakıt besleme sistemlerinin devre dışı bırakılmasını, yanıcı-parlayıcı kimyasalların güvenli alana uzaklaştırılmasını sağlar.
10. Görevli personelin yangın tedbirleri konusunda yıllık eğitim ve tatbikatlarının yaptırılmasını sağlar. Ek-II Yangın El Kitabı ve Ek-III'te verilen bilgilerin ekip üyeleri ve işyerinde çalışan çalışanlara duyurulmasını sağlar. İtfaiye ve sivil savunma ile işbirliği yaparak bilgi alışverişinde bulunur.

MADDE 31-2- YANGIN SÖNDÜRME EKİP ÜYELERİNİN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

1. Herhangi bir yangın ve kurtarma olayında paniğe kapılmamalı ve kendisi ile başka bir kişiyi tehlikeye atmadan söndürme ve kurtarma çalışmalarını yapmalıdır.
2. Sorumlu bulunduğu alan ve bölümlerde çıkacak yangına derhal müdahale etmeli, yangını söndürmeli ve yayılmasına mani olmalıdır. Bu çalışmada yangın yerine en yakın olan ekip üyesi mevcut yangın söndürücüyü alıp rüzgarı arkasına alarak;
  - i. Cihazın mührünü kopartmalı,
  - ii. Cihazın pimini çekmeli,
  - iii. Cihazın hortum ucundan çıkan kimyasal maddeyi alevin ön ve alt kısmına doğru tutarak alevin arkasına doğru söndürerek ilerlemeli,
  - iv. Elektrikli cihaz, kablo, pano, jeneratör vb. elektrik yangınlarında kesinlikle su kullanmamalı, kuru toz tipi yangın söndürücü kullanmalı,
3. Yangın esnasında ve sonrasında yangın ve kurtarma ekip şefinin vereceği emirler yerine getirilmelidir,
4. İşyerinde periyodik olarak düzenlenen yangın eğitimlerine ve yangın tatbikatlarına katılmalıdır.
5. İşyerinde alınmış yangın tedbirlerini sürekli kontrol altında tutmalıdır. Tespit ettiği aksaklıkları yangın söndürme ve kurtarma ekip şefi bildirilmelidir.
6. İşyerinde olağan durumlarda yangın kaçış yollarını denetleyerek sürekli kullanılabilir durumda olmasını sağlamalıdır.
7. Olay yerine gelen İtfaiye ve diğer müdahale-kurtarma ekiplerine yardımcı olur, itfaiye ekibi ile koordineli çalışarak itfaiyenin yangını söndürmesine yardım eder.

MADDE 31-3- KURTARMA EKİP ÜYELERİNİN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

1. İşyerinde olağan durumlarda yangın kaçış yollarını denetleyerek sürekli kullanılabilir durumda olmasını sağlar.
2. Acil hallerde işyerinde bulunan kişilerin tahliyesine yardımcı olur.
3. Olaydan etkilenmiş ve kurtarılan kişileri ilkyardım ekibine teslim eder.
4. Öncelikle kurtarılması gereken kıymetli dosya, belge, bilgisayar vb. kurtarır ve ekip şefine teslim eder.
5. Kurtarma işlemi sırasında kesinlikle kendisini tehlikeye atmaz.
6. Kurtarma ile ilgili eğitim ve tatbikatlara katılır.
7. Yangının yayılabileceği yerlerde çalışan personel ve malzemenin tahliyesine yardım eder
8. Yangın esnasında ve sonrasında ekip şefinin vereceği emirleri yerine getirir.

MADDE 31-4- İLKYARDIM EKİP ŞEFİNİN GÖREVLERİ

1. İşyerinde alınmış ilkyardım tedbirlerini sürekli kontrol altında tutar.
2. İşyerinde ilkyardım amacıyla bulunan sedyeler, ilaç, sargı malzemeleri vb. araç-gereç ve cihazlarının tespitini yapar, eksikliklerin tamamlanmasını sağlar.

3. Tespit edilen aksaklıkları, acil durum yöneticisi ve işveren veya işveren vekiline bildirerek bunların giderilmesini sağlar ve takibini yapar.
4. Acil hallerde ekipte görevli personelin koordinasyonunu ve görevlerini yapmasını sağlar.
5. İşyerinde meydana gelen yangın, patlama, iş kazası vb. durumlarda yangın ve kurtarma ekip şefi ile birlikte çalışır.
6. Kişilerin yaralanması ile sonuçlanan olaylarda personeli göreve acilen sevk ederek ilkyardım çalışmalarını yönetir.
7. Olay yerine gelen acil servis görevlilerine yardımcı olur.
8. Görevli personelin ilkyardım tedbirleri konusunda yıllık eğitim ve işyeri tatbikatlarının yaptırılmasını ve katılımları sağlar.

MADDE31-5- İLKYARDIM EKİP ÜYELERİNİN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

1. Ekip şefinin vereceği talimatları yerine getirir.
2. Tahliye gerektiren durumlarda toplanma bölgesinde birim amirleri ile birlikte çalışanların ve öğrencilerin isim listesine göre sayımını yapar.
3. Gerekliğinde işyerinde çalışanların tahliyesine yardımcı olur.
4. Yaralı ve hastaların isim ve durumlarını tespit ederek, tıbbi ilkyardım gelene veya sağlık kurumuna götürülünceye kadar gereken ilk yardımı yapar.
5. İlkyardım malzemelerini acil toplanma alanına getirerek gerekli müdahaleyi yapar. Durumu ağır olanları tespit eder, ambulans çağırıp hastaneye gönderilmesini sağlar. Ambulansın gelmediği durumlarda işyerinden temin edilen bir araçla yaralıya refakat ederek en yakın hastaneye sevkini sağlar.
1. İşyerinde yapılan eğitim çalışmalarına katılır.
2. İşyerinde alınmış ilkyardım tedbirlerini sürekli kontrol altında tutar, tespit ettiği aksaklıkları ilkyardım şefine bildirir.

MADDE 31-6- HABERLEŞME PERSONELİNİN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

1. Acil durumlarda "Haberleşme Şeması"na uygun olarak dış ve iç haberleşmeyi sağlar.
2. İlgili yerlere ait acil durum telefonlarının listesini bulundurur.
3. Acil Durum Koordinatörünün talimatlarını uygular.

ACİL TOPLANMA BÖLGESİ:

OKULUN TÖREN ALANIDIR

ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM

MADDE 32- ÇALIŞANLARIN GENEL GÖREV VE SORUMLULUKLARI

Çalışana yüklenen görev ve sorumluluklar aşağıda belirtilmiştir.

1. İşini özenle yapma borcu,
2. Tedbirlere riayet etmek, eğitimlere katılmak, kuralları öğrenmek ve bu kurallara uymak borcu
3. İşverenin talimatlarına uyma borcu,
4. İşçi sağlığı ve iş güvenliği hakkındaki usul ve şartlara uyma borcu,
5. Sadakat borcu,
6. Olumsuzlukları bildirme borcu,
7. Rekabet etmeme borcu,
8. İşyerinde düzenlenecek olan iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerine katılmak ,
9. Bu konudaki talimat ve prosedürlere uymakla yükümlüdürler.
10. Çalışanlar, davranış ve kusurlarından dolayı, kendilerinin ve diğer kişilerin sağlık ve güvenliğinin olumsuz etkilenmemesi için azami dikkati gösterirler ve görevlerini, işveren tarafından kendilerine verilen eğitim ve talimatlar doğrultusunda yapmakla yükümlüdürler.
11. Kendilerinin ve kendi işlem ve ihmallerinden etkilenecek başkalarının güvenliklerine özen göstermek,
12. Kendilerinin ve diğerlerinin sağlık ve güvenlikleri için verilmiş talimatlara, sağlık ve güvenlik alanındaki işlem ve usullere uymak,
13. Güvenlik araçlarını ve koruyucu donanımı doğru bir şekilde kullanmak, (bunları kullanılmaz hale getirmemek)
14. Bir tehlikenin ortaya çıktığını ve bunu kendilerinin tek başına önlemelerinin mümkün olmadığını düşündükleri durumlarda hemen amirlerine haber vermek,
15. Kaza ve yaralanma olması durumunda bunu bildirmek,
16. Sağlık ve güvenlik açısından kaygı verici durumlar görüldüğünde işveren veya yetkili organ tarafından inceleme ve araştırma yapılmasını talep etme ve bunları yaptırma,

17. Sağlık ve güvenliklerini tehdit edici durumları bilme ve bu konuda bilgilendirilme,
18. Sağlık ve güvenlik temsilcisini seçme
19. Makine, cihaz, araç, gereç, tehlikeli madde, taşıma ekipmanı ve diğer üretim araçlarını doğru şekilde kullanmak zorundadırlar,
20. Kendilerine sağlanan kişisel koruyucu donanımı doğru kullanmak ve kullanımdan sonra muhafaza edildiği yere geri koymak zorundadırlar.
21. İşyerindeki makine, cihaz, araç, gereç, tesis ve binalardaki güvenlik donanımlarını kurallara uygun olarak kullanmak ve bunları keyfi olarak çıkarmamak ve değiştirmemekle yükümlüdürler.
22. Çalışanlar ve temsilcileri, sağlıklı bir çalışma ortamının oluşması için bu konuda hazırlanan talimat ve prosedürlere uymak, işyeri sağlık biriminin çalışmalarına destek sağlamak, sağlık muayeneleri, bilgilendirme ve eğitim programlarına katılmak ve gerektiğinde işbirliği yapmakla yükümlüdürler
23. İşyerinde sağlık ve güvenlik için ciddi ve ani bir tehlike olduğu kanaatine vardıkları herhangi bir durumla karşılaştıklarında veya koruma tedbirlerinde bir aksaklık ve eksiklik gördüklerinde, işverene veya sağlık ve güvenlik çalışan temsilcisine derhal haber vermelidir.
24. Çalışanın haklı bir nedeni olmaksızın gerekli eğitimlere katılmamakta ısrar etmesi İş Kanunu'nun 25/II-(h) ve (ı) bentleri uyarınca bir haklı fesih nedeni oluşturur.
25. Çalışanlar, sağlık ve güvenliğin korunması ve geliştirilmesi amacıyla iş sağlığı ve güvenliği koordinasyon kurullarınca konulan kurallar, yasaklar ile alınan karar ve tedbirlere uymak zorundadırlar.
26. Öğretmenler /çalışanlar, işyerinde sağlık ve güvenlik tedbirlerinin belirlenmesi, uygulanması ve alınan tedbirlere uyulması hususunda iş sağlığı ve güvenliği kurullarıyla işbirliği yaparlar.
27. Çalışanlar, uygulamada karşılaştıkları güçlükler hakkında kurula bilgi verirler.

ÇALIŞANLARIN VE ÖĞRENCİLERİN GÖREVLERİ

- 1- Çalışanlar; kitapçıkta bildirilen konuların ve görevlerin dışında işverenin ayrıca bildirdiği ve bildireceği iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uymalıdır,
  - a- İşveren tarafından verilmiş olan iş araç ve gereçlerinin işletilme ve kullanılma süresince, çalışanlar tarafından iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uyulması zorunludur,
  - b- İş sağlığı ve güvenliği yönünden yetersiz, tehlike arz eden acil durumlarda ilk amirlerine ve/veya İş Sağlığı ve Güvenliği Kısım Yöneticiliği'ne bildirim gerekir.
  - c- İdari veya iş güvenliği yönünden tespit edilmiş olan iş araç ve gereçleri ile makinelerin yerleri ve iş güvenliği kuralları, işveren veya vekillerinin izni olmadan değiştirilemez. Değişiklik, ayrıca yapan veya yaptıran sorumluluk yükler.
  - d- İş Sağlığı ve Güvenliği konusunda yetkili olmayan kimselerin herhangi bir durumda ve konuda müdahalede bulunmaları kesinlikle yasaktır.
- 2- Çalışanlar ; “İş Sağlığı ve Güvenliği İç Yönetmeliği” dışında bazı çalışmaların kurallarının düzenlenmesi için ayrı ayrı hazırlanan iş güvenliği kaidelerine de uymak zorundadırlar.
- 3- Zemin ve geçitler malzemeye dolu ve kapalı olmayacaklardır. Böylece normal olarak hareket alanı serbest bırakılacaktır. Teknik yönden geçerli olan konular ve durumlar dışında, geçitler muhakkak vasıtaların veya çalışanların iş güvenliği ve acil durumlarda çıkış olarak kullanılması yönünden muhtaç oldukları iş güvenliği kuralları içinde açık bulundurulacaktır. Aksi durumlarda ise; gerekli işaretler konulacak, böylece uyarma görevi yapılacaktır.
- 4- İşletme dahilinde muhtelif yangın tehlikeleri için yapılmış ikaz ve uyarılara uymak gerekir. Yanıcı ve parlayıcı maddelerin bulunduğu yerlere açık ateş ve alevle yaklaşmak, kıvılcım çıkartan araç ve gereç kullanmak ve Sigara içmek yasaktır.
- 5- Yangın çıktığı takdirde öncelikle İtfaiye' ye haber verilmeli ve hemen su ile söndürme çalışmasına başlamamalı yanan malzemenin niteliği ve yanan şeyin cinsine göre söndürme faaliyetine girilmelidir. Sıvı yanıcı maddelerin üstüne ve kıymetli makinelerin üstüne derhal su sıkılmalıdır. Ayrıca yanıcı gaz veya sıvı gaz alanlarında vuku bulacak yangınlarda derhal su ile söndürme ameliyesi yapılamaz. Ayrıca, yangın yüksek gerilimli cereyanla çalışan makine ve aparatlarda meydana gelmişse, su ile söndürmeye çalışmak yasaktır.
- 6- İş gerekçesi durumları haricinde makinelerin iş emniyeti yönünden kısım veya genel olarak, yer değiştirmeleri yasaklanmıştır. İş gerekçesi mevzuu bahis olduğu takdirde makinelerin yer değiştirmeleri azami iş sağlığı ve güvenliği durumları göz önünde tutularak ve en az tehlike arz eden durumları gerçekleştirildikten sonra yapmak gerekir.

- 7- Makinenin çalışan ve hareket halinde bulunan organlarını ve kısımlarını temizlemek, yağlamak yasaktır. Teknik yönden temizlenmesi elzem olan organlar ve kısımlar bile, makine durdurulduktan sonra temizlenmeli ve yağlamalıdır. Ayrıca ideal ölçüler içinde hazırlanmış yardımcı malzeme veya aparatlar ile öngörülen temizlik veya yağlama işlemi yapılmalıdır.
- 8- Hareket halindeki makinelerde ayarlama ve tamir yapmak yasaktır. Makinenin çalışması esnasında yapılması icap eden tamir veya ayarlama mevzuu bahis olduğu takdirde işveren veya vekilleri tarafından gerekli tedbirler alınacak ve çalışanların herhangi bir müessif olayın karşısında kalmaları önlenmiş olacaktır.
- 9- Matkap ile delinmesi icap eden parçalar, zorlama neticesinde eksenleri etrafında daire çizebileceklerinden delinme işlemi başlamadan evvel muhakkak matkap tahtası üzerinde sabitleştirilmelidir. Veya delinecek parça zorlama neticesinde eksen etrafında daire çizmeyecek duruma getirilmelidir.
- 10- Yüklerin sapanla taşınmaları esnasında her şeyden evvel düşmemelerinin gerektiği ve normalden yukarı bir yüksekliğe çıkartılmaması icap ettiği ve ideal şartlar altında işin yapılması gerektiği unutulmamalıdır.
- 11- Yüklerin kaldırılmaları esnasında manevralarda ve kaldırılan yüklerin nakil esnasında yük, çalışan çalışanların üzerinden geçirilmemelidir. Muhtemelen yükün yere düşmesi halinde tehlike arz etmeyecek ve herhangi bir kaza olmayacak hallerde yük nakledilmelidir.
- 12- Hareket halinde olan vasıtaların bağlanmaları ve ayrılmaları yasaktır. Daha önceden yapılan incelemelerde, birbirlerine mekanik olarak bağlanan veya yine birbirlerinden mekanik olarak ayrılabilen vasıtalar iş emniyeti yönünden her hangi bir tehlike arz etmiyorlarsa işlem gerekli emniyet tedbirleri alındıktan sonra yapılabilir.
- 13- Mesai saatinin bitiminde, vasıta ve motorların durdurulmaları, evvela şalterleri kapayarak veya anahtar ile elektrik kabinini kilitleyerek yapılmalı ve kontrol edilmelidir.
- 14- Emniyet ve tertibat alınmadan, sigortalar boşaltılmadan elektrik hatlarının üstünde çalışmak yasaktır. İdeal emniyet tertibatı alınmadan elektrik akımı devreden kesilmeden, ayrıca karanlık yerlerde sigortalar çıkartılmadan çalışmak düşünülmemelidir.
- 15- Yüksek gerilimli elektrik nakledicilerine, aparatlara ve elektrikle çalışan makinelere en fazla 5 m. yaklaşılabilir. Bu ölçünün dışında bir ölçüde yaklaşmak yasaktır,
- 16- Yüksek gerilimli elektrik nakledicilerinde (Trafo merkezi) çalışanlar daha evvelden tespit edilen mesafelerden daha fazla ileri gidemezler.
- 17- Çalışanlar yaptıkları işin özelliği gereği olarak, işyerinde iş elbisesi giyecekler.
- 18- Çalışanlar, olağanüstü durum haricinde herhangi bir iş kazasını işveren veya işveren vekiline, İş Sağlığı ve Güvenliği Kısım Yöneticiliği'ne derhal haber vermeye mecburdurlar. İş kazasının küçüklüğü veya büyüklüğü bu durumda söz konusu olamaz. Bu durumda derhal alınması gereken tedbirler karşılaştırılır ve tatbik olunur.
- 19- Çalışanlar İşveren tarafından temin edilmiş olan iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili malzeme ve diğer koruma araçlarını muntazam şekilde kullanmakla yükümlüdürler,
- 20- Çalışanlar ne olursa olsun, işyerinde şaka yapamazlar. Ayrıca iş arkadaşlarını küçük düşürücü hareketlerde bulunamazlar.
- 21- Çalışanlar işleri esnasında işlerine azami dikkati göstermeye mecburdurlar.
- 22- Yetkili amirin rızası alınmadıkça, makine takım ve aparatları kullanmak veya karıştırmak yasaktır.
- 23- Amirlerince görevlendirilmedikçe, kendi esas işi ve sorumluluğu altında olmayan işlere karışmak veya işi yapmak yasaktır.
- 24- Belirli yerlerde asılmış veya konulmuş olan "Sigara İçilmez" levhaları mahallinde sigara içmek, ayrıca patlayıcı ve yanıcı malzemenin bulunduğu yerlerde ateş yakmak yasaktır. Yanıcı ve patlayıcı madde olan benzin, alkol ve diğer sıvı maddeler okul binaları dışında açık bir yerde bulunsalar dahi sigara içmek ve ateşle yaklaşmak yasaktır.
- 25- Kâğıt sepetlerine sigara izmariti ve yanan kibrit çöplerini atmak yasaktır. Ayrıca lavabo, dolap ve pencereden aşağıya sigara izmariti, kibrit çöpü atmak yasaktır.
- 26- İçecek şişeleri, kağıtlar, plastik bardaklar boşaldıktan sonra çöplere atılmalıdır. Zeminden yüksek alanlara düşme ve yaralanma riski yaratacağı için konulmamalıdır.
- 27- Yüksek dolapların veya yüksek malzemenin üzerine tırmanmak yasaktır. Yüksek bir yerin üzerine çıkmak icap ediyorsa en ideal vasıtaya başvurmak lazımdır. (Merdiven, iki ayaklı merdiven vs...)
- 28- Çalışma yerinde iş kazası vuku bulduğu takdirde, kaza esnasında orada bulunup kazayı görenlerin şahadetleri ile kazaya uğrayan derhal amirine başvurarak iş kazası raporunun tutulmasını sağlar.

- 29- İş kazası vuku bulduktan sonra, derhal sağlık merkezine gidilerek ilk tedavi yaptırılır. Çalışanın ilk amiri tarafından İş Kazası Bildirim formu hazırlanır ve İş Sağlığı ve Güvenliği Birimine gönderilir.
- 30- Bütün çalışanlar belirlenmiş olan dahili yön akışına uymaya mecburdurlar. Bilhassa gerekli işaretler ile işaretlenmiş veya yasaklanmış yerlerden geçmek, durmak, koşmak, bağırarak yasaktır.
- 31- Teneffüs saatlerinde sınıflardan çıkarken , merdivenlerden inip çıkarken koşmak yasaktır.
- 32- Okul bahçesinde binaya yakın yerlerden yürümek , araç ve gereçlerin altından geçmek yasaktır.
- 33- Kapısında “İŞİ OLMAYAN GİREMEZ” yazısı bulunan veya idarece girilmesi yasaklanmış veya tahdit edilmiş yerlere girmek yasaktır.
- 34- Okul bahçesine giren hareket halindeki araçlara hareket halindeyken binmek veya inmek, ayrıca vasıtanın içine girmeyerek asılı olarak gitmek yasaktır.
- 35- Taşıtlar, yalnızca araç kullanma yetkisine sahip personel tarafından ve kendilerine yapılan ikaz ve uyarılar dahilinde tespit edilen süratle verimli bir şekilde kullanılırlar.
- 36- Çalışma süresi dışında yetkililerin izni olmadan görevlilerden başkası iş yerinde bulunamaz.
- 37- Çalışanlar kendi çalışma yerlerini düzenli ve temiz tutmaya mecburdurlar.
- 38- Takımlar ve aparatlar düzenli şekilde ve tertipli olarak yerlerine konmalıdır.
- 39- Malzeme, cinsine ve duruş şekline göre kendine ayrılmış olan kısım veya bölmelere konulmalı ve diğerleri ile karışmasına sebebiyet vermemelidir. Ayrıca yerine konan malzemeye gerekli bütün alaka gösterilmelidir. (Yüksekten atmama veya yanlış yere koymama gibi)
- 40- İş gereğesi nedeniyle yağlanmış veya yağ akıtan bir malzeme mevcutsa, yağın zemine akmamasını sağlamak gerekir. Şayet yine de dökülmüş ise, derhal yağlanan yer temizlenmelidir.
- 41- Zımba, nokta, keski gibi el aletlerinin darbe nedeniyle baş kısımları deforme olmuş/şişmiş ise düzeltilmeden ve Koruyucu Gözlük takmadan kullanılamaz.
- 42- Kesici makinelerde çalışanlar iş devirlerinin tayin ve tespit etmiş olduğu süre içerisinde gerekli işlerin, bitiminden sorumludur.
- 43- Makinede talaş alma esnasında meydana gelecek olan talaşlar el ile toplanamaz. Ancak bu iş için gerekli olan alet ile toplanıp, alınır.
- 44- Aparatların üstünde bulunan elektrik merkezlerini açmak veya bunları herhangi bir şeyden dolayı karıştırmak, tamir etmeye çalışmak yasaktır. Bu durumlarda ilk amirine durumu bildirmek çalışanın başlıca görevidir.
- 45- Elektrik hatlarına dokunmak, geçen kabloları kurcalamak veya sivri uçlu şeyler ile üstüne bastırmak, kablosu eskimiş veya yırtılmış yerleri tutmak yasaktır.
- 46- İş bittikten sonra veya herhangi bir sebepten dolayı çalışan makine terk ediliyorsa, Makine muhakkak durdurulmalı ve elektrik akımı kapatılmalıdır.
- 47- Herhangi bir yük el ile kaldırılacaksa bütün güç bacak kısımlarına yüklenmeli ellere ve bilhassa bileklere fazla bir yük binmesi önlenmelidir, (Bel eğilmesi yerine diz kırılarak yük alınmalı ve konulmalıdır)
- 48- Yükün elle nakliyesi esnasında, bütün yük vücut desteği ve kol yardımı ile yapılmalıdır.
- 49- El arabaları şayet başka bir gaye uğruna yapılmamış ise önden çekilmemeli, arkadan itilmelidir.
- 50- Yapı itibariyle tehlike arz eden malzeme veya eşyaları nakledecek olanlar, gerekli teçhizatla donatılmış ve ancak bu işlemi yapmakla görevlendirilmiş çalışanlardır. Başkalarının bu tip işlerle uğraşmaları veya çalıştırılmaları yasaktır.
- 51- Tozun, talaşın vs. basınçlı hava ile temizlenme esnasında etrafta başka kimsenin bulunmamasına dikkat etmek gerekir. Şayet iş mecburiyeti nedeniyle başka kimse varsa, basınçlı havayı o yöne doğru tutmak bilhassa yasaktır. Böylece diğer kişilerin püskürtülmüş olan malzeme veya talaştan dolayı yaralanmalarına engel olunmuş olacaktır. Bu işlem sırasında koruyucu gözlük kullanmak mecburidir.
- 52- İş gerektirmediği takdirde basınçlı havayı kullanmak yasaktır.
- 53- Basınçlı hava ile üfleme mecburiyeti doğduğu takdirde çalışan muhakkak iş güvenliği gözlüğünü takmaya mecburdur. Hava yakından direkt olarak vücudun her hangi bir yerine damarları ve organları patlatma riski olduğu için tutulmamalıdır
- 54- Çalışanlar işveren tarafından tespit edilmiş ve kullanılması hakkında gerekli karar verilmiş olan koruma vasıtalarını yaptıkları iş gereğince kullanmaya mecburdurlar. (Eldiven, gözlük, elektrik kaynağı gözlüğü, maske, ayakkabı, önlük, kulak tıkacı veya kulak manşonu vs.)
- 55- Yapılan iş nedeniyle meydana gelecek olan talaş tozu, kaynak kıvılcımı veya benzeri şeyler iş güvenliği yönünden sakıncalı olmaması için gözlük takmak mecburidir.

56- Alanlarda işin mahiyeti nedeniyle toz çıkıyorsa mutlaka aspiratör sistemi kurulmalı, yeterli olmuyor ise merkezi toz emme sistemi kurulmalıdır.

57- Çalışanlar, İş Sağlığı ve Güvenliği yönlerinden kendilerine teslim edilmiş olan Kişisel Koruyucu Malzemeleri en iyi şekilde kullanmaya ve istendiğinde iade etmeye mecburdurlar.

58- Çalışanlar hastalandıklarında kendi çalışma saatleri içerisinde, idarece belirtilen muayene saatleri içinde İşyeri Hekimine müracaat ederler. İşyeri Hekimi tarafından yapılan muayene sonrası kendilerine verilen ilaçları almak ve bu hususta herhangi bir münakaşaya sebep olmamak mecburiyetindedirler.

59- Hekimler işyerinde iken, hekim muayene ve kontrolünde ilaç kullanımını uygulamasına riayet edilecektir.

60- Sağlık servisi tarafından programlanmış olan periyodik muayenelerden geçirilmesi gereken her çalışan, bu davete uymaya mecburdur. Ayrıca muayyen süreler içerisinde yapılması öngörölmüş olan aşı kampanyalarına daveti halinde, gidip aşının yaptırılması icap eder.

62- Çalışanlar iş mahallerini, soyunma salonları, spor salonlarında duşları, yemekhane ve tuvaletleri temiz tutmak ve kullanmak mecburiyetindedirler.

63- Dışarıda pis ve mikrop taşıyan ortamlarda yiyecek yemek bilhassa yasaktır. İşveren tarafından verilen her türlü gıda maddelerinin yemekhane veya kantin dışına çıkarılarak sınıflarda yenmesi yasaktır.

64- İş kazasından dolayı veya ani hastalık durumlarında ilk yardımı yapacak yer muhakkak sağlık servisidir. Bu bakımdan üçüncü kişilerin ilk yardım yapması yasaktır. Müessesesece yasal düzenlemeler gereğince bu işle görevlendirilmiş şahıslar varsa bu kapsamın içine girmezler.

65- Acil durum kapısı olarak adlandırılmış kapılar ve geçitler acil durumlar için geçişe açık tutulacaktır.

ONBEŞİNCİ BÖLÜM

MADDE 33- KİŞİSEL KORUYUCU DONANIMLAR

Genel Hüküm

(1) Kişisel koruyucu donanım, risklerin, toplu korumayı sağlayacak teknik önlemlerle veya iş organizasyonu ve çalışma yöntemleriyle önlenemediği veya tam olarak sınırlandırılmadığı durumlarda kullanılacaktır.

Kişisel Koruyucu Donanımlar

(1) Kişisel koruyucu donanımların işyerlerinde kullanımı ile ilgili olarak aşağıdaki hususlara uyulacaktır.

a) İşyerinde kullanılan kişisel koruyucu donanım, Kişisel Koruyucu Donanım Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak tasarlanmış ve üretilmiş olacaktır. Tüm kişisel koruyucu donanımlar; Kendisi ek risk yaratmadan ilgili riski önlemeye uygun olacaktır. İşyerinde var olan koşullara uygun olacaktır. Kullanan çalışanın sağlık durumuna ve ergonomik gereksinimlerine uygun olacaktır. Gerekli ayarlamalar yapıldığında kullanana tam uyacaktır,

b) Birden fazla riskin bulunduğu ve aynı anda birden fazla kişisel koruyucu donanımın kullanılmasının gerektiği durumlarda, bu kişisel koruyucu donanımların bir arada kullanılması uyumlu olacak ve risklere karşı etkin olacaktır, kendisi bir risk oluşturmayacaktır.

c) Kişisel koruyucu donanımların kullanılma koşulları özellikle kullanılma süreleri, riskin derecesine ve maruziyet sıklığına, çalışanın çalıştığı yerin özelliklerine ve kişisel koruyucu donanımın performansına bağlı olarak belirlenecektir,

ç) Tek kişi tarafından kullanılması esas olan kişisel koruyucu donanımların, zorunlu hallerde birkaç kişi tarafından kullanılması halinde, bu kullanımdan dolayı sağlık ve hijyen problemi doğmaması için her türlü önlem alınacaktır,

d) İşyerinde, her bir kişisel koruyucu donanım için, bu maddenin (a) ve (b) bentlerinde belirtilen hususlarla ilgili yeterli bilgi bulunacak ve bu bilgilere kolayca ulaşılacaktır,

e) Kişisel koruyucu donanımlar, işveren tarafından ücretsiz verilecek, bakım ve onarımları ve ihtiyaç duyulan elemanlarının değiştirilmelerinden sonra, hijyenik şartlarda muhafaza edilecek ve kullanıma hazır bulundurulacaktır,

f) İşveren, çalışmanı kişisel koruyucu donanımları hangi risklere karşı kullanacağı konusunda bilgilendirecektir,

g) İşveren, kişisel koruyucu donanımların kullanımı konusunda uygulamalı olarak eğitim verecektir,

ğ) Kişisel koruyucu donanımlar, istisnai ve özel koşullar hariç, sadece amacına uygun olarak kullanılacaktır.

(2) Kişisel koruyucu donanımlar talimatlara uygun olarak kullanılacak ve talimatlar çalışanlar tarafından anlaşılır olacaktır.

MADDE 34- KİŞİSEL KORUYUCULAR VE İŞ GÜVENLİĞİ EKİPMANLARI KULLANIMI ÖZEL HÜKÜMLER

1- Alanlardaki atölyelerde ve laboratuvarlarda çalışanların ve işlerin güvenliğini sağlamak amacı ile gerekli koruyucu alet ve ekipman her işyerindeki birim amirlerince sağlanacaktır.

2- Temin edilen koruyucu alet ve ekipmanların her an kullanılabilir durumda bulundurulması çalışanlarca sağlanacaktır.

3- Çalışanlar verilen kişisel koruyucuları ve iş güvenliği malzemelerini kullanmak zorundadır.

4- Kişisel koruyucular işe başlamadan önce mutlaka kontrol edilecektir. Uygun durumda bulunmayan koruyucular rapor edilerek yenisi ile değiştirilecektir.

5- Koruyucu alet ve ekipmanlar öncelikle CE sonrasında ek olarak TSE, TSEK veya uluslararası diğer standartlara uygun olacaktır.

6- Baş korumasının gerektiği tüm yerlerde işin niteliğine uygun olarak, baret, kask, miğfer, başlık, saç fileleri veya şapkalardan biri tercih edilerek kullanılacaktır.

7- Işınlardan, ışıktan, ısıdan, parçacıklardan, tozdan, kardan ve tehlikeli ortamlardan gözü korumak amacı ile göze uygun kafes, gölgelik, maske veya gözlük mutlaka kullanılacaktır.

8- İnsan sağlığına zarar verebilecek gaz ve toz kaçaklarının bulunduğu yerlerde çalışacak olanlar, filtre edilmiş veya temiz hava vererek çalışma ortamı hazırlayan maskeler kullanacaklardır.

9- 80 desibelin üzerinde ses ve gürültü olan yerlerde çalışan kişi, kulaklarını koruması için kulaklık veya kulak tıkaçlarını mutlaka kullanacaktır.

10- Çalışma sırasında, çalışanlar, ellerini elektrik çarpmalarına, kaynak arklarına, ezilmelere, cisim batmalarına, ısıya, kimyasal maddelere, asit, baz vb. etkenlere karşı koruyan eldivenler kullanacaktır.

11- Elektrik bulunan veya bulunma ihtimali olan yerlerde gerilim kademelerine uygun olmak şartı ile izole eldiven kullanılacaktır.

a) Kesici ve ayırıcıları açar veya kapatırken,

b) Sigorta değiştirirken,

c) Hata gerilim olup olmadığını kontrol ederken,

ç) Topraklama ve kısa devre yaparken,

d) Laboratuvar da yapılan gerilimli çalışmalarda,

e) Bunların dışında, amirlerin ihtiyaç duyduğu veya çalışanın kullanılmasını istediği durumlarda mutlaka eldiven kullanılacaktır.

f) Tek başına izole eldivenler ile enerjili yere kesinlikle temas edilmeyecektir.

Madde 37- İzole eldivenlerin bakım ve kontrolü;

a) Eldivenler sık sık (Her eldivenin alındığı firmaca belirlenen şekilde) temizlenecektir,

b) Yağ ile eldivenlerin teması önlenecektir,

c) Eldivenlerde kaçak olup olmadığı uygun test metodu ile kontrol edilecektir,

ç) Kauçuk eldivenler kesici cisimlerle temas ettirilmeyeceklerdir,

d) Çalışanlar eldiven kullanırken eldivene zarar verecek yüzük takmayacaklardır,

e) İzole eldivenler pudralanarak lastik torba içinde saklanacaktır.

12- Yüksek yerlerde yapılan (Direk, kule, iskele, vb) çalışmalarda düşmeye karşı amaca uygun emniyet kemeri kullanılacaktır.

13- Ağır ve yuvarlanabilen malzemenin kaldırılıp taşındığı, sivri cisim batmalarının olduğu yerlerde mekanik iş ayakkabısı, Asit, baz ve benzeri kimyasal maddelerle çalışılan yerlerde lastik ve benzeri, maddeden yapılmış ayakkabı, Elektrik çarpmalarının olabileceği yerlerde, tabanı veya tamamı izole ayakkabı, Sulu zeminlerde yapılacak çalışmalarda çizme kullanılacaktır.

14- Vücudun dış etkenlere karşı korunması için çalışma sırasında ceket, pantolon, iş tulumu veya iş elbiseleri giyilecektir.

Bu koruyucularda aranan özellikler aşağıdaki gibidir;

a) Yanma ve parlama tehlikesi bulunan yerlerde; ateşe ve ısıya dayanıklı, alev almayan,

b) Kimyasal maddeler, vernik, boya ve tiner gibi maddelerle çalışmalarda aside ve kimyasal maddelere dayanıklı önlük, ceket, pantolon veya tulum, kimyasala uygun maske kullanılacaktır.

c) Elektrik tesis, işletme, bakım, onarım işleri ve atölyelerde çalışan personel işlerine uygun giyineceklerdir,

15- Kişisel Koruyucu Ekipmanların Kullanımı Çalışılan Bölgenin ve Yapılan İşin Barındırdığı Tehlikelere Bağlıdır; Bazı Kişisel Koruyucu Ekipmanlar ve Kullanım Yerleri:

BARET: Baş üstü çarpmalar ve düşen objelere karşı

GÜVENLİK AYAKKABISI: Alttan ve üstten ayağa gelebilecek darbeler.

GÜVENLİK GÖZLÜKLERİ: Uçuşan cisimler ve sivri cisimlere çarpmalar ve aşırı ışık.

KORUYUCU ELDİVEN: Keskin maddeler kimyasallar ve yüksek ısılar.

KULAK TİKAÇLARI: Duyma kaybına karşı koruma

EMNİYET KEMERİ: Düşmeden korunma

SOLUNUM MASKESİ: Solunum yolu ile gelebilecek toz, zehirli gaz vb. tehlikeler.

İŞYERİ ÖNLÜĞÜ: Karşından sıçrama ile gelebilecek cisim, ateşli sıvı, kimyasallar vb.

VÜCUT KORUMA: Kimyasal tehlikeler, görünürlük hava şartları

İŞ ELBİSESİ VE FLAŞÖRLÜ YELEK: Sahada kişinin farkındalığı artırır, dış ortam koşullarından korur ve yapacağı işe uygun kıyafettir.

İŞ ELDİVENİ: Keskin maddeler, kimyasallar, yüksek ısılar ve elektriğe karşı korur.

PARAŞÜTÇÜ TİPİ EMNİYET KEMERİ: Yüksekten düşmelere karşı korur.

ÇİFT LANYARD: Yüksekte çalışma esnasında sabitlenmeyi sağlar ve daha güvenli çalışılır.

KULAK TİKAÇLARI: Kulağa gelen ortamdaki sesin şiddetini (db'sini) azaltarak duyma kaybına karşı koruma sağlar

TOZ MASKESİ: Solunum yolu ile gelebilecek toz, zehirli gaz vb. tehlikelere karşı koruma sağlar.

İşyeri amiri istiyor (ergonomik olma şartı ile) ve çalışma koşulları gerektiriyorsa:

1. Eldiven Giymek Zorunludur
2. Koruyucu Ayakkabı Giymek Zorunludur
3. Baret Takmak Zorunludur
4. Kulaklık Takmak Zorunludur
5. Gözlük Takmak Zorunludur
6. Gaz Maskesi Takmak Zorunludur
7. Yüz Koruyucu Kullanmak Zorunludur
8. İş Elbisesi Giymek Zorunludur
9. Emniyet Kemerini Takmak Zorunludur
10. Çildi korumak

ONALTINCI BÖLÜM

MADDE-35- ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Sağlık Gözetimi

(1) Okulda çalışanların, öğretmenlerin/öğrencilerin okulda ve işyerinde maruz kalacakları sağlık ve güvenlik risklerine uygun olarak sağlık gözetimine tabi tutmakla yükümlüdür:

a) Öğrencilerin işe girişlerinde sağlık durumlarının yapacakları işe uygun olduğunu belirten sağlık raporu alınır.

b) Yapılan işin özelliğine göre, işin devamı süresince sağlık muayeneleri düzenli aralıklarla yapılır.

Risk Grupları

(1) Kadınlar, çocuklar, yaşlılar, özürlüler ve diğer hassas risk grupları, özellikle bunları etkileyen tehlikelere karşı korunurlar.

Çalışan Temsilcileri

(1) İşyerinde ve okulda sağlık ve güvenlikle ilgili çalışmalara katılma, iş sağlığı ve güvenliği kurul toplantılarına katılma, çalışmalarını izleme, önlem alınmasını isteme, önerilerde bulunma ve benzeri konularda çalışanları/işçileri temsil etmeye yetkili, bir veya daha fazla çalışan temsilcileri olarak görev yapar.

(2) Çalışan Temsilcileri, işyerinde çalışanlar ve ustabaşılar tarafından çalışanların toplu halde hazır olduğu bir seçim sonucunda aynı çalışanların oyları ile seçilir.

Çalışma Talimatları

(1) İşveren, çalışanların sağlık ve güvenliğinin sağlamak amacıyla çalışma talimatları hazırlar, hazırlanan talimatları çalışanlara duyurulmasını ve bu talimatların uygulanmasını sağlar.

Sağlık gözetimi ve sağlık raporu

(1) Ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılacak çalışanlar işin niteliğine ve şartlarına göre bedence bu işlere elverişli ve dayanıklı olduklarının fizik muayene ve gerektiğinde laboratuvar bulgularına dayanılarak hazırlanan hekim raporu

ile belirlenmesi zorunludur. İşin devamı süresince de bu işlerde çalıştırılmalarında bir sakınca olmadığına en az yılda bir defa, Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliği ekinde yer alan örneğe uygun olarak düzenlenen hekim raporu ile tespiti zorunludur. Bu raporlar işyeri hekimi, iş sağlığı dispanserleri, bunların bulunmadığı yerlerde sırasıyla en yakın, Sağlık Ocağı, Hükümet veya belediye hekimleri veya diğer Devlet Hastaneleri tarafından verilir.

(2) Her çalışan için bir kişisel sağlık dosyası tutulur ve bu dosyaları işten ayrılma tarihinden itibaren 10 yıl süreyle saklamak zorundadır. Çalışanın işyerinden ayrılarak başka bir işyerinde çalışmaya başlaması ve yeni işverenin çalışanın kişisel sağlık dosyasını talep etmesi halinde, dosyanın bir örneğini onaylayarak gönderir.

(3) İşyeri hekiminin, 27.11.2010 tarih, 27768 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan İşyeri Hekimlerinin Görev Yetki ve Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelikte yer alan görevleri yapması sağlanır, çalışma ortamı ve çalışanların sağlık gözetimine ait bütün bilgiler kayıt altına alınması ve muhafazası sağlanır.

ONYEDİNCİ BÖLÜM

MADDE 36- KAZALARIN ÖNLENMESİ, UYULMASI GEREKEN GÜVENLİK ÖNLEMLERİ,

Kaldırma makinalarının teçhizatlarında ve kullanılması(hizmet alımı var ise)

1- Kaldırma makinalarının çelik halat uçları, tambur içine sağlam bir şekilde bağlanmalı ve halat üzerindeki kaldırma kancaları en aşağı seviyede olduklarında, tambur üzerinde en az iki devir yapacak boyda halat sarılı olacaktır.

2- Elektrikli veya basınçlı hava ile çalışan ve yerden kumanda edilen kaldırma makinalarının manevra halatlarında, dolaşmalarını önleyecek gerekli önlemler alınacaktır.

3- Vinç kancalarında emniyet mandalı bulunacaktır. En ağır yük için kaldırma ve bağlama (sapan) zincirlerinin, kancalarının ve yüke bağlanan mapaların U kilidi güvenlik katsayısı ise en az 5 olmalıdır. Zincirler bu özelliklerini yitirdiklerinde ve boyları %5 den fazla uzadıklarında ve halka kalınlıklarının ¼ ünü geçen bir aşınma meydana geldiğinde bunlar kullanılmayacaktır. Yüklerin kaldırılmasında kullanılan zincirlerde, düğüm ve büküm olmayacaktır. Çelik halatların güvenlik katsayısı ise 6 dan aşağı olmamalıdır. Halatların ek yerleri, halkaları, başlık ve bağlantıları halatların kaldıracağı en ağır yüke dayanacaktır.

4- Sert ve köşeli yükler kaldırılırken, köşelerle yükler arası uygun yastıklarla beslenecektir. Kırılan bir kaldırma veya bağlama zinciri, telle bağlanmayacak, cıvatalarla tutturulacaktır.

5- Elektrikle çalışan kaldırma makinalarında belirtilen üst ve alt noktalara gelindiğinde, elektrik akımını otomatik olarak kesecek ve tamburun hareketini otomatik şekilde frenleyecek bir sistem bulunacaktır.

6- Raylı vinçlerin yükseltmeyi sınırlayıcı sistemi, doğrudan doğruya vincin kasnağı veya kancası tarafından harekete geçirilen uygun akım kesme sistemi ve yükün beklenmedik bir anda inmesini önleyebilecek şekilde yapılmış olmalıdır. Bu sistem, vincin fren donanımına bağlı olarak çalışacak ve raylı vinç operatörleri çalışmaya başlamadan önce ve çalışmanın bitiminde bu sistemi çalıştırarak kontrol edecektir.

7- Kaldırma makinaları ve araçları her çalışmaya başlamadan önce operatörleri tarafından kontrol edilecektir. Çelik halatların, zincirlerin, kancaların, sapanların, kasnakların, frenlerin ve otomatik durdurucuların fiziki durumları, yetkili bir teknik eleman tarafından üç ayda bir, bütünü ile kontrol edilerek bir kontrol belgesi düzenlenecek ve işyerindeki dosyasında muhafaza edilecektir

8- Kaldırma makinalarında yüklerin kaldırılmaları, indirilmeleri veya taşınmaları, belirlenecek kişiler tarafından verilecek işaretlere göre yapılacaktır.

9- Yükler dik olarak kaldırılacaktır. Bunların eğik olarak kaldırılması zorunlu olduğu durumlarda manevralar görevlendirilecek sorumlu bir elemanın gözetiminde yapılacak, yük sallanmalarına ve yükün tehlikeli durumuna karşı gerekli önlemler alınacaktır.

10- İndirilen bir yükün altından sapan halatlarının çekilmesi için kumanda vermeden önce işaretçi ve diğer çalışanların güvenliği sağlanacaktır.

11- Operatörler kaldırma makinalarında bir yük asılı iken makinalarının başından ayrılmayacaktır.

12- Kaldırma makinalarının yüksüz hareket ettirilmeleri gerektiğinde, istifçi veya sapançılar, işaretçiye hareket işaretini vermeden önce, denk veya sapan halatlarını kancalara uygun bir şekilde takacaklar ve operatörler de kancaları uygun bir yükseklikte tutacaklardır.

13- Bir kaldırma ve gerdirme aparatına üzerinde yazılı azami yükten fazla yük yüklenmeyecektir.

14- Ray üstünde çalışan vinçlerde, vincin ve vinç arabasının üzerinde gidip geldikleri rayların her iki başında ve en az tekerleklerin yarı çapı yüksekliğinde takozlar bulunacak, köprülü ve asma vinçlerin köprü ve vinç arabası tekerleklerinde, uygun el, kol ve ayak koruyucuları bulunacaktır.

15- Köprü ayaklı gezer vinçlerin geçtiği yol boyu ve rayların her iki tarafı serbest olarak tutulacak ve bu bölümler en az 75 cm. eninde olacaktır.

16- Yüklerin vinçlere asılı olarak taşınmasında görevlendirilen işaretçi veya çalışanlar yüklerin önünde giderek ray makaslarını kontrol edecek ve yüklerin bir kimseye veya herhangi bir engele çarpmayacak bir yükseklikte taşınmasını sağlayacaktır.

17-Okul içerisinde yüksekte çalışma yaparken kesinlikle çalışma alanı korunaklı hale getirilerek öğrencilerin ve çalışanların çalışma alanına girmeleri engellenecektir.

MADDE37- BASINÇLI KAPLAR VE TESİSLER

1- Basınçlı kaplar üzerinde emniyet supabı, boşaltma vanası, manometre ve termometre, gibi kontrol cihazları bulunacaktır. Emniyet supabı ayar değeri değiştirilmeyecektir.

2- Paralel çalışan basınçlı kapların giriş, çıkış, boşaltma ve blöf vanaları ayrı ayrı işaretlenecektir.

3- Emniyet supaplarında yoğunlaşmaya karşı blöf vanaları bulunacaktır.

4- Basınçlı kapların yılda bir defa yetkili personel tarafından periyodik kontrolü yapılacak, bir kontrol belgesi düzenlenip iş yerindeki dosyasında muhafaza edilecektir (Ek:14).

5- Kompresörler yılda bir defa yetkili personel tarafından teste tabi tutulacak, bir kontrol belgesi düzenlenip iş yerindeki dosyasında muhafaza edilecektir.

MADDE-38- ELEKTRİKLİ EL ALETLERİ VE EKİPMANLARI

1- Seyyar el lambalarının giriş telleri ile duyu tamamen örten yalıtkan bir sap üzerine tespit edilmiş koruyucu ile donatılması şarttır. Bu tertibatın alınmadığı seyyar lambalar kullanılmayacaktır.

2- El ile taşınan aletlerde kullanılacak kabloların iletkenleri çok telli olup, önce birer birer izole edilmiş sonra hepsi birden yalıtkan kılıf içine alınmış olacaktır.

3- Portatif elektrikli el aletlerinin küçük gerilim ile veya bir güvenlik trafosundan (izole trafodan 1/1) beslenmeleri şarttır. Bunların temin edilemediği veya mecbur kalındığı durumlarda (doğrudan şebekeden beslenmeleri halinde);

| İzole eldiven giyilecek,

| İzole ızgara üzerinde çalışılacak,

| Uygun topraklama yapılacaktır.

4- Elektrik tesisatındaki tüm değişiklikler yetkili amirin onayından sonra yapılacaktır.

5- Teçhizatı yapılacak çalışmalarda kullanılan araç gereç ve aletlerin bu işi yapmaya uygun ve güvenli olmasına dikkat edilecektir.

MADDE 39- KAYNAK İŞLERİ

1- Kaynak yapmaya başlamadan önce her seferinde kaynak cihazı ile cihazın herhangi bir yerinde bozukluk, ek yerlerinde hasar, gaz ve elektrik kaçağı olup olmadığı kontrol edilecektir.

2- Kaynak makinasının kabloları sağlam ve güvenli bir şekilde bağlanacaktır.

3- Topraklama ucuna topraklama kablosu bağlanacaktır.

4- Dönüş kablosu veya topraklama kablosu kaynak yapılacak parçaya bir topraklama klemensi ile sıkı bir şekilde bağlanacaktır.

5- Besleme kablolarının kısa olmasına özen gösterilecek ve rulo halinde iken kullanılmayacaktır.

6- Kaynak atölyelerinde kaynak masası alttan hava emişli olarak donatılarak tesis edilmiş olacak ve kaynak parçaları ile kaynak ışığını geçirmeyen paravanlar kullanılacaktır. Çalışan kişi işe uygun önlük, tozluk, eldiven, ayakkabı, gözlük veya maske ile korunacaktır.

7- Çalışma ortamı dar bir yerde ise veya boyalı demirler üzerinde çalışma yapılıyorsa, çalışma ortamı iyice havalandırılacak veya maske takılacaktır.

8- Yağlı bir ortamda veya makine yağları ile çok kirlenmiş elbiselerle kaynak yapılmayacaktır.

9- Kaynak işleri sırasında havayı temizlemek için oksijen kullanılmayacak, bunun yerine geniş çaplı bir havalandırma yapılacaktır.

10- Kapalı kaplar içinde çalışırken kaynak makinası dışarıda bir yardımcının gözetiminde bırakılacaktır. Ortam iyice havalandırılacak ve gerektiğinde kaynakçıya hava beslemeli maske kullanılacaktır.

11- İçinde parlayıcı ve uçucu maddeler bulunan kaplar üzerinde kaynak işlemi yapılmayacaktır.

12- Oksi-asetilen kaynağı ile kesme işlemi yapılırken kesme yönü oksi-asetilen tüp grubuna doğru olmayacaktır.

13- Kaynak makinası üzerinde yapılacak değişiklikten önce elektrik kesilecektir. Kaynak makinalarının temizlenmesi, tamiri, bakım veya çalışma yerinin değiştirilmesi sırasında makinaların elektrik tesisatı ile irtibatı kesilecektir

14 - Oksijen gazı ile yağlı maddelerin temasına kesinlikle mani olunacaktır.

15- Yanıcı ve parlayıcı maddelerin yakınında kaynak yapılmayacaktır.

16- Kaynak yapılan yerlerde kullanılmakta olan gaz tüplerinden başka (ayrı cins olsa bile) gaz tüpleri bulundurulmayacaktır.

17- Manometreler sağlam olacaktır.

18- Hortum ve hortum bağlantıları sağlam olacaktır.

19- Kullanılan gaza göre hortum seçilecek ve renkleri belirlenecektir.

20- Kıvılcım ve maden parçacıklarının fırlamasına karşı gözlük takılacaktır.

21- Yangın ihtimaline karşı kuru kimyevi tozlu yangın söndürme aleti kaynak yerinin yakınında bulundurulacaktır.

MADDE 40- AMBAR VE DEPOLAMA İŞLERİ

Ambar ve depolama işlerinde;

1-Yerler daima temiz tutulacaktır,

2-Yağ ve yanıcı madde birikintilerine yer verilmeyecektir,

3-Ambarlarda sigara içilmeyecektir,

4-Ambarın giriş-çıkış kapıları, imdat kapıları, yangın söndürme cihazlarının bulunduğu yerler, su alma yerleri ve ilk yardım malzemelerinin bulunduğu yerlerin önleri herhangi bir şekilde kapatılmayacaktır.

MADDE 41- YÜKLERİN KALDIRILMASI TAŞINMASI VE DEPOLANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR;

1-Malzeme yüklenir veya boşaltılırken dikkatli bir biçimde ve yavaşça yerine konulacaktır.

2-Malzeme yere bırakılırken kalın takozlar koyarak el ve ayaklar korunacaktır.

3-Uzun parçalar taşınırken, uzun parçanın ön ucunun bir insan boyundan daha yukarda olmasına dikkat edilecektir.

4-Tercihen madeni gözlü raflar ve dolaplar kullanılacaktır.

5-Rafın gözleri kapasitesinin üzerinde doldurulmayacaktır.

6-Yerleştirme sırasında en ağır parçalar en alt rafa konulacak ve ağırlık sırasına göre de aşağıdan yukarıya doğru yerleştirilecektir.

7-İçinde parlayıcı-patlayıcı madde bulunan yere açık ateşle girilmeyecek ve burada sigara içilmeyecektir.

8-Parlayıcı ve yanıcı kimyasal maddelerin bulunduğu depo güneşin ısı ve ışığından korunacak ve iyice havalandırılacaktır.

9-Depolarda gerekli güvenlik önlemi alınmadan bakım ve onarım işlemleri yapılmayacaktır.

MADDE 42- YÜKSEKTE ÇALIŞMA

1- Yapı alanı içinde tehlikeli kısımlar açıkça sınırlandırılacak, görünür şekilde uyarı levhaları konularak geceleri ışıklandırılacaktır.

2- Kazaya neden olacak ve çalışanları tehlikeli duruma sokacak şekilde malzeme istif edilmeyecektir.

3- Yüksekliği fazla olan yerlerde çalışanlara emniyet kemeri ve baret verilerek kullanmaları sağlanacaktır.

4 - Yağışlı ve rüzgârlı ortamda çatı ve iskelede çalışılmayacaktır.

5- Kazı esnasında kaymaya engel olmak için yumuşak zeminlerde iksa kullanılacaktır.

6- Yapı iskeleleri sorumlu ve yetkili teknik bir elemanın gözetimi altında yaptırılacaktır.

7 - İskelelerin taşıyabileceği yük miktarını gösteren levha görünen bir yere asılacaktır.

8 - İskelelerin duvardan açıklığı fazla olmayacaktır.

9- İskelelerde görülen arızalar derhal onarılacak, zayıf kısımları kuvvetlendirilecek veya yenileri ile değiştirilecektir. İskeleler üzerinde geçişe engel olan malzemeler bırakılmayacaktır.

10- İskele sökülmesine en üst kısımdan başlanacak, sökülmüş olan malzeme aşağıya doğrudan atılmayacak, dengeli bir şekilde indirilecektir.

11- Çatılar üzerindeki çalışmalarda emniyet kemeri, merdiven veya benzeri aletler kullanılacaktır. Emniyet kemeri sağlam mesnetlere bağlanacaktır. Merdiven ve benzeri araçları mukavemeti az satırları geçmede kullanırken sağlam noktaları tespit edilerek o noktalara konulacaktır.

12- Dört basamaktan fazla olan her sabit merdivende korkuluk ve tirabzan bulunacaktır.

13- Genişliği 225 cm.yi aşan sabit merdivenlerin ortalarında ayrıca bir tırabzan bulunacaktır.

14- Merdivenlerin korkulukları, ahşap, boru veya metal profilli malzemedен yapılacak ve yzeyleri pürzrlü, kōřeleri keskin olmayacaktır.

15- Bakım onarım ve kontrol için iş yerinde kullanılan merdivenlerin genişliği 55 cm. den dar olmayacak merdiven üst noktasının izdüşümü ile alt ayağı arasındaki mesafe merdiven boyunun ¼ oranında olacaktır.

16- Bakım, onarım ve kontrol işlerinde kullanılacak seyyar el merdivenleri sağlam ve uygun uzunlukta olacaktır. Yanlarına tahta çakılmak sureti ile veya benzeri bir şekilde sonradan boyları uzatılmış olmayacaktır. Basamakları noksan, çatlak, kırık, yerinden oynamış olmayacaktır. Seyyar ahşap merdivenler hiçbir zaman boyanmayacaktır.

17- Çift el merdivenleri; ayakların birbirinden ayrılmaması için her iki yanından çengelli demir çubuk veya zincir ile bağlanacaktır.

18- Seyyar merdivenle çalışırken üst kısmı kaymayacak ve sallanmayacak durumda tespit edilmiş olacak veya yerden bir kişi tarafından tutulacaktır.

MADDE 43- FOTOKOPİ MAKİNELERİ VE RADYASYON YAYICI ORTAM

1- Bu ortamlarda çalışan personel dozimetre cihazı ile çalışacak ve çalışma saatleri aylık tehlikeli üst limitleri aşmayacaktır.

2- Bu ortamlarda ilk defa çalışabilecek personel için çalışmaya başlamadan önce bu ortamda çalışabilir olduğuna dair sağlık raporu alınacaktır.

3- Bu ortamların en az radyasyon yayması için gerekli tedbirler İdare tarafından alınacaktır.

MADDE44- TÜPLER

1- Tüplerde kullanılan gazlar şunlardır:

-Yangın söndürmede: Karbondioksit, KKT, halokarbon

-Kaynak ve kesme işlerinde: Oksijen, Karışım, Argon ve yanıcı gaz olarak propan, bütan gazı vs. dir

2- Tüplerin işaretlenmesi: Tüpler nizami renklerle birbirinden ayrılırlar.

-Oksijen Tüpü : Mavi

-Asetilen Tüpü : Sarı

-Azot Tüpü : Yeşil

-Hidrojen Tüpü : Kırmızı

-Basınçlı Hava : Açık Mavi

-Karbon Gazı : Gri

3- Gaz Tüplerinin Stok Edilmeleri:

a-Depodaki oksijen tüpleri diğer gaz tüplerinden ayrı bir yerde tutulacaktır.

b-Tüpler dik ve duvara bağlı, göz veya raflara sıralanmış biçimde stok edilecektir.

c-Çıplak alevle gaz tüplerinin bulunduğu depoya girilmeyecek ve sigara içilmeyecek, tüp depoları sürekli havalandırılacaktır.

4- Tüplerin El ile Taşınması:

a-Tüplerin kısa mesafelerde yer değiştirilmesinde özel kancalar kullanılacak veya tüpe dibi üzerinde daireler çizdirilecektir.

b-Tüplerin uzun mesafelere taşınmaları durumunda, tüpler bağlanacak ve arabaya sağlam bir biçimde yerleştirilecektir.

c-Valflerin zedelenmemesi için yer değiştirmeden önce tüplerin başlıkları takılacaktır.

d-Tüpler, aşındırıcı ve yakıcı (Korozif) maddelerden korunacaktır.

e-Tüpler, taşınma sırasında yerde sürüklenmeyecek ve yuvarlanmayacaktır.

f-Tüpler, güneş veya diğer ısı kaynaklarının etkisi altında bırakılmayacaktır.

g-Tüpler, destek, rulo veya takoz olarak kullanılmayacaktır.

ę-Tüpler, dik ve sıkı bir biçimde bağlanacak veya bir araba ya da destek üzerinde eğik tutulacaktır.

h-Uzun süren bir çalışma sonunda tüplerin valfleri kapatılacaktır (Üfleçte açık kalabilir).

j-Dedantör tüpe monte edilmeden önce vidasının gevşetilir, gevşetilmediği kontrol edilecektir.

k-Normlanmış renkler uygulanacaktır.

l-Özel irtibatlar kullanılacak, bu irtibatlar manşonlarla tespit edilecek, bağ veya takviye çemberi ile tutturulacaktır.

m-Tüpler normal kullanımların dışında kullanılmayacaktır.

n-Tüp veya aksesuarlar üzerinde değişiklik ile tüpler üzerinde bakım işleri ve boyama yapılmayacaktır.

o-Oksijen tüpü vanaları ve şaloma muslukları yağlanmayacak ve yağlı paçavralarla açıp kapanmayacaktır.

- ö-Tüplerdeki kaçaklar alevle aranmayacaktır.
- p-Tüplerdeki kaçaklar güneş ve ısıya olduğu gibi korozif maddeler ile şokların etkisi altında bırakılmayacaktır.
- r-Dedantörün kar ve buzu alevle eritilmeyecektir.
- s-Oksijen gazı, malzemeyi temizlemek ve üflemek için kullanılmayacaktır.
- ş-Oksijen gazı, dizel motorları çalıştırmak için kullanılmayacaktır.
- ı-Yangın halinde ve yangın söndükten sonra ısıtılan asetilen tüpü bol su ile uzun bir süre ıslatılarak soğutulacaktır.
- i-Alçak basınçta gaz çıkışını hızlandırmak için asetilen tüpleri ısıtılmayacaktır.
- v-Çalışma yerinde ve çevresinde sigara içilmeyecektir.
- 5- Oksijen asetilen vb. kaynak işlerinde kullanılan basınçlı tüplerin, ilgili ve yetkili firmasına periyodik basınç testi yaptırılacaktır. Test föyleri ünitelerde muhafaza edilecektir.
- 6- Kaynak tüpleri üzerinde test tarihi, test basıncı, ağırlığı vb. değerler bulunacaktır.

ONSEKİZİNCİ BÖLÜM

MADDE 45-İŞARETLEMELER

Mezitli Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesine ait birimlerinde çalışma yöntemleri, iş organizasyonu ve toplu korunma önlemleriyle işyerindeki risklerin giderilemediği veya yeterince azaltılmadığı durumlarda, güvenlik ve sağlık işaretleri bulundurulur. İşyerimizdeki işaretlemeler “Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Yönetmeliği” uyarınca hazırlanmış olup, işaretlerin anlamları ve davranış biçimleri altlarına yazılır.

Aşağıdaki tabloda yer alan hususlar güvenlik rengi kullanılan tüm işaretlere uygulanır.

Renk Anlamı veya Amacı Talimat ve Bilgi

Kırmızı :Yasak işareti, Tehlikeli hareket veya davranış Tehlike alarmı Dur, kapat, düzeneği acil durdur, tahliye et, Yangınla mücadele ekipmanı Ekipmanların yerinin gösterilmesi ve ne olduğu

Sarı Uyarı işareti :Dikkatli ol, önlem al, kontrol et

Mavi (1) Zorunluluk işareti : Özel bir davranış ya da eylem. Kişisel koruyucu donanım kullan

Yeşil :Acil kaçış, ilkyardım işareti. Kapılar, çıkış yerleri ve yolları, ekipman, tesisler. Tehlike yok normale dön.

(1) Mavi: (2) Floresan turuncu: Sadece dairevi bir şekil içinde kullanıldığında emniyet rengi olarak kabul edilir.

Emniyet işaretleri dışında sarı yerine kullanılabilir. Özellikle zayıf doğal görüş şartlarında bu renk çok dikkat çekicidir.

MADDE46-ZORUNLU EKİPMANLAR

Mezitli Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi envanterine kayıtlı Zorunlu Ekipmanlar aşağıda verilmiştir:

Yangın

1. Yangın Dolapları
2. Taşınabilir Söndürme Tüpleri
3. Yangın Hidratları
4. Yangın Hortumları
5. İtfaiye su verme bağlantısı
6. Yangın Algılama ve Alarm Sistemleri, (Gaz, Duman dedektörleri)
7. Paratoner
8. İlkyardım Çantaları (ilkyardımcılar için): Sayı ve yerleri belirlenen ilkyardım noktalarında ilkyardımcı listeleri ile birlikte bulundurulur.
9. Tıbbi Acil Çantası (İşyeri Hekimleri ve İşyeri Hemşireleri için)
10. Yedek Aydınlatma Sistemleri İşyeri Sağlık Birimi Tıbbi Malzemeler:
  1. Tansiyon Aleti
  2. Stetoskop
  3. Oftalmoskop
  4. Otoskop
  5. Abeslang
  6. Beden derecesi
  7. Pansuman malzemesi
  8. Enjeksiyon malzemesi
  9. Boy-kilo ölçer
  10. Muayene masası

- 11.Paravan
- 12.İlaç dolabı
- 13.Tıbbi malzeme dolabı
- 14.Sedye
- 15.Oksijen tüpü
- 16.Buzdolabı
- 17.Koltuk değneği
- 18.Tekerlekli sandalye

-Güvenlik Birimi Malzeme Listesi

1. Kelepçe
2. Jop
3. El Feneri
4. Döğük
5. Güvenlik Yeleği
6. Araç Arama Aynası
7. Telsiz veya telefon

ONDOKUZUNCU BÖLÜM

MADDE 47- PERİYODİK KONTROLLER VE GÜVENLİK TEDBİRLERİ

1. İşyerinde kullanılan , kazanlar, kompresörler ve basınçlı kapların periyodik kontrolleri ve testleri yaptırılarak teknik rapor düzenlenerek işyerinde bulundurulmalıdır.
2. İşyerinde bulunan aşağıdaki makine ve teçhizat periyodik kontrol ve testlerden geçirilecektir. Bu konuda işveren ve iş güvenliği koordinasyon kurulu üzerine düşen görevi yerine getirecektir.
3. Kazanlar, kompresörler ve basınçlı kaplar yılda bir periyodik kontrol ve testten geçirilecektir.
4. Basınçlı gaz tüplerinin her 5 yılda bir basınç testinin yapıldığına ilişkin soğuk damga tüp üzerinde görülecektir.
5. İşyerinde kullanılan elektrikli makina ve tezgâh ile elektrik panolarının topraklama kontrolleri yılda bir periyodik olarak yapılarak ölçüm değerlerinin yer aldığı bir rapor düzenlenecektir. Uygun olmayan topraklamalar yenilenecek
6. İşyerinde kullanılan elektrikli makina ve tezgâh ile elektrik panolarının topraklama yok ise yapılarak ölçüm değerlerinin yer aldığı bir rapor düzenlenecektir.
7. İşyerinde çalıştırılacak elektrikçiler mutlaka ehliyetli ve yeterli olacaklardır.
8. Yıldırım tehlikesine karşı işyerinde paratoner sistemi olmalıdır.
9. Paratonerlerin de yılda bir periyodik olarak kontrol edilmesi ve düzenlenecek raporun işyerinde bulundurulması gerekmektedir.
10. Hizmet alımı yolu ile İş makineleri çalıştırıldığında kullanan operatörlerin mutlaka operatör sertifikaları kontrol edilecek. Lastik tekerlekli iş makinası kullanan operatörlerin ise “G” sınıfı sürücü belgeleri bulunacaktır.
11. İşyerindeki içme ve kullanma sularının tahlilleri yaptırılarak, içmeye elverişli olmayan sular içilmeyecektir.
12. İşyerlerinde çalışanlara yönelik iş güvenliği uyarı levhaları bulundurulacaktır.
13. İşyeri ortam ölçümleri (toz, gaz, gürültü, termal konfor koşulları, titreşim) yaptırılarak, belirlenen durumlara göre koruma önlemleri alınacaktır.
14. Ağır ve tehlikeli işlerin yapıldığı işyerlerinde her 10 çalışan için 1 sertifikalı ilk yardımcı bulundurulacaktır. (İlk Yardım Yönetmeliği)
15. İşyerlerinde yangın, deprem, sel baskını ve kazalara yönelik yapılması gerekenlerin kapsadığı“Acil Durum Planı” hazırlanacaktır.
16. İşyerlerinde 6 ayda bir yangın eğitimleri yenilenmeli, alarm ve tahliye denemeleri yapılmalıdır.
17. Malzeme Güvenlik Bilgi Formları: İşyerinde kullanılan kimyasal maddelerin “Malzeme Güvenlik Bilgi Formları” (MSDS) kimyasal madde satın alınırken satıcı firmadan talep edilecek ve taşıma, depolama ile kullanımları bu formlardaki uyarılara göre yapılacaktır.

Madde 55- Ücretsiz Hizmet

Sağlık Birimi tarafından sağlanan hizmetler, İş Sağliğı ve İş Güvenliği Koordinasyon Kurulu tarafından düzenlenen eğitim programları ve diğer faaliyetler, çalışanlara herhangi bir maliyet getirmeden yürütülür.

MADDE 48- YÜRÜRLÜK:

Bu Yönetmelik, 49 (Kırkdokuz) Maddeden ibaret olup Mezitli Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Müdürlüğü tarafından onaylandıktan sonra yürürlüğe girer.

MADDE 49- YÜRÜTME:

Bu Yönetmelik hükümlerinin uygulanmasını, Mezitli Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kurulu yürütür.

16/09/2024

Düzenleyen

Ali Naki ULUTAŞ
Müdür Yardımcısı

OLUR

Kenan MÜJDECİ
Okul Müdürü